

559

42-8

p-75

2010

2002

(2)

ԿՐԹԱՐԱՆ

ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՄԻԻԹԱՐԵԱՆ ՏՊԱԳՐԱՏՈՒՆ

Վ.ԵՆԵՏԻԿ

428
b-75
my.

ԿՐԹԱՐԱՆ

ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՅԱՐՄԱՐԵԱԼ

Ի Հ. ՅԱԿՈԲՈՍ Վ. ԻՍԱՎԵՐՏԵՆՅԱՆ

1002
9042

ՎԵՆԵՏԻԿ

ՄԻԻԹԱՐԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

1881

ՏԵՏԻ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԴԱՍ ՎԵՇՏԱՍԱՆԵՐՈՐԻ
LESSON THE SIXTEENTH

ԿԸ

Ա Պ Ա Ռ Ն Ի Ն

Առ Անգղիացիս ասպառնին բաղադրեալ եղանակ մըն է, ու կը ձևանայ անորիչ դերբայով, առանց to ի, յառաջագոյն ունենալով shall կամ will օժանդակները. առաջինը կը յայտնէ պարագայութիւն մը, երկրորդը խօսք մը: Shall օժանդակը եղակի ու յոգնակի առաջին դէմքով գործածուելով՝ պարզ ասպագայ ըլլալէն առաջ մը կը նշանակէ, առանց խօսողին կամ խօսողներուն այն դէպքին նկատմամբ հաստատուն որոշեալ կամք յայտնելու. ասոր հակառակ միւս դէմքերու մէջ shall ը կը յայտնէ խօսողին հաստատուն կամքը կամ հրամանը նկատմամբ այն դէպքին որ իբր ասպագայ կը նկատուի:

Ընդհակառակն Will օժանդակն առաջին դէմքով՝ խօսողին հաստատուն որոշեալ կամքը կը նշանակէ. անանկ որ խօսողը ասպառնի դէպքը կը նկատէ իբր բուն իր կամքէն կտխեալ: Բայց երկրորդ ու երրորդ դէմքով զգէպքը կը ներկայացնէ պարզապէս ինչպէս ասպառնի, ու խօսողը ամենեւին կամք մը չի նշանակեր անոր նկատմամբ: Ուստի անգղիերէնի մէջ երկու տեսակ ասպառնի կ'որոշուի. մէյմը պարզ ասպառնին, մէյմըն ալ խօսքու հրաման ցոյցնող:

Պարզ ասպառնին, այսինքն այն տեսակ ասպառնին յորում խօսողը ամենեւին որոշում մը չյայտնէր և ոչ կամք մը նկատմամբ այն դէպքին որ իբր ասպառնի կ'ակնարկէ, կը ձևանայ ի կիր առնելով shall օժանդակը եղակի ու յոգնակի առաջին դէմքով, և will միւս դէմքերով: Ուստի պարզ ասպառնին ձևն է այս.

I shall go	. այ շէկ կօ .	պիտոր երթամ
Thou wilt go	. — $\widehat{n2h'ly}$ կօ .	պիտոր երթաս
He will	. . — $\widehat{n2h'ly}$ կօ .	պիտոր երթայ
We shall go	. n2h շէկ կօ	պիտոր երթանք
You will go	. են2 n2h'ly կօ .	պիտոր երթաք
They will go	տհէյ n2h'ly կօ	պիտոր երթան
To stay	. . $\widehat{2}$ $\eta n2$ սդէյ .	մնալ, կենալ
To set off	. . $\eta n2$ սէդ օֆ .	երթալ մեկնիլ
To set out	. . $\widehat{13}$ — — $\widehat{u'n2\eta}$.	» »

Has your tailor brought your coat? He has not yet brought it; he will bring it to morrow. Do you go to the country this summer? We shall go next week, because our mother is unwell. I shall like your brother, if he is as good as you. He will go out after dinner, if the weather is fine. We have invited them to dinner, but they will not come. Why? Because they will stay at home to do their work. When do you set off for London? I think I shall go to London on the twentieth of August. Your niece is a very good child; I think she will receive a fine present from her teacher. I am very glad indeed. I shall stay at home; my father will not allow me to go out, because I have not yet done my English exercise.

Կօշկահարը բերաւ կօշիկները քրոջ համար: Դեռ չէ (he has not yet) բերած զանոնք. ըսաւ ինծի թէ պիտոր բերէ զանոնք յաջորդ եօթնեակը: Ըրէր քու հրահանգներդ: Դեռ չըրի զանոնք. պիտոր մնամ տունը այս իրիկունը որ (to) ընեմ զանոնք. դո՛ւ ես: Պիտոր ըլլամ գոհ թէ որ զանոնք աղէկ ընես (you will do): Հօրեղբորորդիդ հասեր է: Պիտոր հասնի վաղը առտու ժամը տասնին: Կարծեմ պիտոր չհասնի, վասն զի գրեթէ ինծի որ անհանդիստ է: Առաջիկայ կիրակի պիտոր մնանք բոլոր օրը տունը, վասն զի հայրերնիս թոյլ չտար մեզի դուրս ելլելու: Ո՞ր է վարժապետդ: Է՛ր Բարիշ. պիտոր բերէ մեզի շատ մը օգտակար գրքեր: Ի՞նչպէս է օգը, Յովհաննէս: Հիմա օգը գէշ չէ, բայց կարծեմ պիտոր անձրեւէ: Այն ատեն պիտոր կենամ տունը բոլոր օրը: Տէրդ տո՛ւնն է: Ո՞չ պարոն, դուրս ելաւ այս առտու շատ կանուխ, ու պիտոր դառնայ տասներմէկ ու կիսուն:

Կթ.

Կամք ու հրաման յոռջընդապառնին, որ է այն կերպ ասպառնին որով խօսողը իր հաստատուն որոշեալ կամքը կը յայտնէ, կը ձեռնայ will օժանդակը առաջին գէմքով ի կիր առնելով, և shall երկրորդ ու երրորդ գէմքով: Ուստի ասոր ձեռն ալ հետեւեալն է.

I will go	. . այ n2h կօ .	պիտոր երթամ, կ'ուզեմ երթալ
Thou shalt go	տհսո2 շէկ կօ	պիտոր երթաս, կ'ուզեմ որ երթաս, պէտք է որ երթաս
He shall go	. հի շէկ կօ .	պիտոր երթայ. կ'ուզեմ որ երթայ. պէտք է որ երթայ
We will go	. n2h n2h կօ .	պիտոր երթանք

You shall go եռ շէկ կօ . պիտոր երթաք

They shall go տնէ շէկ կօ պիտոր երթան

^{5 15}
Wild ոռա'յլտ . . . վայրադ . տմար-
դի . գողող . հպարտ

The cook . . . տհր քոչք . խոհակերը

Alone էօ'ն . . . մինակ , առան-
ձին

⁶
Good for nothing կոշտ ֆօր նրա'րհիւնկ անկա-
րող , անօգուտ

You shall not go to the coffee-house, I will not allow it; you shall stay at home to do your work. You shall be punished, because you have been idle. He shall not go to the theatre; he is too wild. I will not go to your country; it is too far. You have drunk enough; you shall drink no more. I will allow you to go to your friend's; but you shall not go alone, it is too far. The cook is good for nothing; he shall not stay in my house, he shall go away next Tuesday. I will keep my word; you shall have the books which I have promised you. I will send you the money on Wednesday morning; I can assure you, you shall be paid.

Այսօր պիտոր չեղաւ , վասն զի եղար (you have been) շատ գէշ . պիտոր թոյլ տամ քեզի վաղը խաղալու : Խոհակերը պիտոր կենայ տունը ու աղախինը պիտոր ելլէ գողող : Կերակի պիտոր տամ քեզի գրամն որ խոստացեր էմ քեզի : Ինքը հրաւիրեր է զիս ճաշի , բայց ես պիտոր չեմ թամհոն , վասն զի ինքը կը բնակի շատ հեռու . որդիս պի-

տոր երթայ հոն : Պիտոր ըսեմ զայդ ուսուցչին , ու դու պիտոր պատժուիս : Օգը դեղեցիկ է , պիտոր չլենամ տու-
նը , պիտոր ելլամ գուրս չորսին , պիտոր երթամ սրճանոց , ու պիտոր խաղամ սատրինը բարեկամիս հետ Պ . Ուիլիս : Վաղը կը վճարեմ քեզի (you shall be) , ժամը իննին պիտոր ղրկեմ քեզի ստակն որ ես խոստացայ քեզի :

ԸՆ Թ Ե Ր Յ Ո Ի Մ Ն

¹⁵
God grant a long life to Sultan Mahmoud!

^{5 15} ² . - 6 ^{5 4}
Whilst he reigns over us, we shall never want

¹⁵ ^{5 6}
ruined villages! "You are right", quoth the

⁶
father of the son; "but we were indifferent to

⁵³
your daughter's fortune; for, though our family

⁸ ⁵ . . ⁵³
is not so rich as yours, still one may value one-

^{7 6} .
self on one's possessions".

Բառակիսի քարգմանորիւն :

God grant a long life . . .	Աստուած չորհէ մէկ եր-
to Sultan Mahmoud! . . .	կայն կեանք
Whilst he reigns . . .	սուլթան Մահմուտին ,
over us,	մինչդեռ ինքը կը թագաւորէ
	ի վերայ մեր ,

we shall never want . . .
ruined villages! . . .
« You are right, » . . .
quoth the father of the
son; . . .
« but we were indifferent
to your daughter's for-
tune; . . .
for, though our family . . .
is not so rich as yours, . . .
still one may value one-
self
on one's possessions ». . .

մենք պիտոր երբեք չկար-
տինք
աւերեալ աւաններու .
« Դուք էք ուղիւ », .
ըսաւ հայրն որդւոյն .
« Բայց մենք էինք անտարբեր
քու դստերդ օժտին .
վասն զի, թէպէտ մեր ըն-
տանիքը
է ոչ այնչափ շոխ ինչպէս
քուկդ .
սակայն մէկը կրնայ մեծ հա-
մարեւ ինքզինքը
'ի վերայ իր ստացուածոց » :

Հայերէն քարգմանորիւն:

« Աստուած չնորհէ երկայն կեանք Սուրբան Մաշմու-
տին: Յորչափ ինքը կը թագաւորէ մեր վրայ, մենք ոչ երբեք
պակսուածին պիտոր զգանք աւերած աւաններու: — Իրաւէ
ըսածդ, պատասխանեց որդւոյն հայրը, սակայն մենք ան-
տարբեր էինք դստերդ օժտին. վասն զի թէպէտ և մեր ըն-
տանիքը քուկինիդ պէս հարուստ չէ, 'ի վերայ այսր ամե-
նայնի կրնայ մէկը իր ունեցածովը պարծիլ »:

Հ

Հարցական ապառնի առթով 'ի կիր վարելու է միշտ
shall օժանդակը առաջին դէմքով. միւս դէմքերով գործա-
ծելու է will օժանդակը երբ կ'ենթադրուի որ ըլլալիք գործը
կատուան ունիւթուն այն անձին կամքէն. այս պայմանէս դուրս
գործածելու է shall: Այսպէս երրորդ դէմքով՝ երբ բանը
անանկ գործի մը վրայ ըլլայ որ կ'ենթադրեմ որ գործա-
դրուի պիտի բուն իսկ այս երրորդ անձէն, գործածելու եմ
will, և երբ ընդհակառակն ըլլալիք գործը պէտք է աւելի
կատուան ունենայ այն անձէն առ որ կը խօսիմ, 'ի կիր ա-
ծելու եմ shall:

Այսպէս ծառայիք վրայ խօսելով՝ ըսեմ իբր օրինակ .
Shall he come to-morrow? ուղեւորվ հասկընալ՝ Կ'ուղէս որ
ծառայդ վաղը գայ: Սակայն պէտք է ընդհանրապէս շատ
զգուշութեամբ գործածել այս shall ին իմաստը, որ հրա-
մանի նշանակութիւն մը ունենալով՝ կրնայ գիւրաւ արհա-
մարհութեան գաղափար տալ. որով թէպէտ և հարկ ըլլայ
քերականաբար խօսելով գործածել, ալէկ կ'ըլլայ անոր
փոխանակ will վարել 'ի կիր, որպէս զի գիմացինին փափուկ
զգացմանը գրգիռ չտրուի:

Միով բանիւ իբր ընդհանուր կանոն այս երկու օժան-
դակներուն կրնանք այսպէս ըսել:

Հարցմանց մէջ shall օժանդակը իրեք դէմքով ալ կրնայ
գործածուիլ իմացնելու համար թէ ինչ է կամքը կամ միտքը
այն անձին առ որ կը խօսուի: Օրինակի աղագաւ shall I
write? Գրեմ: Կ'ուղէս որ գրեմ: Ինչ կ'ըսես, գրեմ:

Իսկ will օժանդակը ամեն դէմքով ալ կը նշանակէ կամք
և գիտաւորութիւն: Օրինակ. Will you write? Կ'ուղէս
գրել: Միտք ունիս գրելու:

9
To forget . . . դու ֆորկէ'դ մոռնալ

$\frac{55}{4}$
The window . . . տնի ունիւթո պատուհանը

5
To improve . . . դու խնդրո՞ւ յառաջագիտու-
թիւն ընել

$\frac{5}{5}$.
The means *. . . տնի միւս . . . միջոցը

$\frac{4}{4}$
To throw . . . դու քիթ . . . նետել
. $\frac{6}{6}$ 6 (բոլորովին)

Thoroughly . . . թիօք'թի . . . ամբողջապէս,

* Means բառը միշտ յոգնականապէս 'ի կիր կը վարի .
իսկ բայն որու հետ կը համաձայնի միշտ եղակի կը գրուի:

The day after to-morrow տնր տէյ ա'փորր

5 4.

դոն մօ'րօ վաղը չէ միւս օր

Before . . . պիֆօ'ր . . . առաջ, առջև

15

Short-sighted շօրդ աւ'յդէտ կարճատես

6

German . . . ձօհ'րմըն . . . գերմաներէն,
Գերմանացի

To loan . . . դոն լօն . . . փոխ տալ

Loaned . . . լօնտ . . . փոխ տուած,
փոխ տուի

Shall I learn the English language in a year, if I study two hours a day? I think you will; but if you wish to study it thoroughly, you must study three hours a day. Will you learn English before you learn German? I will learn German before English. Shall your servant go to market? He shall not go to market; he shall stay at home. Have I improved in my studies? You will never improve, because you are too idle. Will you go out before I return? I shall not go out; because it is bad weather. I was there before you, and you did not see me. Are you short-sighted? O yes, very. Shall you go to England? Yes, Sir, because it is the best means to learn the English language thoroughly. When shall you go there? Next year; I shall study some months before with my teacher. You are right. Why is the window open? Because it was warm. If you do not shut it, your child will throw out your books.

Ե՞րբ պիտոր (will) դարձնես ստակը ինծի զոր էս փոխ տուի. քեզի: Պիտոր դարձնեմ. քեզի զայն երբ հայրս ղրկելու ըլայ (will send) ինծի հաղար ֆրանքն որ խոստացեր է ինծի հատուցանելու իմ պարտքերս: Պիտոր (will) երբեք չսորվիս ամբողջապէս անգղիարէն լեզուն եթէ չերթաս Անգղիա: Լաւագոյն միջոցը ըլալու երջանիկ (of being) է ընելով բարիք: Ե՞րբ պիտոր երթաս Գաղղիա: Պիտոր երթամ Գաղղիա. քեզմէ առաջ: Կ'ընես (will you) ինծի այս շնորհքը: Չեմ կրնար ընել առիկայ, վասն զի չունիմ ժամանակ: Պիտոր ժամանակ ունենամ վաղը չէ միւս օր: Չեմ գիտեր. կը յուսամ պիտոր ժամանակ ունենամ (անկէ) առաջ: Ինչո՞ւ կը նետես այս թուղթերը պատուհանէն դուրս: Ինչո՞ւ չես բանար պատուհանը: Վասն զի շատ ցուրտ է: Պիտոր նետեմ գլխարկդ պատուհանէն դուրս եթէ չհանես (to take off).

ՀԱ.

Wrong . . . թօնկ . . . գէշ, վրիպակ,
յանցանք

15
Lively . . . լա'յվի . . . աշխոյժ, վառ-
վըռուն, անհանդարտ

6
To run about դոն ըրա'ն էպա'նդ չորս դին
վաղէլ

5 4 6
To water . . . դոն ու'օդր . . . ջուր տալ, ջրել

1 5. 2
The housemaid տնր հա'նդմէյտ սենեկապա-
նուհի

5 2
The wrong way տնր թօնկ ու'էյ ծուռ կամ սխալ
ճամբան

⁴ ⁶
Wholesome . հօ'յարմ . ողջ , առողջա-
²
The maid . տհր մէյտ . աղջիկը
²
Fair . . . ֆէյր . . . տօնավաճառ
² ⁵ [•]
Cherries . . չէրիզ . . կեռասք
⁵ ²
Wait . . . ուէյդ . . սպասէ
⁶
Clever . . . քլէվըր . . յաջող , ճար-
⁶
But . . . պրա'դ . . միայն տար
²
Basket . . պա'սքէդ . կողով
⁵ ⁴ ¹ ⁵
Let us walk out . . շէդ ըս'գ ուօ'ք ա'նշդ
դուրս ելանք
Let us take a walk . շէդ ըսզ դէք է ուօ'ք
Ժուռ գանք
Let us go out for a walk. Ժուռ գալու երթանք

You shall not go to the coffee-house, I will not allow it; and your brother shall stay at home to do his work. He wishes to walk out after dinner. He always wishes to do things which he is not allowed to do. I will not allow him to run about. Will you allow us, dear Papa, to go to the fair? Yes, I will allow you; but you must not go alone; the servant shall accompany you. These boys are very wild; they shall be punished. Why will you punish them? They have done nothing wrong;

they are only lively. The weather is very mild to-day. Let us take a walk. Yes, let us walk out a little. But where shall we go? Let us go to Mr. White's garden, which is a mile from here. No, I will not go; it is too far. This is the wrong way. The gardener is watering your flowers, Mamma. He shall not water them; go and tell him. Have you got a cook? Yes, we have got a cook and a housemaid; but the maid will not stay in our house. It is very wholesome to drink cold water; but you must not be too warm. You must not drink yet; wait a little before you drink. You shall not drink wine or coffee; it is not wholesome for children. Is your gardener clever? Yes, he is very clever, but his wife is not so clever as he; she always forgets to water the flowers.

Ո՛վ ըրեր է գէշ բան մը: Մեր գրացիին տղան աղտո-
տեր է իր շապիկը: Դատ անհանգարտ տղայ մըն է, պիտի
պատժուի, պիտի չէրթայ պառտեղու իր ընկերներուն հետ,
պիտի մնայ տունը բոլոր օրը: Յանցանք մը չէ (nothing
wrong) ըրած, է միայն քիչ մը անհանգարտ: Ո՛վ պիտի ջրէ
մեր ծաղիկները: Պարտիզպանը պիտի ջրէ զանոնք: Ի՞նչ
ունիս այդ կողովին մէջ: Կեռասներ ունիմ զորս հօրեղբօրս
վարձուորը բերաւ երէկ կէսօրէն ետքը. կ'սխորթիս ուտել
զանոնք. շատ առողջարար պտուղ մըն է: Ինչո՞ւ համար կը
վազես չորս դին բոլոր օրը. ինչո՞ւ համար չես սորվիր. պիտի
(will) միշտ ըլլաս անօգուտ մէկ մը, պիտի երբեք չըլլաս
յաջող երիտասարդ մը ինչպէս քու եղբայրդ: Զէ առողջա-
բար շատ ուտել իրիկունը. վաղը պիտի (will) ըլլաս հի-
ւանդ եթէ ուտես այդչափ, սիրելի տղաս: Մտիկ չընէր
(he does not listen) քեզի. շատ ամարդի տղայ մըն է: Տա-
նին պիտի (will you take) մեր տղաքը պառտեղու (out for a
walk?): Պիտոր չտանիմ վասն զի շատ ամարդի են: Ըլլաս
պիտի տունը Ժամը վեցին: Պիտի չկենամ տունը այսօր,

վասն զի օգը շատ մեղմ (mild) է, և ես կ'ախորժիմ ժուռ գալ երբ օգը այսպէս գեղեցիկ է:

ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆ

AN ASTROLOGER AND A KING

An astrologer had foretold to Louis the Eleventh that a lady, whom he esteemed very much, would die in eight days; which having happened, the king ordered the astrologer to be brought to him, and his servants to throw him out of the window, at a given signal. As soon as the king saw him, he said: "You who pretend to the knowledge of future events, and know so exactly the fate of others, tell me: how long have you yourself to live? The astrologer answered: "Sire, I shall die just three days before your Majesty. The king was in no haste to give the signal."

Բառակիսն քարգմանորիւն:

An astrologer had foretold to Louis the Eleventh that a lady, whom he esteemed very much, would die in eight days which having happened, the king ordered the astrologer to be brought to him, and his servants to throw him out of the window, at a given signal. As soon as the king saw him, he said: "You who pretend to the knowledge of future events, and know so exactly the fate of others, tell me: how long have you yourself to live? The astrologer answered: Sire, I shall die just three days before your Majesty". The king was in no haste to give the signal.

Մէկ աղթարմուռ ունէր գուշակած Լուգովիկոս մեռածներու գին Թէ մէկ տիկին զոր ինքը կը մեծարէր խիստ շատ, պիտի մեռնէր յութ առաւել, որ ունէրով պատահած, Թագաւորը հրամայեց աղթարմուռը բերուած իրեն, և իր ծառաները նետել զինքը զուրս պատահանէն, ի մէկ տուած նշանի: Իսկոյն Թագաւորը տեսաւ զինքը, ինքն ըսաւ: « Դու որ կը համարես ի գիտութիւն ապագայի գիպաց, և գիտես այնպէս ճշգիւ ճակատագիրը այլոց, ըսէ ինձի: Որչափ երկայն ունիս գուշակեալդ ապրիլ»: Աղթարմուռը պատասխանեց. « Արքայ, ես պիտի մեռնիմ չիլա երեք օր յառաջ ձեր վեհափառութիւնը»: Թագաւորը էր յոյ շտապ տալու զնշանը:

1002
9049

Հայերէն քարգմանորիւն:

Աղթարմուռը գուշակէր էր Լուգովիկոս ժԱ, Թէ տիկին մը, զոր ինքը շատ կը մեծարէր, ութ օրէ պիտի մեռնէր: Այս բանս իրաւցընէ հանդիպելով, Թագաւորը հրամայեց

որ աղթարմուղ իրեն բերեն. իր ծառաներուն ալ ապսպրեց
որ նշան մը տուածին պէս զան պատուհանէն դուրս նե-
տեն: Թագաւորը զինքը տեսածին պէս ըսաւ. « Դու որ կը
համարիս ապագայ ըլլալիքները գիտնալը և այնպէս ճշ-
դիւ գիտես այլոց ճակատագիրը, ըսէ ինծի, որչափ ատեն
դու ինքդ տարիս պիտի »: Աղթարմուղ պատասխանեց. « Տէր
արքայ, ևս չչիւ ձեր վեհափառութենէն իրեք օր առաջ
պիտի մեռնիմ »: Թագաւորը չտասպեց նշանը տալու:

Խօսակցութիւն:

What had an astrologer foretold to Louis XI? —
By whom was that lady esteemed? — Who had foretold
that the lady would die? — What happened after the
eight days? — Whom did the king order to be brought
before him? — And what did the king order his servants
to do? — What did the astrologer pretend to possess? —
And what did he pretend to know? — What did the king
say to him? — What did the astrologer answer? — Did
the king give the signal? —

Ընտանեկան խօսակցութիւն:

ԹՊԹԱՏԱՐԸ

THE POST

Թղթատարը երբ կը մեկնի:	When does the post leave?
Ամէն օր ժամը վեց ու կիսուն:	Every day at half-past six.
Դուրս զրկելու նամակ ունի՞ս:	Have you any letters to send away?
Այո, երկու հաս ունիմ:	Yes, I have two.
Կ'ըսնցնելու ժամանակ չունիս, վասն զի արդէն շատ ուշ է:	You have no time to spare, for it is too late already.
Շատ չեմ ուշանար:	I shall not be long.
Միայն հասցէն ունիմ գրելու:	I have only the direction to write.
Շնորհք ըրէ՛ն խաբբ մը տուր:	Give me a wafer, if you please.

Սա գիրը նամակատունը տար:	Carry this letter to the post-office.
Շուտ ըրէ:	Make haste.
Կրնաս ըսել ինծի ուսկից կ'երթցուի նամակատունը:	Can you tell me the way to the post-office?
Նր:	
Թղթաբերը անմիջապէս հիմա հասաւ:	The mail is just come in.
Գնա՛ շուտ մը նամակներս առ բեր:	Go immediately and bring my letters.
Դեռ ևս չեն բաշխեր:	They do not give them out yet.

ԴԱՍ ԵՐԹՆԵՒՏԱՅՆԵՐՈՐԴ
LESSON THE SEVENTEENTH

ՀԲ

Անկանոն յոգևակի ունեցող սևուհեներ:

Եզակի	Յոգնակի
¹⁵ Die . տայ . քուէ (խաղի)	¹⁵ Dice տայս . քուէք
⁵ Tooth քոչքի ախայ . . .	⁵ Teeth քիքի . . ախաներ
⁵ Ox . օք . էղ	⁵ Oxen օքղըն . էղներ
⁵ Foot ֆուդ . ոտք	⁵ Feet . ֆիդ . . ոտքեր
⁵ Penny փեննի (դրամ) . . .	⁵ Pence փենն . բէնններ
⁵ Goose կոսս . սադ	⁵ Geese կիս . . սադեր
⁴ False . . . ֆօլս . . . սուտ	
Grass . . . կրաս . . . խոտ	
To cost . . դոս քօսդ . արժեւ	
You had better եռն հետ պէ'դրք լաւ ևս կ'ը-	
² Hay . . . հէյ . . . խար , անասնոց	նէիր
	չոր խոտ

That young lady has beautiful teeth, but her feet are ugly. How much did that pen cost you? Four pence. It is very dear; mine is finer than yours, and costs only two pence. What do oxen eat? They eat grass and hay. Who is that lady? Which? She who is speaking with your brother's teacher. She is our aunt's friend; she has false teeth. I don't believe you. Do you like to play at dice? I prefer to play at chess. There are many oxen in these fields. What are you doing there? I am playing at dice. You had better¹ write your English exercises.

65

Եղներն են շատ օգտակար կենդանիներ, աւելի օգտակար են քան ձիերը: Տուրք խոտը եղներուն: Այս պարոն ու կերան զայն ամբողջ: Այս եղը շատ դէր է, շատ խոտ կ'ուտէ: Փոխ տուր ինձի քուէք, խնդրեմ: Ինչ կ'ուզես ընել անով (with it): Կ'ուզեմ քուէ խաղալ Կոստոնմըր բարեկամս հետ: Լաւ ևս կ'ընես դասդ սորվես: Ձեմ կըրնար, ախայի ցաւ (toothache) ունիմ: Որչափ բէնններ տուեր ես սղտիկ Ուիլիսն: Տուեր եմ իրեն հինգ բէնն: Լաւ ևս կ'ընէիր տալ իրեն աղէկ գրքեր:

ՀԳ

Միայն յոգևակաւարար գործածուած սևուհեներ

⁶ Snuffers . .	⁶ սնրա'փրրս . պատրոյգահատ
Scissors *	սի'զօքրս . մկրատ

¹ You had better խօսքին ետեւն եկող անորիշ դերբային to մասնիկը կը զեղջուի:

* Երբ ուղէ մէկը այս կրկին մասերով բաղկացեալ առարկայից միութիւն մը նշանակել, 'ի կիր ածելու է pair (բ'յր) բառը:

Tongs . . .	դօնգ . . .	ունեւիք (կրակի)
⁶ Bellows . . .	պէ'լըս . . .	փուքք (կրակի արծարծիչ)
¹⁵ • ⁶ • Trowsers . . .	դրա'նզըրդ	անդրաւարտիք
⁶ Kitchen . . .	քի'չըն . . .	խոհակերոց
⁵ To look for . . .	դռ ըռք ֆօր	փնտռել (բան մը)
⁴ To blow . . .	դռ պլօ . . .	փչել
At last . . .	էդ լասդ . . .	վերջապէս
⁵ Too . . .	դռ . . .	նաև

Give me the tongs, if you please. Where are they?
In the kitchen, and the bellows too. Those trowsers are
too large; I will not buy them. For whom have you
bought that pair of scissors? For Mrs. Shop, who wants
them. Mary, bring the snuffers, if you please. I cannot
find them. What are you looking for? I am looking for
the bellows. What do you wish to do with them? To
blow the fire. John, what are you doing in the kitchen?
I am looking for the tongs and the bellows. The bellows
are here; I am blowing the fire with them.

Սիրելի մայրս, պէտք ունիմ (a pair) մկրատի մը: Ահա
հաւաստի երկու ֆրանք գնելու զայն: Ինչ բանքու աղա-
խինդ փնտռելու հետ է: Փուքք փնտռելու հետ է կրակը
հովահարելու համար: Տեսայ զայն խոհակերոցը: Նե-

բուն կը խնդրեմ պարոն, խոհակերոցը կան պատրոյգա-
հատը և ունեւիքը, բայց ոչ փուքք: Ահաւաստի հոս է, վեր-
ջապէս գտայ զայն: Դերձակը բերե՛ր էք ու անդրաւարտիքը,
կը հարցնե՛ք երբ պիտոր վճարես իրեն: Երբ գայ, ըսէ իրեն
(you shall tell him) չեմ հաւնիւր այս անդրաւարտիքը, և
թէ պիտոր վճարեմ իրեն երբ բերէ ինծի ուրիշ (զոյգ) մը:

ՀԴ

Իբր ընդհանուր կանոն՝ ածականները ոչ երբեք 'ի կիր
կ'առնուին գոյականաբար, որով չկրնար զուգուել a young
ուղեւոր հասկցնել երիտասարդ մարդ մը, հապա ըսելու է
a young man. Սակայն երբ ուղենանք նշանակել շատ մը ան-
հասներու խումբ մը՝ 'ի կիր ածելու ենք ածական անու-
նը գոյականաբար, այսպէս կրնանք ըսել the rich հա-
րուստները, որ չնշանակեր այս կամ այն հարուստները,
հապա ընդհանուր առմամբ բոլոր հարուստները: Այսու-
նկառմամբ գիտելու է որ ածականը իբր գոյական գործա-
ծուելով անփոփոխ կը մնայ նաև յադնակին մէջ:

Every one . . .	է'վըրի ոն'ն	իւրաքանչիւր ոք, ամեն մարդ
¹⁵ Idleness . . .	ա'յուլնէս . . .	ծուլութիւն
¹⁵ Vice . . .	վայս . . .	ախտ
² Hated . . .	հէ'յդէտ . . .	ատեցեալ
³ ¹⁵ • Despised . . .	տիսիա'յզտ	արհամարհեալ
Pocket . . .	փօ'քէդ . . .	գրպան

The rich have sometimes more misfortunes than the
poor. The idle are always poor and unhappy, because

idleness is the greatest of all vices. The good are loved and praised by every one; and the bad are hated and despised. You are hated, because you are a vicious fellow. He is loved by every one, because he has no vices. He who is happy, is also good; but not all the good are always happy. Am I despised? No, you are praised because you are good and learned. What have you in your pocket? I have nothing in it.

67

Ծոյէրը արհամարհեալ էն բարիններէն: Աղքատները քիչ բարեկամ ունին: Այն տղան կը գովուի ամեն մարդէ որ զինքը կը ճանչնայ. շատ բարեկամներ ունի որ կը սիրեն զինքը խիստ շատ: Դու շատ աստեր ունիս, սիրելիս, դու պիտոր (will) միշտ ըլլաս թշուառ: Իրաւ չէ, չունիմ աստեր, միայն աւելի խաղ կը սիրեմ. քան թէ ուսումը: Դէշերը ատեցեալ են և արհամարհեալ: Ո՞րչափ բէնիներ ունիս գրպանդ: Ունիմ տասներու: Ի՞նչ պիտոր ընես անոնցմով: Բան մը պիտոր գնեմ իմ բարի քրոջս համար:

ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆ

“ They were going on, ” concluded the vizier, “ priding themselves on their condition and exulting over the devastation, which, they pretend, is spreading itself more and more every day. But, as you were waiting for me, I durst not remain longer; for I thought you

might grow impatient, and you know how much

I fear to displease you. ”

Բառական քարգմանորիւն:

“ They were going on, ”	« Անոնք էին երթալով յառաջ, »
concluded the vizier . . .	աւարտեց ըսել վեղիրը,
“ priding themselves . . .	« պարծեցընելով իրենք զիրենք
on their condition . . .	‘ի վերայ իրենց վիճակին,
and exulting . . .	և ուրախանալով
over the devastation, . . .	‘ի վերայ աւերածութեան,
which, they pretend, . . .	որ, իրենք կը համարին,
is spreading itself . . .	է տարածելով ինքզինքը
more and more every day	աւելի և աւելի իւրաքանչիւր օր:
But, as you were waiting	Բայց ինչպէս դուք էիք սպասելով վասն ինծի,
for me, . . .	ես համարձակեցայ ոչ մնալ աւելի երկայն.
I durst not remain longer;	վասն զի ես մտածեցի
for I thought . . .	դուք կրնայիք աշիլ անհամբեր,
you might grow impatient,	և դուք գիտէք
and you know . . .	որչափ ես կը վախնամ
how much I fear . . .	անհաճոյ ըլլալ ձեզի: »
to displease you. ” . . .	

Հայերէն քարգմանորիւն:

Վեղիրը խօսքը վերջացընելով ըսաւ. « Խօսքերնին յառաջ կը տանէին, իրենց վիճակին վրայ պարծենալով, և ուրախանալով աւերածութեանը վրայ, որ, ինչպէս իրենք կը համարին, օրէ օր տարածուելու հետ է: Բայց որովհետեւ դուք ինծի կը սպասէիք, չհամարձակեցայ աւելի ուշանալ, մտածելով որ չըլլայ թէ համբերութիւննիդ հասնի. վասն զի գիտէք թէ որչափ կը վախնամ ձեզի անհաճոյ ըլլալու: »

ՀԵ

² To taste . . .	դոշ դէյսդ . . .	Ճաշակել, համը առնուլ
^{3 76} Delicious . . .	տիղի'լօեւ . . .	քաղցրահամ
^{8 5} Cherries . . .	չէ'րիւ . . .	կեռասք
⁶ Plums . . .	փլըւան . . .	սալորք
² Apricots . . .	կ'փրիքօդ . . .	ծիրանք
⁶ Nuts . . .	նըւդ . . .	ընկոյզք
^{6 5 4} Afterwards . . .	ա'փղրոնօրոյդ . . .	էտքը
² Scarce . . .	սքէ'ր . . .	հազիւ, նուազ
To knock . . .	դոշ ճօք . . .	զարնել
To open . . .	դոշ օ'փն . . .	բանալ

Our farmer's daughter has sent us a basket of cherries, which are very good; do you wish to taste them? No, thank you; I do not like cherries. What sorts of fruit do you like? I like plums, nuts and apricots. These plums are delicious! Waiter, have you any cherries? I beg your pardon, Sir, it is not the season now. Well then, bring us some nuts and plums, and afterwards bring some cheese and butter. I shall bring you only the cheese, because the butter is bad. Have

you tasted my wine? It is delicious. Somebody knocks. Who is there? It is I, please to open; I do not like to wait here, it is very cold.

ՀԳ

² There . . .	տեղ . . .	հոն
⁶ Thither * . . .	տեղ'տեղ . . .	հոն
Were you there? . . .	դու եղ'ր	եղ'ր հոն
Do you think of it? . . .	տոշ ² եղ'ր	թիկնք օղ իդ ա-
To be at a loss . . .	դոշ պի եղ'ր	չգիտնալ ինչ-
To charge . . .	դոշ չարձ . . .	պարտաւորել, վճարել տալ
⁷⁶ The intention . . .	տեղ ինդէ'նըն	դիտաւորու-
⁶ To hunt . . .	դոշ հըւ'նդ . . .	թիւնը որսի երթալ

Do your children wish to go into my garden? They do not. When were you in Paris? I was there last year. When do you go there? Next week. Do you think of your debts? I always think of them, and I will pay them. I am at a loss how to pass the evening. Let us go to the theatre. How much do you charge me for this apartment? Thirty francs a month. He was at a loss to know

* Հստ կանոնի there գործածելու է հանգիստ ցուցը. ներքև համար և thither շարժմունք. բայց այս կանոնը խնդիր է կիր չվարել, որով մէկը միւսին տեղ ալ կը գործածուի:

your intention. Were you at the ball last Sunday? No, Sir, I go there next Saturday. When will you send your servant to my bookseller's? I will send him to-morrow.

68

Զեմ գիտեր ինչպէս ընեմ գտնելու համար աղէկ ուսուցիչ մը. ունէի մէկ մը, ինծի շատ վճարել կու տար: Երբ կ'երթայ որսի: Վաղը. կ'ուզէ երթալ դու ալ: Շնորհակալ եմ: Հեմ սիրեր որսորդութիւն (hunting). Կը մաղթեմ քեզի բարի զուարճութիւն (good sport): Որչափ պիտոր հատուցանեմ (do you charge me) վասն այս (զոյգ) անդրաւարտելի: Տանը վեց ֆրանք: Ինչո՞ւ համար չես երթար գեղը այս տարի: Վասն զի չեմ գիտեր ինչպէս ընեմ գտնելու աղէկ տուն մը: Ես ունիմ մէկ մը որ շատ գեղեցիկ է: Որչափ վճարել կու տան քեզի: Յիսուն ֆրանք առ ամիս: Պիտոր գրեմ նամակ մը Յովհաննէսին հօրը, բայց չեմ գիտեր ինչպէս ընեմ (how) զի կ'երթայ:

Հի

Madam . . . մե'տըմ էմ մե'եմ տիկին

Lad² . . . լեա'տ . . . պատանի, մանչ

Hare² . . . հէյր . . . նապաստակ

Game . . . կէյմ . . . վայրի որս

Partridge . . . փա'րդրիձ . . . կաքաւ

Hunter⁶ . . . հըա'նդըր . . . որսորդ

To go out shooting . . . դու կ'օ ա'նդ շոտիկն որսորդութեան երթալ

To go out hunting — — հըա'նդիկն որսորդութեան երթալ²

By chance . . . պայ չեա'նս ըստ պատահման, զիպուածով²

The fashion . . . տէր ֆեա'շըն սովորութիւնը, նորաձեւութիւնը

Nor I either . . . ճորայ ի'տհըր և ոչ իսկ ես
To be fond of . . . դու պի ֆոնտ օլ շատ սիրել, հաճիլ

Is going to be married^{2 5} . . . իզ կ'օ'իկն դու պի մեա'րիտ կարգուելու վըայ է

To marry one . . . դու մեա'րի ոշը'ն մէկի մը հետ կարգուել

It is said . . . իդ իզ սեւ . . . կ'ըսեն, կ'ըսուի

They say . . . տհէյ սէյ . . . կ'ըսեն, կ'ըսուի

To carry . . . դու քե'րի . . . բերել

To bring . . . դու պրիկն . . . բերել

Sort . . . սօրդ . . . տեսակ

Good morning, Madam, how is your health? Well, thank you; sit down. What is the news? It is said the watchmaker's daughter, that pretty girl with whom you danced last evening at my uncle's, is going to be married. Indeed! And whom does she marry? A rich tra-

veller. Where is Mr. Wooden, Madam? He is gone out shooting; you know he is very fond of hunting. Is he a good hunter? Yes, Sir, very; the day before yesterday he brought home a hare and some partridges. Are you fond of game? Not very. Nor I either. What does that lad carry in that basket? He is carrying some partridges. Who has sent them to you? A hunter whom I do not know. If by chance you see my friend, please to tell him that I will wait on him at half-past seven. Do you like my new coat? I do not like it, but I know it is the fashion.

69

Տիկին, պատիւ ունիմ բերելու ձեզի քիչ մը վայրի որս, զոր բարեկամս Յովհաննէս, որ է մեծ որսորդ մը, կը ղրկէ ձեզի: Ի՞նչ տեսակ վայրի որս կը ղրկէ ինծի: Նապաստակներ: Կ'ախորժի՞ք կաքաւներ: Ծնորհակալ եմ, բայց չեմ ախորժիր վայրի որս: Կ'ըսեն թէ շատ կը սիրես որսորդութիւն, իրաւ է: Իրաւ է, վասն զի նորաձեւութիւն է ըլլալ որսորդ: Կ'ըսուի թէ այն պատանին պիտոր երթայ Գաղղիա գաղղիարէն աղէկ սորվելու: Ձեմ հաւտար ատիկայ: Եւ ոչ իսկ ես կը հաւատամ: Ինքը խիստ շատ կը սիրէ իր ծնողքը և չերթար (will not go) հեռու անոնցմէ: Եթէ պատահմամբ կենաս երկայն ատեն Բարիւղ, շնորհք ըրէ, գրելու ինծի շատ ստէպ: Ընեմ պիտի այգպէս: Կը սիրես ճամբորդութիւն ընել: Ձեմ սիրեր. (I am not): Եւ ոչ իսկ ես. աւելի կը սիրեմ (I prefer) կենալիմ քաղաքս ուր ունիմ շատ բարեկամներ: Տիկին, ճամբրիմ է որ կարգուեալ վրայ ես: Այո Պարոն, կը կարգուիմ քու բարեկամ Պր. Ծորդին հետ:

ԸՆԹԵՐՅՈՒՄՆ
THE DOUBLE LESSON

Swift, it is said, was not very generous;

he seldom gave any thing to the servants of those who sent him presents; but he once received a good lesson from a lad, who very often carried him hares, partridges and other game.

One day the boy arrived with a pretty heavy basket, containing fish, fruit, and game; he knocked at the door, and the Dean, by chance, opened it himself. "Here," said the boy, gruffly,

"my master has sent you a basket full of things." Swift, feeling himself displeased at the boy's rude manner, said to him: "Come here, my lad, and I will teach you how to deliver a message a little more politely; come, imagine

yourself Dean Swift, and I will be the boy. »

Then taking off his hat very politely, and ad-

² dressing himself to the lad he said : « Sir, my

⁶ master sends you a little present, and begs you

will do him the honour to accept it. » « Oh,

very well, my boy, » replied the lad, « tell your

master I am much obliged to him, and there is
¹⁵
half-a-crown for yourself. »

Բառակաճ թարգմանոթիւն :

Swift, it is said, . . .
was not very generous;
he seldom gave any thing

to the servants of those .
who sent him presents; .

but he once received .

a good lesson from a lad,

who very often carried
him hares,
partridges and other game.

One day the boy arrived
with a pretty heavy
basket,

Սուրբիդ կ'ըսուի,
էր ոչ շատ առատաձեռն.
Ընքը հազիւ երբեք կու տար
մէկ բան
ծառայից անոնց
որ կը զրկէին իրեն ընծա-
ներ.
Բայց ընքը անգամ մը ընդու-
նեցաւ
մէկ աղէկ դաս 'ի մէկ պա-
տանէկէ,
որ շատ ստէպ կը բերէր ի-
րեն նապաստակներ,
կաքաւներ և ուրիշ որսա-
կան:
Մէկ օր մանջը հասաւ
մէկ աղէկ ծանր կողովով.

containing fish, fruit, and
game;

he knocked at the door,
and the Dean, by chance,
opened it himself. . . .

« Here, » said the boy,
gruffly,

« my master has sent you
a basket full of things. »

Swift, feeling himself dis-
pleased

at the boy's rude manner,

said to him : « Come here,
my lad,

and I will teach you . .

how to deliver a message

a little more politely; .

come, imagine yourself .

Dean Swift,

and I will be the boy. » .

Then taking off his hat

very politely,

and addressing himself .

to the lad he said : . .

« Sir, my master sends

you

a little present, and begs

you will do him

the honour to accept it. »

« Oh, very well, my boy, »

replied the lad,

« tell your master

I am much obliged to him,

and there is half-a-crown

for yourself. »

բովանդակելով, ձուկ սը-
տուղ, և որսական,

ընքը զարկաւ դրան
և Նախերէցը պատահմամբ
բացաւ զայն նոյն ինքն :

« Հոս, » ըսաւ մանջը խստա-
բար,

« իմ տէրս ունի զըկած քէզի
մէկ կողով լի բաներով » :

Սուրբիդ զգալով ընքընքը
տհաճ

'ի վերայ մանչին կոպիտ կեր-
պին,

ըսաւ անոր. « Եկուր հոս,
իմ պատանիս,

և ես կ'ուզեմ սորվեցնել
քէզի

ինչպէս աւանդել մէկ պատ-
գամաւորութիւն

մէկ քիչ աւելի քաղաքավա-
րաբար .

եկուր, երևակայէ ընքընքը
Նախերէց Սուրբիդ .

և ես պիտոր ըլլամ մանջը » :

Յետոյ առնելով 'ի բաց իր
գլխարկը

շատ քաղաքավարաբար
և ուղղելով ընքընքը
պատանիին ինքն ըսաւ .

« Տէր, իմ տէրս կը զրկէ
ձեզի

մէկ փոքր ընծայ, և կը
խնդրէ

դուք ուզէք ընել իրեն
պատիւը ընդունելու զայն :

« Օ, շատ աղէկ, իմ տղաս, »
կրկնէց պատանին .

« Ըսէ քու տիրոջ
ես եմ շատ պարտական
իրեն .

և հոն է կէս մէկ դրամի
վասնք անձին » :

Հայերէն քարգմանորիւն:

Կ'ըսեն թէ Սուրբիդ շատ առատաձեռն չէր. իրեն ըն-
ծայ զընդերու ծառայից շատ քիչ անգամ բան մը կու-
տար. բայց ինքն ալ անգամ մը աղէկ դաս մը ընդունեցաւ
պատանեկէ մը՝ որ շատ անգամ բերեր էր իրեն նապաստակ-
ներ, կաքաներ և ուրիշ որսական: Մէկ օր մը պատանին
կը հասնի բաւականապէս ծանր կողովով մը որու մէջ կար
ձուկ, պտուղ և որսական. գուռը կը զարնէ և գիպուածը
կը բերէ որ նոյն իսկ Նախերէցը գուռը բանայ: — «Ահա, ը-
սաւ պատանին խնտ կերպով մը, տէրս քեզի լի բաներով
կողով մը կը զրկէ»: — Սուրբիդ պատանւոյն կողմէ կերպէն
տհաճելով՝ կ'ըսէ. — «Հոս եկուր աղաս, քեզի կ'ուզեմ սոր-
վեցնել ինչպէս քիչ մը աւելի քաղաքավարութեամբ մա-
տուցանելու ես պատգամաւորութիւնդ. եկուր, համարէ
թէ Սուրբիդ Նախերէցը գուռ ես, ու ես ըլլամ մանչը»: —
Յետոյ վայելուչ կերպով մը գլխարկը վար առնելով, ու
խօսքը մանչուն ուղղելով՝ ըսաւ. — «Պարոն, տէրս ձեզի
պղտի ընծայ մը կը զրկէ, և կը խնդրէ որ իրեն շնորհք ընէք
ընդունիք: — Շատ աղէկ, աղաս, կը պատասխանէ մանչը,
ըսէ Խրոջդ. որ շատ շնորհակալ եմ, և ահա քեզի համար
ալ կէս քրտն»: »

Խօսակցորիւն:

Ի՞նչ կը զուրցուի Սուրբիդին նկատմամբ: — To whom
did he seldom give any thing? — What did he receive
once? — From whom did he receive a good lesson? —
With what did the lad arrive one day? — What did the
basket contain? — What did he do? — Who opened the
door? — What did the boy say? — How did he say it?
— Ի՞նչ բանի վրայ տհաճեցաւ Սուրբիդ: — Ի՞նչ բան կ'ու-
զէր Սուրբիդ սորվեցնել անոր: — Ի՞նչ բան պիտոր համա-
րէր պատանին: — What did Swift do? — To whom did he
address himself? — What did he say then? — What did
the lad reply?

Բնութեան խօսակցորիւն:

ՄԱՍՍՍԵՒՈՐ ՄԸ, ԵՍՈՒՍՅՈՒԹԵԱՆ

ENGAGING A SERVANT.

ԱՌՆՈՒԼ:

Վերջերս ի՞նչ մարդու ծա-
ռայեցիր:	Whom did you serve last?
Մէկ ազնուական մարդու մը
ծառայեցի որ վերջի եօթ-
նեակը քաղաքս թողուց
Ամերիկա երթալու հա-
մար:	I served a gentleman who
left this place for Ame-
rica last week.
Ո՞րչափ ատեն ծառայեցիր
իրեն:	How long did you remain
in his service?
Վերջի իրեք ամիսն որ այս
քաղաքս էր ծառայեցի
իրեն:	I served him during the
three months he was in
this town.
Խմելու ախառ ունի՞ս:	Are you given to drinking?
Քաւաթ մը գինի սիրով կը
խմեմ, բայց ոչ երբեք կը
գինովեամ:	I like a glass of wine very
well, but I never get
drunk.
Քանի տարեկան կ'աս:	How old are you?
Նրէսունուհինգ տարուան
կամ:	I am thirty-five years old,
Sir.
Կարգուած ես:	Are you married?
Չէ, Պարոն. ինձի պէս մէկ
մը որ աստանդական կեանք
մը կը վարէ, երբեք կար-
գուէրու չէ:	No, Sir; a man, who, like
me, always keeps mov-
ing, should never marry.
Ո՞րչափ վճարք կը պահան-
ջես:	What wages do you ask?
Հինգ ֆրանք օրը:	Five francs a day.
Պէտք է ըսեմ քեզի ի սկզբ-
բան, որ եթէ քեզ ծառայ-
ութեանս մէջ առնում,
ճշգիւ կատարելու ես
հրամաններս. և եթէ հան-
գիպի որ գինովեաս, իս-
կոյն քեզ ծառայութենէս
կը հանեմ:	I must tell you beforehand,
that if I take you into my
service, you must be
exact in the execution of
my orders; and if you
happen to get drunk, I
shall discharge you at
once.

Բոլոր իմ տէրերս միշտ գոհ
էղած են իմ ծառայութե-
նէս. կը յուսամ որ դու
ալ Պարոն գոհ կ'ըլլաս:
Շատ աղէկ. ուրեմն վաղը
նորէն հոս գարձիր:

My masters have always
been satisfied with my
services, and I hope you
will be so too, Sir.
Very well; then return
here to-morrow.

ԴԱՍ ՈՒԹԵՒՏԱՍՆԵՐՈՐԴ
LESSON THE EIGHTEENTH

ՀԲ

ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Should shall օժանդակին անցեալը, և would will ին
անցեալը, բայերուն անորիշ գերբային յարուերով՝ անոնց
սլայմանականը շինելու կը ծառայեն:

Should առաջին գէմբերուն մէջ կը գործածուի և
would միւս գէմբերուն մէջ, ուղերով նշանակել գործ մը իբր
ուրիշ գործի հետեանք, բայց առանց ասոր նկատմամբ խօ-
սողը կամք մը յայտնելու: Այս կերպ սլայմանականը կը
համապատասխանէ պարզ ապառնիին, ու կ'ըսուի պարզ
սլայմանական, որուն ձևն է հետեւեալը:

I should write, կը գրէի իմ պիտի գրէի, գրելու էի
Thou wouldst write, կը գրէիր իմ պիտի գրէիր, - էիր
He would write, կը գրէր իմ պիտի գրէր, - էր
We should write, կը գրէինք իմ պիտի գրէինք, - էինք
You would write, կը գրէիք իմ պիտի գրէիք, - էիք
They would write, կը գրէին իմ պիտի գրէին, - էին

Հարցական սարգ սլայմանականին ձևն է հետեւեալը:

Should I write? . . . կը գրէի՞ ես
Shouldst thou write? . . . կը գրէի՞ր դու
Would he write? . . . կը գրէր՞ ինքը
Should we write? . . . կը գրէի՞նք մենք
Should you write? . . . կը գրէի՞ք դուք
Would they write? . . . կը գրէի՞ն անոնք

Ընդհակառակն երբ խօսողը իր կամքը կը յայտնէ գործի մը նկատմամբ որ միտքը դրած է թէ պիտոր պատահի իբր որոշեալ պայմանի մը հետեանք, առաջին դէմքին մէջ գործածելու է would ու միւս դէմքերուն մէջ should: Եւ ահա այս պայմանականը կը զուրցուի կամային պայմանի պարագայի: Իր ձեւը հետեւեալն է:

I would go կ'երթայի, կ'ուզէի երթալ
Thou shouldst go կ'երթայիր, երթալու էիր
He should go կ'երթար, երթալու էր
We would go կ'երթայինք, կ'ուզէինք երթալ
You should go կ'երթայիք, երթալու էիք
They should go կ'երթային, երթալու էին

Հարցականին ձեւն է այս:

Should I buy? . . կը գնէի, գնելու էի
Wouldst thou buy? կը գնէիր, կ'ուզէիր գնել
Should he buy? . . կը գնէր, գնելու էր
Should we buy? . . կը գնէինք, գնելու էինք
Would you buy? . . կը գնէիք, կ'ուզէիք գնել
Should they buy? . . կը գնէին, գնելու էին

Այս երկու տեսակ պայմանականին գործածութեանը համար, ուշ գնելու է խօսողին գիտաւորութեանը. որ եթէ խօսողը բուն իր կամքը չայտնէր 'ի կիր ածելու է պարզ պայմանականը. և ասոր հակառակը եթէ իր կամքը կը յայտնէ, գործածելու է կամական պայմանի պարտաւորիչ:

The grocer . . տնր կրօ'սրր համեմալաճառը
Gun . . . կըն'ն . . . հրացան

Lodging . . լո'ձիւնկ . . բնակարան
Business * . . պի'զնէս . . գործ, զբաղանք
Ham . . . հեմ . . . ապուխտ խոզի

I should go to the country, because I am ill; but I shall not go, because I have too much business in town. I would buy some horses, but they are too dear. He would go out, but it is too cold. Father, will you take us to the theatre? I would take you there, but you must study your French lesson. Shall your servant go to market? He would go if I told him to do so. Where is your son? Would you believe it? He has gone to London. Where do you go to-day? I would go out hunting with my neighbour the grocer, but I have no gun. Where shall you take a lodging? I would take a lodging in that inn, but it is too dear. We should stay at home, if the weather is bad.

Պիտոր երթալու որսորդութեան (go out hunting) կէրակի առաջիկայ: Կ'ուզէի երթալ, բայց չունիմ ոչ հրացան, ոչ շուն: Կ'ախորժիս (would you) քիչ մը խոզի ապուխտ: Կ'առնէի քիչ մը յօթարակամ, բայց անօթի չէմ: Ունի բաւականաբար գործ: Կ'ունենար շատ գործ, բայց շատ ծոյլ է: Կը հաւատա՞ք (would you believe it?). Ինքը կը քնանայ մինչև ժամը տասը: Կ'երթար ամեն իրիկուն թատրոն, բայց չունի ստակ բաւական: Ինչո՞ւ դուրս չես ելլեր. օդը գեղեցիկ է: Մենք կ'ելլէինք դուրս, բայց հայրերնիս թոյլ չտար այդ: Ինչո՞ւ համար թոյլ չտար ատիկայ: Վասն զի

* Այս գոյականը թէպէտ և յոգնակիի ձև ունի, հանդերձ այսու բայն եզակի կ'առնու:

կ'ըսէ շատ անգուսպ (wild) էնք: Կ'ուզէս բնակիլ տունս.
(Would you take a lodging): Կ'ուզէի յօժարակամ բնակիլ
քու տունդ, վասն զի շատ կ'ախորժիմ անկէ, բայց շատ
հեռու է քաղաքէն: Երթայ պիտի քու որդիդ գեղը մեզի
հետ: Ինքը կ'երթար, բայց ես թոյլ չեմ տար իրեն:

ՀԹ

Ստորադասական անցեալ:

If I had եթէ ունենայի	If I were եթէ ես ըլլայի
If thou hadst եթէ ունենայիր	If thou wert եթէ դու ըլլայիր
If he had եթէ ունենար	If he were եթէ ան ըլլար
If we had եթէ ունենայինք	If we were եթէ մենք ըլլայինք
If you had եթէ ունենայիք	If you were եթէ դուք ըլլայիք
If they had եթէ ունենային	If they were եթէ անոնք ըլլային

I should have had կ'ունենայի, ունեցած ըլլալու էի

I should have been կ'ըլլայի, եղած ըլլալու էի

5 4

To wash դռն ունի լուալ

2

Mistake միտք վրիպակ

If I had money, I would buy the book. I would give you some, if you were good. If I had time, I would study the English language. If he had not so many bad friends, he would be more diligent, and his parents would be better satisfied with him. If my hands were dirty, I would wash them. If I had not been ill, I would have done my lesson. If you were not idle, you would speak already the French and the English languages. Why do you not go to bed? It is late. I would go to bed, if I were

ill. Why have you paid no attention to the lesson? I would have paid more attention, if the teacher had not scolded me. He would not have scolded you, if you had not made so many mistakes in your exercise. I should not have made so many mistakes, if the exercise had not been so difficult.

71

Կը լուայի ձեռքերս եթէ ըլլային աղտոտ: Կը սիրէի զքեզ եթէ ըլլայիր այնպէս բարի ինչպէս քու հօրեղբորդդ: Եթէ ըրած ըլլայի (had done) դատ աղէկ պիտի գովուէի (I should have been) ուսուցչէն: Կ'ունենայիր աւելի դրամ եթէ չըլլայիր այնպէս ծոյլ: Կը խնդրէի շնորհք մը (a favour) իրմէն եթէ ըլլար հոս: Կ'երթայիր հետոս Լոնտոն: Կ'երթայի եթէ ունենայի գրամ բաւական: Ինչ կ'առաջարկէիր ընել առաջիկայ կիրակի: Ես կ'առաջարկէի որսորդութեան երթալու, եթէ հրացան մը ունենայի: Շնորհք ըրէ, փոխ տուր ինծի այն գիրքն որ ստորին վրայ է քու եղբորդ խուցը: Կու տայի փոխ զայն քեզի յօժարակամ եթէ կարգացած ըլլայի զայն: Ինչ կ'ուզէիր դու գնել: Կ'ուզէի գնել աղւոր զգեստ մը թէ որ ունենայ դրամ:

ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆ

2 .

6 8

The story says, the Sultan was so touched

2

3 5

15 .

with this fable, that he rebuilt the towns and

3

5

43

5 55

villages, which had been destroyed; reduced

3 .

6 .

the taxes, with which the country was over-

⁶ • ⁶
burdened; and, from that time forward, consult-
⁵ ed the good of his people.

Բառակա՛ն քարգմանո՞րիւն :

The story says, . . .
the Sultan was so touched
with this fable, . . .
that he rebuilt . . .
the towns and villages . . .
which had been destroyed;
reduced the taxes, . . .
with which the country
was overburdened; . . .
and, from that time for-
ward, . . .
consulted the good of his
people.

Պատմութիւնը կ'ըսէ,
Սուլթանը եղաւ այնպէս
զգածեալ
այս առասպելով,
որ ինքը նորէն շինեց
քաղաքներն ու աւանները
որ ունէին եղած աւերեալ.
նուազեցուց ատուքերը
որոնցմով երկիրը էր ծան-
րաբեռնած.
և այն ատենէն յառաջ
խորհեցաւ բարին իր ժո-
ղովրդեան:

Հայերէն քարգմանո՞րիւն :

Պատմութիւնը կը վկայէ թէ Սուլթանը այնչափ զգա-
ծուեցաւ այս առասպելէն, որ կործանած քաղաքներն ու
աւանները նորէն շինեց. նուազեցուց ատուքերն որով եր-
կիրը ծանրաբեռնեալ էր, և անկէ ետեւ իր ժողովրդեան
բարւոյն ուշ դրաւ:

2

⁵
To be sleepy դու պի սի'վի քուն ունենալ

To be angry with դու պի եկիրի ունի'տն բար-
կացած ըլլալ ընդդէմ

⁵ 2
To wait for somebody դու նշ'յո ֆօր սիւ'մ
սյօտի մէկի մը սպասել
As soon as possible եղ առն եղ փօ'սիսլ կա-
րելի եղածին չափ շուտ
Rather . . . քա'տնըր . . . աւելի, մանա-
ւանդ

Are you angry? No, Sir, I am rather sleepy. At
what o'clock will you go to bed? I would go at ten
o'clock, but I must¹ wait for my father who comes home
at half-past eleven. He comes very late indeed. Would
you rather go to the theatre or to the ball? I would
rather go to the ball, but I am too sleepy. You are an
idle fellow; you are always sleepy. When shall you pay
your debts? As soon as possible. Why are you angry?
Because I wish to go to Paris, and my father does not
allow it. I am angry with my farmer, who has not paid
me the rent. Do you want any money? Yes, Sir, be-
cause I have many debts. He has told me, he will pay
you as soon as possible.

72

Կ'ըլլայի աւելի երջանիկ եթէ ունենայի նուազ պարտք:
Ե՞րբ պիտոր գարձընես ինծի ստակն որ փոխ առի. քեզի:
Կարելի եղածին չափ շուտ: Որո՞ւ գէմ (with) բարկացած
ես: Բարկացած եմ խոյրարարիս դէմ, որ չէ գեռ բերած
իմ նոր գլխարկս: Գիտցի (I have been) այս առտու իր խա-
նութը ու ինքն ըսաւ ինծի թէ պիտոր բերէ զայն քեզի
կարելի եղածին չափ շուտ: Պիտոր երթա՞մ Գաղղիա առա-
ջիկայ տարին: Կ'ուզէի աւելի երթալ Անգղիա սորվելու
Անգղիարէն աղէկ: Եթէ քուն ունիս, ինչո՞ւ չես երթար

1 Must օժանդակէն ետքը, ինչպէս նաեւ բոլոր պակասաւոր բայե-
րէն ետքը, հետագայ բային անորիշ գերբային օճանակը զանց կ'ըլլուի:

անկողին: Կ'երթայի անկողին, բայց պէտք է սպասեմ տե-
րօջս (for my) որ գնացեր է թատրոն: Ժամը քանի՞ն պի-
տի դառնայ: Յիրաւի չեմ գիտեր: Բարկացած ես ինծի
դէմ: Ոչ, բարկացած եմ այն ծոյլ տղուն դէմ որ միշտ քուն
կ'ըլայ:

ՁԱ

To swim . . . ^{5 5}դոռ սոռի'մ . . . Լողալ

The storm . . . տհր սորս փոթորիկը

Boat . . . ⁴պո'նոյ . . . նաւակ

The crowd . . . ^{1 5}տհր քրս'նոս ամբօխը

Never fear . . . ^{6 5}նե'վրր ֆի'րր մի վախնար

Upset . . . ⁶ըսիսէ'դ . . . շրջած, շրջեր

Take care . . . ^{2 2}դէք քէ'ր . . . ուշ դիր. զգու-
շացիր

For the sake of ֆօր տհր սէ'ք օվ համար, սի-
րոյն համար

For God's sake ֆօր կօ'ուս սէք Աստուծոյ սի-
րոյն համար

What is the matter? ուօ'դ իզ տհր մէ'դրր ինչ
կայ. պատճառը ի՞նչ է

Thames . . . ²թեմզ . . . Թամիզ

Կրնամ լողալ: Այո պարոն: Աստուծոյ սիրոյն համար,
ուշ դիր առողջութեանդ. ինչ պիտոր տղաքդ ընեն էթէ

մեռնիս: Կը բռնէի նաւակ մը, բայց կը վախնամ փոթորիկէն:
Մի վախնար, կրնամ լողալ: Կ'ուզէի աւելի բռնել կառք մը
ու երթալ հասարակաց պարտէզը. աղուոր շրջագայութիւն
(a walk) մըն է: Ինչո՞ւ կայ այնչափ մեծ ամբօխ ճամբուն
մէջ: Կարծեմ թագաւորը հասեր է: Ոչ, նաւակ մը շրջեր
է: Ուշ գիր բսակիդ. գող մը կայ մէջերնիս: Կ'սր մեծ ամբօխ
թատրոն: Այո, կար նաեւ թագաւորը իր որդւովը: Կ'ան
շատ նաւակներ թամիզի վրայ: Հա՛, այո. խիստ շատ. ան-
ցեալ եօթնեակը երկու հատ շրջեցաւ փոթորիկէն:

ԸՆԹԵՐՅՈՒՄՆ

² ² ²
THE ADVANTAGE OF NOT BEING ABLE TO SWIM

A gentleman, who went frequently from
one part of London to another, in a boat on the
Thames, was once in danger of being upset
in consequence of a violent storm. He told the
waterman to take care, but the latter replied:
“ Oh ! never fear, there is no danger, for I can
swim. ” — “ But I cannot, ” said the gentleman.
However they landed safely. The next time
the gentleman was going to take a boat, he

called out, as he approached the stairs: "Who
can swim? who can swim?" Several of the
watermen ran towards him crying out: "I! I!
I!" But he observed one among them who
walked away, saying nothing; upon which he
called to him: "Halloo! my fine fellow, why do
you sneak away?" "Because," replied he, "I
cannot swim." "Then," said the gentleman,
"you are the very man for me; because you
will take care of me, for the sake of yourself."

Բառակոն քարզմանորին:

A gentleman, who went .
frequently from one part
of London to another,
in a boat on the Thames,
was once in danger . .
of being upset in conse-
quence

Մէկ աղնուական մարդ, որ
կ'երթար
սաեպ մէկ կողմէն Լոնտոնի
ցմիւս,
'ի մէկ նաւակ 'ի վերայ Թա-
մզի,
եղաւ անգամ մը 'ի վե-
տանդ
ըլլալով շրջեալ 'ի պատճառս

of a violent storm. . .
He told the waterman .
to take care, . . .
but the latter replied: . .
"Oh! never fear, . . .
there is no danger, . . .
for I can swim." . . .
"But I cannot, . . .
said the gentleman. . .
However they landed
safely.
The next time¹ the gentle-
man
was going to take a boat,
he called out², as he ap-
proached the stairs: . .
"Who can swim? who can
swim?"
Several of the watermen
ran towards him crying
out
"I! I! I!" —
But he observed one . .
among them
who walked away, saying
nothing;
upon which he called to
him:
"Halloo! my fine fellow,
why do you sneak away?"
"Because," replied he, .
"I cannot swim." . . .
"Then," said the gentle-
man,

մէկ բուռն փոթորկի:
Ինքն ըսաւ նաւավարին
առնուել զգուշուելիւն,
բայց յետինը պատասխա-
նեց .
« Ի՛նչ, մի վախնար
հոն կայ ոչ վտանդ
վան զի ես կրնամ լողալ .
— Բայց ես կրնամ ոչ »
ըսաւ աղնուական մար-
դը :
Հանգերձ այսու անոնք ցա-
մաք ելան անվտանգ:
Յաջորդ անգամ աղնուական
մարդը
էր երթալով առնուել մէկ
նաւակ,
ինքը կանչեց բարձրաձայն,
ինչպէս ինքը մերձեցաւ
սանդուղնորուն .
« Ո՛վ կրնայ լողալ, ո՛վ կրնայ
լողալ: » —
Շատ մը նաւավարներէն վա-
ղեցին դէպ իրեն կանչե-
լով բարձրաձայն:
« Ես. ես. ես: » —
Բայց ինքը գիտեց մէկը
'ի միջոյ անոնց
որ կ'երթար մէկ գիւ, ըսե-
լով ոչինչ .
'ի վերայ որոյ ինքը կանչեց
անոր .
« Ո՛վ գու, իմ սիրուն ընկեր,
ինչո՞ւ կ'ընես դու գաղտնի
սահիլ մէկդի .
— Վան զի, կրկնեց ինքը, ես
կրնամ ոչ լողալ .
— Ան ասեն » ըսաւ աղնուա-
կանը,

¹ Ձանցառութիւն that շարկապի, շատ սովոր անգղիացեաց մէջ:
² Out շատ մը բայերէ ետքը կը նշանակէ Բարձրաձայն:

“ you are the very ¹ man
for me ;
because you will take care
of me,
for the sake of yourself.”

« Դու ես բուն մարդը վասն
իմ .
վասն զի դու պիտոր առնես
ինամբ իմ վրաս ,
'ի սակս քու անձիդ : »

Հայերէն քարգմանորիւն :

Աղնուականին մէկը, որ յաճախ թամիզ գետին վրայ
նաւակով մը Լոնտրայի մէկ կողմէն միւս կողմը կ'երթար,
անգամ մը բռնուն փոթորկի մը պատճառաւ նաւակով
չընէր վտանգի մէջ ինչպէս : Բայց նաւակարին որ զգոյշ
կենայ, բայց այս յետինս պատտասխանեց. — Ի՛հ, մի վախ-
նար, վտանգ չկայ, վասն զի ես կրնամ լողալ : — Բայց ես
չեմ կրնար, ըսաւ աղնուականը : — Հանդերձ այսու ողջամբ
ցամաքը ելան : Յաջորդ անգամուն որ աղնուականը նաւակ
պիտոր բռնէր, աստիճաններուն մօտեցած ատենը կանչեց
բարձր ձայնով . « Ո՛վ լողալ գիտէ, ո՞վ լողալ գիտէ : » Նաւա-
կարներէն շատերը վազեցին դէպ անոր կանչելով . Ես . ես .
եւ : Սակայն ինքը անոնց մէջէն մէկ մը գիտեց որ առանց
բան ըսելու մէկ գի կը հեռանար . ուստի անոր կանչեց ըսե-
լով . Հապա բարեկամ, ինչո՞ւ լռիկ մնի մէկ գի կը քաշուիս :
— Վասն զի, պատասխանեց ան, — լողալ չեմ գիտեր : — Թէ
այդպէս է, ըսաւ աղնուականը, դու բռն իմ ուղած մարդս
եւ . որովհետեւ անձդ պաշտպանելու համար իմ վրաս ինամբ
պիտոր տանիս » :

Խօսակցորիւն :

Where did a gentleman go? — What happened to
him in consequence of a violent storm? — What did he
say to the waterman? — What did the waterman reply?
— How did the gentleman call out the next time he was
going to take a boat? — When did he call out? — Who
ran towards him? — What did they cry out? — Whom
did he observe among them? — What did the gentleman

¹ Very, գոյականի մը առջեւ կը նշանակէ ճշմարտ, բռն :

say to him? — What did he reply? — Why was he the
very man for the gentleman?

Բնականական Խօսակցորիւն :

ՔԱՂԻԻ ՄԸ ՄԵՋ ՃԱՄԲԱՆ
ՀԱՐՑՆԵԼՈՒՆ ՎՐԱՅ :

TO ASK THE WAY IN
A TOWN.

Շնորհք կ'ընէք ցուցնելու
ինձի — երթալու ճամբան :
Որն է աւելի կարճ ճամբան
— երթալու :

Would you be kind enough
to show me the way to — ?
Which is the shortest way
to — ?

Այս չէ՞ թագաւորին սպա-
ար երթալու ճամբան :
Կրնա՞ք ըսել ինձի թէ հեռո՞ւ
եմ Ս . Պետրոս եկեղե-
ցիէն :

Is not this the way to the
king's palace?
Could you tell me if I am
far from St. Peter's
church?

Կ'ուզեմ թղթատունը գտ-
նել :

I want to find the post-
office.

Ի՞նչ ուղղութիւն բռնելու եմ :
Աջակողմը դառնալու էք :
Հապա անկէ ետքը :
Անկէ ետքը նորէն հարցու-
ցէք :

What direction must I take?
You must turn to the right.
And after that?
After that, inquire again.

Ո՛ւր կը տանի այս փողոցը :

Where does this street
lead to?

Ճամբան սխալէր էք :

You are quite in the wrong
road.

Պր . Ն . . . հոն կը բնակի :

Does Mr. N... live here?

Կրնա՞ք անոր հասցէն տալ
ինձի :

Could you give me his
address?

Ինձի հոն կ'առաջնորդե՞ն :

Will you conduct me thither?

Քու աշխատութիւնը պիտոր
վարձատրեմ :

I will pay you for your
trouble.

Առջեւէն գնա . ես ետեւէդ կու
գամ :

Go before; I'll follow you.

Շատ շնորհակալ եմ քեզի —
ահա քու աշխատանքին
վարձք :

I am exceedingly obliged
to you — take this for
your trouble.

Ճամբանիդ սխալել չէք կըր-
նար :

You cannot mistake your
way.

ԴԱՍ ԻՆՆԵԻՏԱՍՆԵՐՈՐԴ
LESSON THE NINETEENTH

ԶԲ

A wine-glass	է ունայն կրաս	գինիի գաւաթ մը
A straw hat	է սորո' հեղ	յարդէ գլխարկ մը
Silk	սիւք	մետաքս
Red	րէտ	կարմիր
Black	սիւք	սև
Cravat	քրէվա'դ	փողպատ
Gown	կա'նուն	կապայ. շրջա- զգեստ կանանց
To wear	դու ունի'ր	կրէլ. գործածել

If you do your English lesson well, I will bring you a pair of silk stockings and a dozen linen handkerchiefs. You will oblige me very much. That gentleman always wears a black cloak, and a red waistcoat. I should be very glad if I had a silk cravat and a straw hat. How many dozen¹ silk handkerchiefs have you got? Two dozen. How much have you paid for those two linen shirts? Twenty-five francs. They are very cheap. My

¹ Dozen կրնայ գրուիլ նաև առանց s ի յոգնակի մտքով:

friend's wife always wears black silk gowns. In summer I wear a straw hat, and in winter a black cloak. My cousin will receive a silk gown, because she has been very diligent. Have you got any silk cravats? O yes many.

74

Ի՞նչ ունիս այն կողովին մէջ: Հինգ զոյգ մետաքսէ գուրպաններ, և քսանըջորս (dozen) կաւեայ թաշկինակ: Կը սիրես յարդէ գլխարկներ: Կը սիրեմ գործածել (to wear) զանոնք ամառը, երբ շատ տաք է: Իմ աներձագո խոստացեր է մետաքսէ շրջազգեստ մը հիւսիս աղջկանը: Պիտոր տամ քեզի ոսկէ ժամացոյց մը եթէ ընես ինծի աս շնորհքը: Ի՞նչ գնեցիր այն խանութէն: Գնեցի կարմիր մետաքսէ փողպատ մը: Ինչո՞ւ կը կրես այս սև թիկնոցը: Վասն զի ցուրտ է: Կը սիրես մետաքսեայ թաշկինակներ: Լաւա գոյն կ'ընտրեմ (prefer) կաւեայ թաշկինակներ: Իրաւունք ունիս:

ԶԳ.

Advice *	հովա'յս	խորհուրդ,
Busy	սի'զի	խրատ զբաղեալ, բազմազբաղ
Friendship	ֆրէ'նդշիփ	բարեկամութիւն
To fear	դու ֆի'րր	վախնալ

You have forgotten our friendship. It is not true; I am busy and therefore I cannot write to you very often. I don't know what to do; give me good advice,

* Միշտ եղակի ձևով:

my dear friend. I do not like to give advice. If I had as much knowledge as you have, I would go to England, where I should have more business than here. The more you study, the more knowledge you will acquire. Never fear; you are young; if you study, you will acquire much knowledge. I fear to set out in this bad weather. He is angry with me, because I do not listen to his advice. Why did he not come? I think he is busy. I think more likely, that he is ill.

75

Սիրելի բարեկամ: Բարեկամ եմ քեզի դեմ վասն զի չառատասխանեցիր իմ վերջինիս 14 Սպրիլի, և վասն զի կը դրես ինձի այնպէս քիչ (so seldom): Մոռցիր ես արդէն իսկ մեր բարեկամութիւնը: Չեմ կրնար հաւատալ ասոր, և ես աւելի կը վախնամ դժբաղդութիւն մը հանդիպած է քեզի: Անանկ բազմազգալ ես թերեւս որ ժամանակ չունիս պատասխանելու քու ամենասիրելի բարեկամներուն: Պէտք ունիմ (I should want) խորհրդիդ, վասն զի դու աւելի տեղեկութիւն (knowledge) ունիս քան զիս: Թէ որ դու կը սիրես զիս, ինչպէս կ'ընէիր երբեմն, կը խնդրեմ քեզնէ գրեւ ինձի կարելի եղածին չափ շուտ: Մնաց բարով:

ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆ

A great talker wishing to study rhetoric under Socrates, this philosopher asked him double the price that he received from others. Upon his asking him the reason of this,

Socrates answered: « Because I shall have to teach you to speak, and to hold your tongue. »

Բառակաճ քարգմանորիւն:

A great talker	Մէկ մեծ խօսող
wishing to study	փափաքելով սորվիլ
rhetoric under Socrates,	ճարտասանութիւն 'ի ներ-
	քոյ Սոկրատայ,
this philosopher asked him	այս փիլիսոփայն պահանջեց
	իրմէն
double the price	կրկին գինը
that he received from	որ ինքը կ'ընդունէր ուրիշ-
others.	ներէ:
Upon his asking him	ի վերայ իր հարցընելով զինքը
the reason of this,	պատճառը ասոր,
Socrates answered:	Սոկրատ պատասխանեց.
« Because I shall have	« Վասն զի ես պիտի ունե-
	նամ
to teach you to speak,	սորվեցընել քեզի խօսիլ,
and to hold your tongue. »	և զսպել քու լեզուդ: »

Հայերէն քարգմանորիւն:

Շատախօսին մէկը ուզելով Սոկրատէն ճարտասանութիւն սորվիլ, փիլիսոփայն ուրիշներէ առած գնոյն կրկինը պահանջեց իրմէն: Շատախօսը այս բանիս պատճառը հարցընելով, Սոկրատ պատասխանեց. « Վասն զի ես սորվեցընելու եմ քեզի թէ խօսիլ և թէ լեզուդ զսպել »:

27

It is windy իդ իդ ունիմ ի հով կայ
To escape դու եսքէյի փախչիլ

To pursue	⁶ ³³	դու փօօքսիտն՝	հալածել,
To take refuge	² ³³	դու դէք ըկ'փիտն՝	ետեմն իյնալ
To offer	⁶	դու օ'փըք	ընծայել, մատու-
To swear	³ ²	դու սոռէ'ր	ցանել, խոստանալ
To catch a cold		դու քեւ'չ է քօլտ պաղ	առնել
Shut	⁶	ընա'դ	դոցէ, դոց
To be afraid	² ²	դու պի էփրէ'յտ	վախնալ

The robber escaped by a window; he was pursued and arrested. He had taken refuge in a joiner's shop, in a lonely street. When he was arrested, he said: I swear that I have robbed nobody. Shut the window if you please; it is very windy and I fear to catch cold. Never fear, it is very warm. The physician's son, who was in debt, escaped from home. Do you know where he took refuge? I don't know indeed, but I think he has gone to Paris. He offered me a fine present, but I did not accept it. Why do you swear so often? Because otherwise you would not believe me.

Ինչո՞ւ փախար պատուհանէն: Վասն զի գող մը մտեր էր խուցս և ես վախցայ (was afraid): Ո՞ւր ապաւինեցար: Համեմովա՞ծառին խանութը մօտ իմ տանս գրանը: Գողը բռնուեցա՞ւ: Ոչ, փախաւ բոլոր ստակոյնն որ (of which) գողցաւ ինծմէ: Կը ճանչնայի՞ր զեքը եթէ տեսնէիր: Կըր-

նամ երդնուլ (I could swear) որ ճանչնարու եմ զեքը: Պաղ պիտոր առնես թէ որ չառնուս վրադ (put on) թիկնոցը: Թէ որ չերդնուս չեմ հաւտար քեզի: Ինչը հալածուէ՞ցաւ իր պարտաւորներէն որոնք ծախեր են իր կահկարաւսերը: Թէ որ չվճարէ ինծի պիտոր հալածեմ զինքը:

26

To kill	³³	դու քիլ	սպաննել
To procure	¹⁵	դու փրօքիտն՝	գտնալ, հո-
To have a mind		դու հեյլ է մա'յնտ	մտածել, միտք, յօժարութիւն ունենալ
The pit		տիք փիդ	տափարակը (Թատրոնի)
The box	²	տիք պօ'քս	հայեցարանը (Թատրոնի)
The play		տիք փիլէյ	տեսարանը, խաղը
The ticket	²	տիք դի'քէ	տոմսակը
The battle	⁵ ³⁴	տիք պի'դ	մարտը, կռիւը
The reward	² ³	տիք ըիտօ'րտ	մրցանակը, վարձքը
Faithfully	¹⁵	քե'յքնիտնի	հաւատարմա-
To-night		դու նայդ	այս գիշերս
To protect		դու փրօդէ'քդ	պաշտպանել

To deliver up ⁵ ⁶ ⁶ *դոռ տիրի՛վըր ըստի ձեռք
տալ, մատնել*

I offer you a reward of two hundred francs, if you teach me the English language in a year. He received a great reward for having killed many soldiers in the battle. I have a mind to go to England; would you come with me? I will come very willingly, if my father allows me. Why did you escape? Because I killed a man and was pursued. I have a mind to go to the play to-night and I will take my children, too. Have you a ticket? A friend will procure one for me. Where shall you go? In the pit. The king offered him a reward, because he had faithfully protected him.

77

Ի՞նչ վարձք ինքը ընդունեցաւ պաշտպանած ընտրու
(for having) զթագաւորը: Չեմ գիտեր: Կը մտածեմ պաշտ-
պանելու զինքը վասն զի կը սիրէ զիս: Միտք ունիմ երթա-
լու խաղին այս գիշերս: Միտք չունիմ երթալու հոն: Օգոս-
տոսի քսանին կռուին մէջ երկու հազար զինուոր սպան-
նուէցան: Թէ որ պաշտպանելու ըլլաս զիս (If you will pro-
tect me) հաւատարմաբար, պիտոր տամ քեզի վարձք մը
արծանի քեզի: Ունիմ հայեցարան մը այս գիշերուան խա-
ղին համար: Չունիմ հայեցարան մը և անոր համար (there-
fore) պիտոր երթամ տափարակը: Պիտոր ըլլայ բազմու-
թիւն (a crowd) տափարակը. միտք չունիմ երթալու հոն:
Ինքը սպաննուէցաւ բարեկամէն զոր ինքը միշտ սիրեր էր
հաւատարմաբար:

Ը Ն Թ Ե Ր Յ Ո Ւ Մ Ն

FIDELITY

After the battle of Culloden, a reward of
thirty thousand pounds sterling was offered to
any person who should discover or deliver up
the pretender. He had taken refuge with two
common thieves, who faithfully protected him,
robbed for his support, and often went to Inver-
ness in disguise, to buy provisions for him. A
considerable time afterwards, one of these men,
who had resisted the temptation of thirty thou-
sand pounds for a breach of fidelity, was hanged
for stealing a cow of the value of thirty pounds.

Բառական քարգմանորիւն:

After the battle of Cullo-
den,
a reward of thirty thou-
sand pounds sterling .
was offered to any person

Յետ կռուին Գուլլոտնի
մէկ վարձք երեսուն հազար
լիրա ստերլինգի
էղաւ խոստացուած որ և է
անձի

who should discover . . .
or deliver up the pre-
tender.
He had taken refuge . . .
with two common thieves,
who faithfully protected
him,
robbed for his support, .
and often went to Inver-
ness in disguise, . . .
to buy provisions for him.
A considerable time after-
wards,
one of these men, . . .
who had resisted the
temptation
of thirty thousand pounds
for a breach of fidelity, .
was hanged
for stealing a cow . . .
of the value of thirty
pounds.

որ յայտնելու ըլլար
կամ մատներ զթագապա-
հանը:
Ինքը ունէր առած ապաւի-
նութիւն
առ երկ երկու հասարակ
գողերու
որոնք հաւատարմաբար կը
պաշտպանէին զինքը,
կը գողնային վասն իւր պա-
րէնի
և յաճախ կ'երթային յին-
վէրնէս ծպտեալ,
գնելու պաշար իրեն համար:
Մէկ շատ ժամանակ ետքը,
մէկը այս մարդիկներէն,
որ ունէր գէտ դրած փոր-
ձութեան
երեսուն հազար լիւրայի
վասն մէկ ընծման հաւա-
տարմութեան,
եղաւ կախուած
վասն գողանալով մէկ կով
արժէքի երեսուն լիւրա:

Հայերէն թարգմանութիւն:

Գուլտորնի կուռէն ետքը երեսուն հազար լիւրա սգէր-
լին վարձք մը խոստացուեցաւ այն մարդուն, որ կարենար
յայտնել կամ ձեռքը տալ զթագապահանը: Այս յետինս
երկու հասարակ գողերու քով ապաստաններ էր, որոնք
հաւատարմաբար իրեն կը ծառայէին, զինքը կ'երակրելու
համար գողութիւն կ'ընէին, և յաճախ՝ ծպտեալ՝ Ինվէրնէս
կ'երթային, իրեն պաշար գնելու: Շատ ժամանակ ետքը,
այս մարդիկներէն մէկը, որ հաւատարմութիւնը չգրժեղու
համար երեսուն հազար լիւրայի փորձութեանը ընդդիմացեր
էր, երեսուն լիւրա արժէք ունեցող կով մը գողնալուն համար
կախաղան հանուեցաւ:

Խօսակցութիւն:

To whom was a reward of thirty thousand pounds
offered? — Where had he taken refuge? — How did they
protect him? — Where did they go in disguise? — What
temptation did they resist? — Why was one of them
hanged? — What was the value of the cow?

Բնասնկիւս Խօսակցութիւն:

Այս իրիկունս խաղի երթա՞մս պիտի:	Are you going to the play this evening?
Դիտաւորութիւն ունիմ եր- թալու:	I have the intention of going.
Ո՞ր թատրոն պիտոր եր- թանք:	To which theatre shall we go?
Եթէ կը հաճիս երթանք Ֆէ- նիչէ:	If you like, we will go to the Fenice.
Գո՛հ կ'ըլլայի հետդ հոն եր- թալու:	I should be glad to go there with you.
Տոմսակ ունի՞ս:	Have you tickets?
Կրնամ երկու հատ ձեռք ձգել առջի կարգի հայեցա- րաններու համար:	I can procure two for the first tier of boxes.
Աւելի կ'ուզէի տախարակը երթալ:	I would rather go to the pit.
Տախարակը շատ բազմու- թիւն կայ:	The pit is too crowded.
Մ. Թայրիչիս հետերնիս պի- տոր գայ:	Will M. Teirich go with us?
Զեմ կարծեր:	I don't think so.
Գուցէ հանդիպինք Ալ. Փար- սոնսի:	Perhaps we shall meet Al. Parsons.

ԴԱՍ ՔԱՍՆԵՐՈՐԴ
LESSON THE TWENTIETH

22

Go կօ' գնա', գնացէ՛ք
Let me go . . լէ'դ մի կօ . թող երթամ
Do not go . . տոն' ձօդ կօ . մ'երթար
Let him go . . լէ'դ հիմ կօ . թող երթայ ար.
Let her go . . լէ'դ հըր կօ . »
Let us go . . լէ'դ ըսազ կօ . երթանք
Let them go . . լէ'դ տհեմ կօ . երթան

Հրամայականին եղակի ու յոգնակի երկրորդ գէմբը անգլիարէնին մէջ կը ձեանայ անորիչ գերբայով առանց to ի: Այսպէս to write գրել. write գրէ: To eat ուտել, eat կեր: Միւս գէմբերն որ կերպով մը հրամայական կը նկատուին, կը ձեանան լել, Բու, օժանդակով, որու ետեւը կը կցի հայ-ցական գերանունը, և անոր ետեւն ալ անորիչ գերբայն: Այսպէս օրինակի աղագաւ let us write գրենք կամ թող գրենք, let them write գրեն կամ թող գրեն:

52 8
To quench . . դոն քոնէ'նէ անցնել, մարել
• 6
The thirst . . տհըր քոնէ'նէ ծարաւը

Spectacles . . սիկ'քիսքընս ահնոց
6
Trouble դրօճ'ալ . . նեղութիւն,
7
Fresh ֆրէշ . . պաղ, զով, թարմ
33
Duty տիոն'դի . . պարտք
1 5
Loud լա'ուտ . . բարձրաձայն
2
What is the matter with you — — մէ'դըր — —
6
Come in քըս'մ ին մտիւր, ներս եկուր

What is the matter with you? I am thirsty, and I don't know what to drink to quench my thirst. Drink a glass of fresh water. Who is there? It is I. Come in, Sir, if you please. I beg your pardon, if I give you any trouble. Sit down and speak; what is the matter with you? I have many debts, and I wish to pay them. It is your duty. But I have no money. Write to your father; he will send you what you want. Let us go; it is very late; it is half-past eleven. Let him quench his thirst with fresh beer. If you are short-sighted, wear spectacles. I do not like these spectacles; buy me others. Read that book, it is very amusing. Let them write their lesson. Speak louder; I do not understand you. Do not go out, it is too late.

78

Վճարէ սարտքերդ: Հանէ դիւարիդ: Գնա՛: Բեր խնձի գաւաթ մը պաղ ջուր: Երբ դուրս ելլես, գնէ խնձի ղոյգ մը ահնոց: Կարճատես ես: Այո սարոն: Թող գրենք մեր հրա-

Հանգնեցրել, արգէն իսկ ուշ է: Եղբայրդ կը փախազի դուրս
էրթայ: Թող էրթայ, բայց մինակ չէ. Թող ծառան հետը
էրթայ: Ո՛վ է հոն: Պարոն մըն է որ կը կրէ անոց, ու կը
փափազի քեզի խօսելու: Թող ներս դայ: Նստէ պարոն, և
ըսէ ինձի ի՞նչ ունիս: Խօսէ. մտիկ կ'ընեմ (I listen) քեզի:
Ինչո՞ւ Գուլէշմուս կու լայ: Ծարաւ է: Թող խմէ դաւաթ
մը պաղ ջուր, և այնպէս կ'անցունէ (he will qu.) իր ծա-
րաւը: Մի՞ ուտեր այնչափ: Կարդա աւելի բարձրաձայն:

24

The Laplander ⁶ տնր լափկէա՛նտըր լաբոնացին
₂ Norway . . . ճօ՛րոռէյ . . . Նորւլէկիա
The rein-deer ⁽⁵⁾ տնր րէ՛յն-տիր րէհն-էղջէրուն
₁₃ Mountain . . . մա՛ռնդիմ . . . լէռ
To still ⁽⁵⁾ . . . դռս տդիլ . . . լռեցուցանել ,
The sheep * . . . տնր շիփ . . . Տանդարտել
₅ Food . . . ֆոռտ . . . կերակուր
Moss . . . մօս . . . մամուռ , լոռ
₂ ₅ Valley . . . վէա՛լի . . . ճոր
₁₃ The hide . . . տնր հա՛յտ . . . կաշին , մորթը
₄ To draw . . . դռս տրօ . . . քաշել

* Յողն, և Էշ, մի և նոյն:

The Laplanders live in the North of Europe. The best thing they have is the rein-deer. It gives them milk, butter, cheese, and fat for their lamps. It draws them in their sledges. Their beds and boots are made of its hide. The rein-deer lives in the greatest cold, on snow and ice, on the highest mountains and in the deepest valleys. It stills its hunger with moss, which it finds under the snow, when it can not get grass, or hay, or straw. It eats snow to quench its thirst, and with this poor food it runs more than twenty miles a day, to take its master from one place to another. Our oxen, and cows, and horses, and sheep are also good, but not so good as the former. They must have grass and hay and other things to eat, and fresh water to drink, and great cold is not wholesome for them, as it is for the rein-deer. Have you already been in Lapland? No, not I, but a friend of mine who was there, told me many things of Norway and the Laplanders.

Ո՞ր Լաբոնացիք կը բնակին: Հիւսիսային կողմը Եւրոպայի: Ո՞րն է լաւագոյն պարգեւն որ ունին բնութենէն: Րէն եղջերուն: Ի՞նչ կ'ուտէ Րէնը: Մամուռ: Ի՞նչով կ'անցունէ իր ծարաւը: Զիւնով ու սառով: Ի՞նչ կը քաշէ: Բալնիւրներ: Կա՞ն շատ լէւններ ու ձորեր ՚ի Նորվեգիկա: Կա՞ն Բալնիւրներ յԱնգղիա: Այո, բայց կը ձիւնէ հոն քիչ անգամ: Մախէ ինծի տասը րէն էղջերուի կաշի: Պիտի զըկեմ քեզի զանոնք յաջորդ ամիսը: Լրկէ զանոնք ինծի կարելի եղածին չափ չուտ:

ՀԵԹԵՐՑՈՒՄՆ
2 6
THE KING OF THE LONDON BEGGARS.

It is only a few years ago, that this extraor-

ordinary personage was to be seen every morning on London Bridge. His cunning and rapacity, although excessive, were so well concealed by his tact and experience, that he amassed a large fortune by his profession, the bulk of which he bequeathed at his death to various charitable institutions. It is said that a Bank of England clerk, who had been accustomed to give the old man a sixpence every morning as he passed over the bridge on his way to the bank, was astonished by finding that this poor old beggar had left him the sum of two thousand pounds sterling as a legacy.

Բառակիսի քարոզմանորին :

It is only a few years ago, that this extraordinary personage

Այդ է միայն մէկ քանի տարի յառաջ, որ այս արտաքայ կարգի մարդը

was to be seen every morning on London Bridge. His cunning and rapacity, although excessive, were so well concealed by his tact and experience that he amassed a large fortune by his profession, the bulk of which he bequeathed at his death to various charitable institutions. It is said that a Bank of England clerk, who had been accustomed to give the old man a sixpence every morning as he passed over the bridge on his way to the bank, was astonished by finding that this poor old beggar had left him the sum of two thousand pounds sterling as a legacy.

էր ըլլալու տեսնուած ամէն առտու 'ի վերայ Լոնտոն կամրջի: Իր խորամանկութիւնը և անյագութիւնը, թէպէտ չափէ դուրս, էին այնպէս աղէկ ծածկեալ իր վարմունքովը և փորձիւր որ ինքը գիշէց մէկ մեծ հարստութիւն իր արուեստովը, մեծագոյն մասը որու ինքը թողուց կտակաւ յիւր մահուն առ զանազան բարեգործական տեղիս: Այդ է ըսուած թէ մէկ Դրամատան Անդրիւս գրագիր որ ունէր եղած սովորեալ տալ ծեր մարդուն մէկ սիքսփէնս ամէն առտու ինչպէս ինքը կ'անցնէր 'ի վերայ կամրջի 'ի վերայ իւր ուղւոյն 'ի Դրամատան, եղաւ զարմացած գտնելով որ այս աղքատ ծեր մարդը կանը ունէր թողած իրեն զգուս մարն երկու հազար լիւրա սդէրլին իւր հրիտակ:

Հայերէն քարոզմանորին :

Քանի մը տարի կայ միայն որ այս արտաքայ կարգի մարդը Լոնտոն Պրիճ ըսուած կամրջին վրայ ամէն առտու կը

տեսնուէր: Յորամանկութիւնը և անյադուութիւնը թէպէտ և վերջի աստիճանի էին, բայց իր վարմունքովը և փորձառութեամբը այնպէս աղէկ կը պարտըկէր, որ իր արուեստովը մեծ հարստութիւն գիշէց, որու մեծագոյն մասը մահուան ատեն թողուց կտակաւ այլ և այլ բարեգործական տեղեաց: Կ'ըսեն թէ Անգղիոյ Դրամատան գրագիր մը, որ սովորութիւն ըրած էր «իսկէ» մը տալ ծեր մարդուն, ամեն առաւօտ որ Դրամատունը երթալու համար կամըջին վրայէն կ'անցնէր, զարմացած մնաց տեսնելով որ այս խեղճ ծեր մուրացիկը թողած էր իրեն իբր հրետակ՝ երկու հազար լիւր սղերին:

ՁԸ

Ստորագասական ներկայն կը ձեանայ բային անորիշ գերբայով առանց to նշանակին:

That I have . . .	Որ ես ունենամ
That thou have . .	Որ դու ունենաս
That he have . . .	Որ նա ունենայ
That we have . . .	Որ մենք ունենանք
That you have . . .	Որ դուք ունենաք
That they have . .	Որ անոնք ունենան

6

That I love . . .	Որ ես սիրեմ
That thou love . .	Որ դու սիրես
That he love . . .	Որ նա սիրէ
That we love . . .	Որ մենք սիրենք
That you love . . .	Որ դուք սիրէք
That they love . .	Որ անոնք սիրեն

Ստորագասականին անցեալը ('ի բաց առեալ to have և to be ժամդակները, որոնց անցեալը առաջ գրինք),

սահմանականին անցեալին նման է. այսինքն կը ձեանայ անորիշ գերբային վրայ ed կամ d աւելցնելով. այսու տարբերութեամբ միայն որ մինչդեռ սահմանական անցեալին եզակին երկրորդ գէմբը 'ի առնու st, ասորը կը մնայ նման միւս գէմբերուն:

If I loved	Թէ որ ես սիրէի
If thou loved . . .	Թէ որ դու սիրէիր
If he loved	Թէ որ նա սիրէր
If we loved	Թէ որ մենք սիրէինք
If you loved	Թէ որ դուք սիրէիք
If they loved . . .	Թէ որ անոնք սիրէին

Անգղերէնի մէջ ստորագասական եղանակը կը գործածուի միայն երբ բայն ասլաբայ ըլլալի և շատ անստոյգ գործ մը կամ վիճակ մը պիտոր նշանակէ. այսպիսի պարագայից մէջ ստորագասական եղանակին հետ վարող շահ կապները հետեւեալներն են. միայն գերտնայլու է որ ստորագասականը շատ քիչ 'ի կեր կը վարի:

If	Թէ որ
That	որ, Թէ

4

Though	տնո	Թէպէտ
------------------	---------------	-------

Unless	ձեկի'ս	եթէ ոչ. բաւական է որ չ...
------------------	------------------	---------------------------

Except	էքսէ'փի	բաց 'ի
------------------	-------------------	--------

3

Whether *	ոշէ'տնիր	եթէ
-------------------	--------------------	-----

* Whether կը գործածուի երբ խօսքին երկրորդ մասը կը սկսի or ով:

Unless he die, he will come. Unless he write to me to stay, I must set off. Whether he come or not, I must await him here. That he come or stay away, it is the same to me. Unless it be very cheap, I will not buy it. If you were good and studious, you would be praised. If I had any money, I would buy some books. If you blamed that boy, you would be wrong; because if he had not bad friends, he would be very diligent. If I had better friends, I should not always play. If your father punished you oftener, you would do your lesson better. If you were more amiable, you would be loved.

80

Պիտի քու հայրդ գայ ճաշելու մեզի հետ: Չեմ գիտեր. բայց եթէ գայ կամ ոչ, ես պիտոր պահեմ խօսքս ու պիտի գամ: Կը սիրէիր զինքը թէ որ ըլլար աւելի փութաճան: Երբ պիտոր մեկնիս (set off): Պէտք է կենամ հոս մինչև չհագեատասներորդ Օգոստոսի. բաւական է որ չընդունիմ նամակ մը հօրեղբորմէս որ է 'ի Գաղղիա: Եթէ մնաս կամ եթէ մեկնիս (go away) ես պիտի մնամ սիրեմ զքեզ: Եթէ այն տղան ունենար մէկ լաւագոյն ուսուցիչ՝ կը սորվէր աւելի: Եթէ ինքը սիրէր գրբեր աւելի քան խաղ, իր ծնողքը կ'ըլլային աւելի գոհ: Եթէ ինքը գրէ ինծի կամ ոչ, պիտոր չպատասխանեմ իրեն:

ՉԹ.

^{35 15}
To occupy . . . դու օ'քիռնիայ զբաղեցնել,
^{5 15 5}
Delightful . . . տիրա'յոֆուզ զուարճալի,
¹⁵
Mind . . . մնա'յնտ . . . միտք
սքանչելի

⁴
Taught . . . դօդ . . . սորվեցուցի,
⁶
To perform . . . դու փօէրֆօ'րմ կատարել,
^{2 4}
The chess-board տէր չէս-պօրտ սատրնշի տախ-
²
Enchanted . . . կնչա'նդիտ . . . շատ ուրախ ըլ-
²
Greatly * . . . կրէ'յդի . . . մեծապէս
²
Astonished . . . էսդօ'նիշտ . . . ապշեալ
⁵
Treason . . . դրի'զն . . . մատնութիւն

I am enchanted to see you in good health. I was greatly astonished, when he told me that treason was discovered. Perform your duties. You have not performed what you have promised. You never keep your word. I am greatly astonished, I don't believe it. Who has taught you the French language? A gentleman who was long in France. Do you like France? It is a delightful country. Have you ever been there? No, Sir, but I have the intention of going there next year. I am well satisfied when I see you with the grocer's son, because he is a good boy, and I wish you to go with him always. Always occupy your mind, if you wish to be happy.

* Շատ ածականներ կ'ըլլան մակբայ ծայրերէն ly մասնիկը աւելցնելով:

1 Աշխարհաց անունները յօդ չեն առնուր, բայց 'ի անոնցմէ որ յօգնակի ձև ունին. ինչպէս The Indies Հնդկաստան:

ප්‍රභූවර්ගයට

BEFORE YOU PROMISE, CALCULATE YOUR ABILITY
TO PERFORM

The delightful game of chess was invented, it is said, by a Bramin, named Sissa, in order to amuse a very tyrannical prince; and by giving him something to occupy his mind, to prevent him from exercising so much cruelty upon his subjects; showing him also that the king, though the most important piece in the game, cannot attack or even defend himself, without the assistance of his pawns, that is to say, his people.

The monarch was enchanted with the game, and asked the Bramin what he should give him, as a recompense for having taught

him to play it. The latter profited by the opportunity to give him another lesson: "My prince," said he, "if you count, you will find that there are 64 squares on the chessboard; all the reward I ask is, that you will give a grain of wheat for the first square, two for the second, and continue doubling the number up to the last." — "Oh!" said the prince, "if your demand is so moderate, it will be easily satisfied; make the calculation, and bring it me to-morrow morning." — The Bramin did so, and the prince was greatly astonished at finding that he had promised more than he was able to perform; and that all the granaries in his kingdom did not contain a sufficient quantity of wheat to pay the debt he had contracted.

Բառակաճ քարգմանորին:

The delightful game of chess
was invented, it is said,
by a Bramin, named Sissa,
in order to amuse
a very tyrannical prince;
and by giving him some-
thing
to occupy his mind,
to prevent him from ex-
ercising
so much cruelty upon his
subjects;
showing him also that the
king,
though the most impor-
tant piece
in the game, cannot at-
tack
or even defend himself
without the assistance of
his pawns,
that is to say, his people.
The monarch was en-
chanted
with the game, and asked
the Bramin
what he should give him,
as a recompense
for having taught him
to play it.
The latter profited by the
opportunity
to give him another lesson:

Ջուարձալի խաղը սատրնի
եղաւ հնարուած, այդ է
ըսուած,
մէկ Պրահմանէ, անուանեալ
Սիսա,
'ի սակս զըւարձացնելոյ
մէկ շատ բռնաւոր իշխան.
և 'ի ձեռն տալով իրեն բան
մը
զբաղեցնելու իր միտքը,
'ի խափանել զինքը 'ի վար
արկանելով
այնչափ անգթութիւն 'ի վե-
րայ իւր հպատակաց.
ցուցնելով իրեն նաեւ թէ
թագաւորը,
թէպէտ ամենէն աւելի կա-
րեոր կտոր
'ի խաղի, կրնայ ոչ յարձնել
կամ նաեւ պաշտպանել ինք-
զինքը,
առանց ձեռնաուղծեան իր
նշանակներուն,
այդ է ըսել, իր ժողովուրդը:
Թագաւորը եղաւ սքանչա-
ցած
խաղովը, և հարցուց Պրահ-
մանին
ինչ ինքը տալու էր իրեն,
ինչպէս մէկ փոխարէն
վասն ունեւոր սորվեցուցած
իրեն
խաղալու զայն:
Յետինը օգուտ քաղեց 'ի
պատեհէ
տալու իրեն մէկ ուրիշ դաս.

« My prince », said he,
« if you count,
you will find
that there are 64 squares
on the chessboard;
all the reward I ask is,
that you will give
a grain of wheat
for the first square,
two for the second,
and continue doubling
the number up to the last ».
« Oh! » said the prince,
« if your demand is so
moderate,
it will be easily satisfied;
make the calculation,
and bring it me to-mor-
row morning »
— The Bramin did so,
and the prince was
greatly astonished,
at finding that he had pro-
mised
more than he was able to
perform;
and that all the granaries
in his kingdom
did not contain a sufficient
quantity
of wheat to pay
the debt he had contrac-
ted.

« Իմ իշխանս, » ըսաւ ինքը,
« եթէ դուք համրէք,
դուք պիտի գտնաք
թէ հոն կան 64 քառակու-
սիներ
'ի վերայ սատրնի տախ-
տակի.
ամենայն վարձք ես խնդրեմ
է,
որ դուք ուղէք տալ
մէկ հատ ցորենոյ
վասն առաջնոյ քառակուս-
ւոյ,
երկու վասն երկրորդի,
և շարունակել կրկնելով
զթիւը 'ի վեր ցլետին »:
« Էհ, » ըսաւ իշխանը,
« եթէ քո խնդրք է այդչափ
չափաւորեալ
այդ պիտի ըլլայ հեշտեալ
գոհացեալ:
ըրէ հաշիւը
և բեր զայն ինձ վաղը առա-
ւօտ »:
— Պրահմանը ըրաւ այնպէս,
և իշխանը եղաւ
մեծապէս զարմացած,
'ի գտնել թէ ինքը ունէր
խոստացած
աւելի քան ինքը էր կարող
'ի կատարել:
և թէ ամեն ցորենոցները
յիւր թագաւորութիւն
կ'ընէին ոչ բովանդակել մէկ
բաւական քանակ
ցորենոյ հատուցանելու
զպարտա ինքն ունէր դաշ-
նագրեալ:

Հայերեն քարգմանորիւն:

Կ'ըսեն թէ սատրիքը զբօսեցուցիչ խաղը Սիսա անու-
նով Պրահման մը գտաւ, շատ բռնաւոր թագաւոր մը
զուարճացնելու նպատակաւ. միտքը բանով մը զբաղեցնել
ուզէր, որպէս զի խափանէ զինքը որ իր հպատակաց վը-
րայ շատ անգթութիւն չբանեցնէ. ցուցնելով միանգամայն
իրեն թէ թագաւորը՝ թէպէտ և խաղին մէջ ամենէն կա-
րւոր կտորն է՝ չկրնար ոչ յարձակում մը ընել և ոչ ինքզին-
քը պաշտպանել առանց իր նշանակաց օգնութեանը, այ-
սինքն է առանց իր Ժողովրդեան:

Թագաւորը սքանչացաւ այս խաղէս, և հարցուց Պրահ-
մին թէ ինչ տալու էր իրեն իբր վարձք որ այս խաղս խա-
ղալու սորվեցուցեր էր իրեն: Պրահմանը այս պատեհս ա-
ռիթ առաւ ուրիշ դաս մըն ալ տալու թագաւորին. — « Տէր
արքայ, ըսաւ, եթէ հաշուելու ըլլաս կը գտնես որ սատրիքի
տախտակին վրայ 6½ քառակուսի կայ: Իմ քեզնէ խնդ-
րած բոլոր փոխարէնս է՝ որ առաջին քառակուսիին համար
մէկ հափիկ մը ցորեն տաս. երկրորդ քառակուսիին համար
երկու ցորեն, և շարունակէս միշտ կրկնելով թիւը մինչև
ցվերջինը: — Ի՛հ, ըսաւ թագաւորը, եթէ խնդրեք այդ-
չափ պարկեշտ է, գիւրին պիտոր ըլլայ քեզ գոհացնել. հա-
շիւը ըրէ ու վաղը առտու ինծի բեր »: — Պրահմանը անանկ
ըրաւ, ու թագաւորը մեծապէս ապշեցաւ տեսնելով որ
կարողութենէն աւելի խոստացեր էր. և թէ իր թագաւո-
րութեան բոլոր ցորենոցները չէին բովանդակեր բաւական
քանակ մը ցորեն իր ստանձնած պարտքը հատուցանելու:

Խօսակցութիւն:

By whom was the game of chess invented? — Why
was it invented? — Ուրիշինչ բան պիտոր ցուցնէր անոր:
— Was the monarch satisfied? — What did he ask the
Bramin? — What did the Bramin give him? — What
did he ask? — What did the prince think of the demand?
— Why was he greatly astonished?

Բնութան խօսակցութիւն:

ԳԻՒՂԱԳՆԱՅՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ:

OF THE COUNTRY.

Ե՞րբ գեղ երթաք պիտի: When are you going to the
country?
Վաղը ճամբայ կ'ելեմ գեղ երթալու: I shall set out to-morrow
for the country.
Շատ աղէկ պիտոր ընէք: You will do very well.
Կը ցաւէի եթէ տարւոյն ա- I should be sorry to spend
մենէն գեղեցիկ եղանակը the finest season of the
քաղաքը անցնէի: year in town.
Ստոյգ երաւունք ունիք: You are quite right.
Հեռուէ՞քնացած տեղերնիդ: Are you going far?
Պր. Փառւհըրի քովը ամիս I am going to spend a
մը անցունելու կ'երթամ: month with Mr. Poucher.
Ինքը իր աղնուութեամբը He has been kind enough
զիս ալ հրաւիրեր է: to invite me also.
Ուրեմն կը յուսամ որ ձեզ Then I hope we shall have
ալ հոն տեսնելու հաճոյքը the pleasure of seeing
պիտոր ունենանք: you there.
Շատ մարդու կը սպասուի: A great deal of company
is expected.
Շատ որս կը գտնուի հոն: Is there much game?
Փառիան, կաքաւ ու լորա- There are a great many
մարդի շատ կայ: pheasants, partridges and
quails.
Ախսո՛ս, կը ցաւիմ. վասն զի I am sorry for it, because
այնչափ աղէկ չեմ: I am not very well.
Կը յուսամ որ օգու փոփո- I hope the change of air
խութեամբ ձեր առողջու- will entirely re-establish
թիւնը բոլորովին կը հաս- your health.
տատուի:

ԴԱՍ ՔՍԱՆԵՐՈՐԻ ԱՌԱՋՆԵՐՈՐԻ
LESSON THE TWENTY FIRST

1

May	մէյ	կարենալ
I may	այ մէյ	կրնամ
Thou mayest	տհառն մէյէս	կրնաս
He may	հի մէյ	կրնայ
We may	"	կրնանք
You may	"	կրնաք
They may	"	կրնան

15

I might	այ մա'յդ	կրնայի, կրցայ
Thou mightest	— մա'յդէս	կրնայիր, կրցար
He might	հի մայդ	կրնար, կրցաւ
We	"	կրնայինք, կրց-
You	"	կրնայիք, կրց-
They	"	կրնային, կրց-

2

Can - կարենալ

I can	այ քէն	կրնամ
Thou canst	տհառն քէնս	կրնաս
He can	հի քէն	կրնայ
We	"	կրնանք
You	"	կրնաք

They can . . տհէյ քէն . կրնան

5

I could	այ քոռո	կրնայի, կրցայ
Thou couldst	տհառն քոռոս	կրնայիր, կրցար
He could	"	կրնար, կրցաւ
We	"	կրնայինք, կրցանք
You	"	կրնայիք, կրցաք
They	"	կրնային, կրցան

May և can պակասաւոր բայեր են և ունին միայն սահմանական ներկայն, անկատարը և կատարեալը. միւս ժամանակներու ու եղանակաց համար 'ի կեր կ'աւանուի to be able Դ՝ ալ էյալ, կարող ըլլալ, to be allowed Դ՝ ալ էլաւար թոյլ տրուել, շնորհեալ ըլլալ, այսպէս օրինակի աղագաւ I shall be able, ալ քի կ'աւանուի: Գիտնալու է.

Ծ. Որ պակասաւոր բայերը եղակի երրորդ գէմբին ծայրը s չեն աւանուր:

Է. Որ անմիջապէս իրենցմէ ետքը եկող անորիչ գերբայն to նշանակը կը կորսնցնեն. I cannot go. չեմ կրնար երթալ:

Ը. Թէ և իբր օժանդակ ծառայեն ամենեւին ուրիշ օժանդակներու հետ չեն կցիր:

Բայց այս երկու պակասաւոր բայերը անխտիր իրարու տեղ գործածուել չեն կրնար. վասն զի can բնական զօրութիւն ունի և կը նշանակէ բացարձակ և անկախ կարողութիւն մը, իսկ may բարոյական զօրութիւն ունի և կը նշանակէ թոյլտուութիւն մը, աղագաւթիւն մը, կամ գէպքի մը տեղի ունենալուն կարելիութիւն մը:

Long . . . լոնկ . . . երկայն ատեն.

2

To change . . դոռ լէյնձ . փոխել ուշանալ

^{1 5}
About me . . էսլա'նշդ մի վրաս
²
Pray . . . փրէյ . . կ'աղաչեմ
^{3 2}
The way . . տիի ուշէյ . ճամբան
^{6 2}
Unhappily . օճննէփիլի դժբաղդաբար

Can you change me a pound? I am sorry to say I cannot; I have no money about me. He could not buy the pears, because he had not money enough about him. Can the latter's son swim? He cannot, he has never learned. May I take a walk? If you will not stay long, you may go. I must take my leave, I cannot stay longer. Shall you be able to do this exercise? I think I shall. Could you do this exercise for me? I could, but I must not; if I did, your teacher would scold me. Your nephew wishes to play. If I could I would go to Paris. Why may you not? My father does not allow it. Do not go out; it may rain. Pray, can you tell me which is the way to St. James' Park?

Արնա փոխ տալ ինծի տասը փէնս: Եթէ կարենայի կուտայի փոխ քեզի նաև քսան փէնս. բայց դժբաղդաբար չեմ կրնար. չունիմ ստակ վրաս: Պիտի կարող ըլլամ (shall you be able) փոխ տալու անոնք ինծի այս իրիկունը: Կը յուսամ կարող պիտի ըլլամ: Եթէ կարենայի կը գրէի նամակ մը հօրեղբորորդուս որ կը բնակի 'ի Լոնտոն: Ինչո՞ւ չես կրնար: Վասն զի չեմ գիտեր անգլիարէն, և ինքը չհասկընար հայերէն: Արնամ (may) երթալ տուն, սիրելի ուսուցիչ: Արնա թէ որ ըմբռնուցեր ես հրահանգներդ: Արնաս ժուռ. դալու երթալ եթէ կ'ուզես, բայց ետ դարձիր չուտ.

կրնայ անձրեւել: Ձեմ կարծեր ատանկ: Խնդրեմ, կրնաս ըսել ինծի որն է ճամբան Սուրբ Պետրոսի եկեղեցին (երթալու): Ձեմ կրնար ըսել քեզի:

ՂԱ.

To sing . . դոն սիկկ . . երգել
⁵⁵
It is windy . . իդ իզ ուշի'նտի հով կայ
⁴
Narrow . . նիւ'րօ . . նեղ
¹⁵
Dry . . . տրայ . . . չոր. ցամաք
^{5 6}
Work . . . ուշի'րք . . աշխատութիւն, գործ.
^{5 4}
Edward . . Էտոնօ'րտ . . Եդուարդ

How is the weather? It is very windy. Do you think it may rain? I do not¹; when it is windy, it seldom rains. Bring my inkstand, Charles, I must write my exercise. Directly, Sir. Did you walk out yesterday? No, we did not. It was so very windy and cold; we feared the wind might hurt us. You were right. To-day the weather is finer: the weather is very mild. Do not water the flowers; the gardener might scold you. Why should I not water them? they are dry. But the sun shines upon

¹ Պատասխաններու մէջ հարկ չէ նշանակել գլխաւոր բայն որ հարցման առարկայն է. բաւական է նշանակել օժանդակ բայն: Այսպէս օրինակ իմն: Have you eaten enough today? I have, (կը հասկըցուի eaten). I have not.

Did you write a letter?

I did. I did not. (կը հասկըցուի write).

Եւ գործածուելի օժանդակն է նոյն բայն որ հարցմանը մէջ բուն բային հետ կը վարի:

them, and then they must not be watered. Indeed! I did not know that. I think Adolphus has taken my ink-stand; I cannot find it. Could you not lend me yours? You may take it; but I must have it back at five o'clock; I have still some work to do, and my master might scold me if I had not finished it. Can your niece sing? You must ask my sister: I do not know. This street is very narrow.

Ո՛ր է Եղուարդ: Չեմ գիտեր. Իհարցուց թէ կրնա՞ր (if he could) դուրս երթալ, բայց ես թոյլ չտուի (did not allow) իրեն. ըսի իրեն թէ կրնայիր յանդիմանել զինքը: Չեմ կրնար կազմարս գտնալ և կը վախնամ վարժապետը կրնայ յանդիմանել զես: Գնէ ուրիշ մը: Չէ՞ր կրնար փոխ տալ ինծի քուկդ: Չեմ կրնար փոխ տալ զայն քեզի, վասն զի պէտք է լինցնեմ գործս. և եթէ չլինցնեմ զայն, չեմ կըրնար գեղ երթալ առաջիկայ կիւրակէ: Մաղիկները չոր են, ինչո՞ւ չես ջրեր զանոնք: Չեմ կրնար, չունիմ ժամանակ հիմա: Լինցուցիր գործդ: Դեռ չէ, պիտոր լինցնեմ զայն այս իրիկունս: Ո՛վ կ'երգէ այսպէս աղէկ: Չեմ գիտեր:

ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆ

An amusing anecdote is told of Matthews, who was a celebrated English actor. His attendant in his last illness, intending to give him his medicine, gave him in mistake some ink from a bottle on a table. On discovering the error, his

friend exclaimed: "Good Heavens! Matthews, I have given you ink." "Never mind, my dear fellow, it does not matter," said Matthews faintly, "I'll swallow a bit of blotting-paper."

ԲԱՅԱԿԱՆ ԲԱՐՈՒՆԱԿՆԵՐ:

An amusing anecdote is told of Matthews, . . .	Մէկ զուարճացուցիչ զրոյց է ասացեալ Մատթէոսին վրայ.
who was a celebrated English actor. . . .	որ էր մէկ հռչակաւոր Անգլիացի դերասան:
His attendant in his last illness,	Իր հոգածուն յիւր վերջին հիւանդութիւն,
intending to give him his medicine,	ուզելով տալ իրեն իր դեղը,
gave him in mistake	տուաւ իրեն վրիպակաւ
some ink from a bottle on a table.	քիչ մը թանաք մէկ շէշէ 'ի վերայ մէկ ստուղի:
On discovering the error, his friend exclaimed: . . .	Ի վերայ իմանալով վրիպակը, իր բարեկամը կանչեց.
"Good Heavens! Matthews,	"Տէր Աստուած. . . Մատթէոս,
I have given you ink."	ես ունիմ տուած քեզի թանաք. »
"Never mind, my dear fellow,	"Հոգ մ'ըներ, իմ սիրելի ընկեր,
it does not matter," . . .	բան մը չէ, »
said Matthews faintly, . . .	բուաւ Մատթէոս նուազ ձայնիւ,
"I'll swallow a bit of blotting-paper."	ես պիտոր կլնեմ մէկ կտոր ծծուն թուղթ:

I Համառօտաբար թիւն I shall կամ I will :

Հայերէն քարգմանորիւն:

Չուարձարի զրոյց մը կը պատմուի Մատթէոս Անգլիացի հռչակաւոր գերասանին վրայ: Իր վերջին հիւանդութեան ատենը զինքը հոգացողը ուղեւոր գեղը տալ իրեն, վերապահաւ ստորի մը վրայ դանտուղ չեղէ մը՝ քիչ մը թանաք խմցուց: Բայց վերապահը իմանալով՝ բարեկամը կանչեց. « Տէր Աստուած. Մատթէոս, քեզի թանաք խմցուցի: — Մի՛ փոյթ ընէր, բարեկամ, բան մը չէ, ըսաւ Մատթէոս նուազ ձայնով, հիմա կտոր մը ծծուն թուղթ կը կըլէմ »:

ՂԲ

He was riding	— րա՛յտիւնկ	կը ձիավարէր.
To join	. . . դոռ ձոյն	ձի հեծած էր
Peasant	. . . փե՛ղէնդ . . .	գեղացի
Fast	. . . ֆաստ . . .	շուտ
Behind	. . . պիհա՛յնո . . .	ետե
Get up	. . . կեդ օեփ . . .	վեր ելիր
Mount	. . . մա՛ռնդ . . .	վեր ելիր, հեծիր
Both	. . . պօթի . . .	երկուքն ալ
To have one's hat on.	Գլխարկը գլուխը դրած	
To drive in a carriage	— տրայվ — կառքով երթալ	

One day I was riding alone, when I met with a poor peasant who was very tired. I said to him: « Get up behind me; » and the poor fellow did so, and I took him to his village. May I put a question to you? Two, if you please. I wish to know how old you are, what countryman you are and what is your name. I am an Armenian, my name is Garabed, and I am forty-five years old. I have seen the king, he was riding near our village; behind him there was a peasant; both of them had their hats on. You go too fast, I shall never be able to join you. He was joined by a man, who was riding a black horse. I could not join him because he was riding too fast. Get up poor fellow, you are very tired; I will take you to your house. Which do you like better, tea or coffee? I like both very much indeed.

Կը ճանչնամ Պր. Հաուէլս և իւր եղբորորդին: Այո, կը ճանչնամ երկուքն ալ. տեսայ զիրենք երէկ առաւու ձիավարելով ի հասարակաց պարտեզը: Պր. Հաուէլս հեծած էր սև ձիու մը վրայ. և իր եղբորորդին ձերմակ ձիու մը վրայ: Եթէ կարենայի կ'ուղէի ձի հեծնալ ամեն օր: Կը հասնէի իրեն եթէ վազած չըլար այնչափ: Ուշ գիր, գող մը կայ ետեգ. կրնայ գողնալ (steal) բան մը քեզնէ: Թոյլ տուր ինծի (allow me) հարցմունք մը ընելու քեզի. ուսկից գնեցիր այս գեղեցիկ զգեստը: Պր. Պօէրտինկէմէն որ կը բնակի յՍտուեկօ փողոց: Կրնամ կառքով երթալ հետդ: Ելիր, բայց շուտ ըրէ. պէտք է հասնիմ թագաւորին որ կը ձիավարէ երէցին մէջ:

ՂԳ

One		մէկը
People		ժողովուրդ

They անոնք
We մենք
Men մարդիկ

Այս ամենը կը գործածուին խօսքին կրաւորական լե-
մաստ մը տալու համար:

One և people 'ի կիր կ'առնուին երբ խօսքը ընդհա-
նուր իմաստ մը կուտայ. իսկ երբ խօսքին իմաստը աւելի
սահմանեալ է, եթէ խօսող անձն ալ մէկ տեղ կը հասկըցուի
կը գործածուի we, իսկ եթէ ոչ they.

²
The gate . . . տնը կէյդ . դուռ (մեծ)

^{2 2}
Apparently . ստիկ'րեկողի հաւանականա-
բար, ըստ երևուածին

The river . . . տնը ընկ'րը գետը

²
To stand . . . դռն ստիկ'նու կենալ

^{3 4}
To be on the watch — ոչոս'լ պահպանութիւն
¹⁵ ընել

Kindness . . . քա'յնտնէս . բարութիւն,
աղնուութիւն

It is said . . . իդ իզ սետ . կ'ըսուի, կ'ըսեն

They say ¹ you have travelled very much, is it true?
Many things are said which are not true. One cannot
go out in this bad weather. When one dies, one is al-
ways praised. They say the king was riding with a peas-
ant behind him. We learn very well with our teacher.

¹ That շաղկապը շատ անգամ կը զեղչի խօսքը գեղեցկաձայն
ընելու համար:

People say you are a bad woman; but I do not believe
it. People speak of nothing but of your kindness. They
tell me you have gathered many flowers in my garden. I
could not go into your garden, because the peasant was
standing at the gate. Why was he standing at the gate?
I do not know; but apparently he was on the watch. I
have not ordered him to stand at the gate, and I wonder
he did not allow you to go in. They say the king is dead;
do you know whether it is true? I do not. People often
say things which are not true. One is sometimes obliged
to do what one does not like.

Կ'ըսեն դու յանգիմանուեցար վարժապետէդ, բայց
ես չեմ հաւատար, վասն զի գիտեմ դու աղէկ տղայ մըն ես:
Որչափ աւելի մէկը (the more one) ունի այնչափ աւելի կը
վաճաքի ունենալ. վասն զի մարդ (one) երբեք գոհ չէ:
Ի՞նչ բանի վրայ խօսեցան (What did they talk about)
երէկ իրիկուն վարժապետին տունը: Խօսեցան շատ բանե-
րու վրայ: Ի՞նչ այն գեղացին ընելու հետ է գրանը
առջը: Չեմ գիտեր. հաւանականաբար պահպանութիւն
կ'ընէ: Կ'ըսեն թէ հայրդ հիւանդ է. ստոյգ է: Ոչ Պարոն,
ինքը կատարեւապէս աղէկ է. կը ձիավարէ հիմա իր ամենէն
աղէկ ձիերէն մէկին վրայ: Ի՞նչ բանի վրայ կը նային: Կը
տեսնեն մարդ մը որ կը լողայ գետին մէջ: Ո՞վ հրամայեր է
քեզի պահպանութիւն ընելու: Թագաւորը հրամայեր է
առիկայ:

Ը Ն Թ Ե Ր Յ Ո Ւ Մ Ն

WHICH IS THE KING?

²
Henry the Fourth of France, being one
^{2 15 6}
day out hunting, lost his party, and was riding

alone. Observing a country fellow standing on a gate, apparently on the watch, he asked him what he was looking for. "I have come here," said he, "to see the king." — "Get up behind me," replied the king, "and I will soon conduct you to a place where you may see him." Hodge, without any hesitation, mounted; but as they were riding along, he put this question to his companion. "They tell me he has a number of noblemen with him; how shall I know which is he?" The king replied, that he might distinguish him by remarking that all his attendants took off their hats, while the king alone remained covered. Soon after they joined the hunt; when all the circle, as may well be expected, were greatly surprised to see his Majes-

ty so oddly attended. When they were arrived, the king turned to the peasant, and asked him if he could tell which was the king. "I do not know," answered he, but faith it must be one of us two, for we both have our hats on."

Բառակիսիք քարոզմանոցիս:

Henry the Fourth of France,	Հենրիկոս չորրորդ Գաղղիոյ,
being one day out hunting,	ըլլալով մէկ օր դուրս որսալով,
lost his party,	կորցոյս իր ընկերութիւնը,
and was riding alone.	և էր ձիովարելով միտակ:
Observing a country fellow	Տեսնելով մէկ գեղացի մարդ
standing on a gate,	կենալով 'ի վերայ մէկ դրան,
apparently on the watch,	հաւանականաբար 'ի պահ պանուծիւն,
he asked him	ինքը հարցուց անոր.
what he was looking for.	ինչ ինքը էր տեսնալով վասն:
"I have come here,"	"Ես ունիմեկած հոս" ըսաւ
said he,	ինքը.
"to see the king." —	"աեսնալու զարքայն:" —
"Get up behind me,"	"Ելի՛ր վեր զկնի իմ,"
"replied the king,	կրկնեց թագաւորը,
"and I will soon conduct you	"և ես պիտի շուտով տանիմ
to a place where you may	դքեզ
see him."	'ի մէկ տեղ ուր դու կարե-
Hodge ¹ , without any he-	նաս տեսնալ զինքը:
sitation,	Գեղացին, առանց ամենեկին վարանման,

¹ Անուն մը որ կը տրուի գեղացիներուն յԱնգղիա:

mounted; but as they .
were riding along, . .

he put this question to his
companion.

« They tell me he has a
number

of noblemen with him;
how shall I know which
is he? »

« The king replied, that
he might

distinguish him by re-
marking

that all his attendants
took off their hats, . .

while the king alone . .
remained covered. . .

Soon after they joined the
hunt;

when all the circle, . .
as may well be expected,

were greatly surprised .
to see his Majesty . . .

so oddly attended. . .

When they were arrived,
the king turned to the
peasant,

and asked him if he could
tell

which was the king. . .
« I do not know, answer-

ed he,
but faith it must be . .

one of us two,
for we both have . . .

our hats on. »

հեծաւ. բայց ինչպէս իրենք
էին ձիավարելով ընդ եր-
կայն.

ինքը գրաւ այս հարցումը
իր ընկերոջը:

« Անոնք կ'ըսեն ինծի ինքն
ունի մէկ թիւ
աղնուականաց ընդ իւր.

ինչպէս պիտի ես ճանչնամ
որն է ինքը: »

Թագաւորը կրկնեց, թէ ին-
քը կրնար

զանազանել զինքը գիտելով

որ ամեն իր ընկերները
կ'առնէին ի բաց իրենց գլու-

խարկները.

մինչդեռ թագաւորը միայն
կը մնար ծածկեալ:

Շուտ մը ետքը իրենք հա-
սան որսորդութեան.

երբ բոլոր շրջանակը,
ինչպէս կրնայ ալէկ ըլլալ

ախկալած,
էին մեծապէս զարմացած

տեսնալ նորին վեհափառու-
թիւնը

այնպէս այլանդակաբար ըս-
պասուած:

Նրբ իրենք էին հասած,
թագաւորը գարձաւ առ

գեղացին,
և հարցուց իրեն եթէ ինքը

կրնար ըսել
որն էր թագաւորը:

« Նա կ'ընէմ ոչ գիտնալ, »
պատասխանեց ինքը,

« բայց արդարեւ այդ պէտք
է ըլլայ

մէկը ի մէջ երկուց,
վասն զի մենք ունինք եր-

կուքս ալ
մեր գլխարկները ի վերայ: »

Հայերէն թարգմանոյրիւն:

Հենրիկոս չորրորդ արքայն Գաղղիոյ, օր մը որսի գնա-
ցած ըլլալով իր ընկերները կորսնցուց ու մինակ կը ձիավա-
րէր, երբ գեղացի մը տեսնելով՝ որ դրան մը մէջ կանգուն
կարծես պահպանութիւն կ'ընէր, հարցուց անոր ինչ բանի
կը սպասէր: — Թագաւորը տեսնելու համար հոս եկեր եմ,
պատասխանեց գեղացին: — Նստաւ հեծիր, ըսաւ թագա-
ւորը, և ես շուտ մը անանկ տեղ մը տանիմ ուր կարենաս
տեսնալ զինքը: — Գեղացին առանց վարանելու ձին հեծաւ:
Բայց մինչդեռ ձիավարելու հետ էին, այս հարցմունքս ը-
րաւ իր ընկերոջը. — Կ'ըսեն թէ շատ մը աղնուականներ
ունի հետը. ինչպէս պիտոր իմանամ որն է ինքը: — Թագա-
ւորը պատասխանեց անոր՝ թէ կրնար որոշել զինքը գիտե-
լով որ բոլոր իր ընկերները գլուխնին կը բանան մինչդեռ
թագաւորը միայն գլուխը գոց կը մնայ: Քիչ մը ետքը որ-
սորդութեան տեղը հասան, երբ բոլոր Ժողովը, ինչպէս
կրնայ գուշակուիլ, մեծապէս զարմացաւ տեսնելով զար-
քայն այնպիսի այլանդակ ընկերութեամբ: Արքայն այն ա-
տեն գարձաւ հարցուց գեղացիին թէ կրնա՞ր ըսել որն էր
թագաւորը: — Չեմ գիտեր, պատասխանեց ան. բայց ան-
տարակոյս երկուքներէս մէկը ըլլալու է. որովհետեւ եր-
կուքս ալ գլխարկնիս գլուխնիս դրած էնք:

Խօսակցոյրիւն:

Where was Henry the Fourth one day? — Was he
in company? — Whom did he observe standing on a
gate? — What did the king ask him? — What did he
answer? — What did the king reply? — How could the
peasant know the king? — When did they join the
hunt? — Why were the attendants greatly surprised? —
What did his Majesty do when they had arrived? —
What did he answer? — Why did he think it was either
the king or himself?

Ընտանեկան խօսակցութիւն:

Բժիշկ

THE PHYSICIAN

Բժիշկ մը կանչեցէք. շատ գէշ կը զգամ:	Send for a physician; I feel very unwell.
Կայ բժիշկ մը որ անգլիարէն հասկընայ:	Is there a physician who understands English?
Տիկինը յանկարծ հիւանդ պառկեր է:	The lady is taken suddenly ill.
Ի՞նչ կը զգաք:	What is the matter with you?
Գլուխս կը ցաւի:	I have a headache.
Գլուխս կը պտտի:	My head is giddy.
Ծանր հարբուղի եղեր եմ:	I have a bad cold.
Հազ ունիմ:	I have a cough.
Կոկորդի ցաւ ունիմ:	I have sore throat.
Որչափ ատեն է գէշ կը զգաք:	How long have you felt yourself unwell?
Երէկուէն է վեր:	Since yesterday.
Գիշերը աղէկ քուն կ'ըլլա՞ք:	Do you sleep sound at night?
Լեզունիդ ցուցըցէք:	Show me your tongue.
Երակնիդ նայիմ:	Let me feel your pulse.
Քիչ մը ջերմ ունիք:	You are feverish.
Պէտք է արիւն առնել տաք:	You must be bled.
Մարեւք կը զգամ:	I feel faint.
Շատ աւելի աղէկ կը զգամ:	I feel much better.
Կրնամ անկողնէն ելլել:	May I get up?
Ի՞նչ բան ուտելու եմ:	What may I eat?
Ձեզի բան մը պիտոր զրկեմ որ առնէք:	I will send you something to take.
Վաղը առտու նորէն կը դառ- նամ:	I will call again to-morrow morning.

ԴԱՍ ՔՍԱՆԵՐՈՐԻ ԵՐԿՐՈՐԻ

LESSON THE TWENTY-SECOND

ՂԻ

Must . . մըստ . . .	պէտք է, հարկ է
I must go	պիտոր էմ պէտք է երթամ
Thou must speak . . .	պիտոր էմ հարկ է խօսիս
He must buy	պիտոր էմ պէտք է գնէ
We must leave	պիտոր էմ պէտք է մեկնինք
You must learn	պիտոր էմ պէտք է սորվիք
They must work	պիտոր էմ պէտք է աշխատին

Must գիմազուրկ բայ է, ու միայն սահմանական ներ-
կան ունի, որ երբեմն ալ անցեալի տեղ կը ծառայէ: Ուրիշ
ժամանակներու համար կը գործածուին to be obliged, to
be forced, բնագործաւ լուրջ, to be necessary for, անհրաժեշտ
լուրջ, խօսքերը:

Must կը նշանակէ հարկաւորութիւնը ու պարտաւոր-
ութիւնը վայելցութեամբ հանդերձ: Կը ծառայէ նաեւ
նշանակելու այն հաստատուն համոզումը որ ծանուցեալ
բանէ մը առաջ կու գայ: Օրինակի աղագաւ. He must be
angry with you պէտք է ինչի դէմ բարկացած լուրջ (վասն զի իբեմ)

համարիւնք) : Նմանապէս ֆիզիքական կարեւորութիւնը
կը նշանակէ . All men must die. Ամէն մարդ հարկ է վճարի :

¹
By heart . . պայ հարդ . բերնուց

^{5 2}
Nowhere . . ուո'նշէր . տեղ մը չ...

⁶ ^{5 2}
Somewhere * . սրա'մոշէր . տեղ մը

Anywhere . . Է'նիոշէր . տեղ մը

⁴
Go and call the servant . գնա ծառան կանչէ

⁶ ¹⁵ ⁶
Come and dine with us . եկուր ճաշէ հետեր-
նիս

What must I do this evening? You must learn your lesson by heart. I do not like to learn by heart; it is too tiresome. Must I go anywhere? You must go nowhere; you must stay at home. You must work, if you wish to be happy. Tell your little brother he must put on his eloak, because it is very cold; otherwise he might catch a cold. Tell the servant he must go and call the physician. Come and write. Come and read. Go and ask your father if you may go out. He says I must learn my English lesson by heart. What is the matter with Mr. Pitiless? I thought I should find him with you. He must be very sad; a great misfortune has happened to him.

Եկուր ու շրջան մը ըրէ ինծի հետ : Չեմ'կրնար . պէտք է գրեմ աներձագիս որ աղաչեց ինծի պատասխանել իրեն

* Somewhere գործածելու է անանկ տեղ ուր some հարկ էր գործածել, և Anywhere ուր any.

կարելի եղածին չափ շուտ : Ո՛ր պիտոր երթաս այս իրի-
կունը : Տեղ մը (nowhere) պիտի չերթամ . պիտոր կենամ
տուն, վասն զի պէտք է սորվիմ բերնուց դասուց :
Պարոն, բարեկամ մը կայ որ կը փափաղի խօսելու ձեզի :
Գնա և ըսէ իրեն, չուիմ ժամանակ : Հարցուց ինծի երբ
պէտք է դառնայ : Կրնայ դառնալ եօթնուկէսին : Թէ որ
երթաս տեղ մը (anywhere) այս իրիկունը, առ վրադ (put
on) քու թիկնոցդ, վասն զի ցուրտ է : Թոյլ կու տաս (will
you) քու տղուդ երթալու հետս այս իրիկուն : Չեմ' կըր-
նար թոյլ տալ ատիկայ, վասն զի պէտք է գրէ շատ նամակ-
ներ մեր բարեկամներուն : Խնդրեմ (please) նստէ . պէտք է
ըլլաս շատ յոգնած :

ՂԵ

¹⁵
I was obliged to go Հարկ եղաւ,
պարտաւորեցայ, պարտաւո-
րեալ էի երթալու

^{2 2 2}
It was necessary for me to go Հարկ էր եր-
թայի, հարկ եղաւ երթամ

I shall be obliged Պիտոր բռնա-
դատուիմ

It will be necessary for me Հարկ պիտոր
ըլլայ ինծի

Ինչպէս կը տեսնուի must բային պակսած ժամանակ-
ները, կը շինուին to be obliged, to be necessary խօսքե-
րով : առջինը գիմաւոր, երկրորդը անգէմ :

⁴
Fault . . . ֆոլդ . . . վրիպակ, յան-
ցանք

To pay a visit դռն փէյ Է վիզիդ այցելուութիւն
մը ընել

⁵³
News * . . ևիռն'գ . . . նորութիւն ,
^{5 6}
Either... or... ** ի'տնըր... օր... կամ.. կամ
Committed . քովի'դէտ . . յանձնեալ,
^{53 • 2 6}
Newspaper . ևիռն'գփէ'յիլըր լրագիր

Where were you last evening, that I did not find you at home? I was obliged to go and pay a visit to my father-in-law, who returned last week from England. I have been obliged to ask pardon for a fault which I had committed. It will be necessary for me to study the English language, because I shall be obliged to go to England. What shall you do there? I shall have a good place. I think you had better stay in your own country, where you have a great deal of business. I had formerly much business, but now I have none at all. Have you read the newspaper to day? Yes, Sir? What is the news? There is great news. Where shall you go to-night? I shall go either to my teacher's, or to my friend's.

86

Ահաւասիկ Պր. Փօլայդ որ ըսէ պիտի մեղի օրուան լրերը: Շատ կը ցաւիմ, Պարոնայք, բայց այսօր շատ դժուար ունեցայ. պարտաւորեցայ գրելու շատ նամակներ, և անոր համար չեմ կարդացեր լրագիրներն ու չեմ կրնար ըսել ձեզի եթէ կայ լուր: Իրաւ է որ մեր բժշկին որդին պէտք է մեկնի: Իրաւ է: Ո՞ր պիտոր երթայ: Չեմ գիտեր: Գա՞ն պիտի այս իրիկունը հօրեղբօրս տունը սաա:

* News միշտ բայն եղակի կ'ուղէ:

** Կը հնչուի նաև այսինքն:

ընթ խաղալու: Ոչ, պարոն: Կարծեմ հարկ է մեկնիմ (set out) 'ի Գաղղիա: Ուսուցիչս գրեց ինծի որ հիւանդ էր, կարծեմ պէտք է երթամ (I must go) ու տեսնամ զինքը: Լաւ կ'ընէիր (you had better) տունը կենայիր. ուսուցիչդ կը բնակի շատ հեռու, և դու կրնաս պաղ առնուլ (catch a cold), վասն զի օդը շատ գէշ է: Ի՞նչ պիտի բերես սղոցդ: Բերեմ պիտի իրենց կամ քեստներ կամ գրքեր:

ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆ

^{2 1 1 3 2 6 6}
AN EMBARRASSING QUESTION

^{2 5 5 5}
Two peasants were deputed by their vil-
^{5 8 1 5 2 2 6}
lage to go to a town, and select a skilful painter,
^{4 6 5 8 6 8}
to make an altar-piece for their church. The
^{6 8 2 6 6}
subject was to be the martyrdom of St. Sebast-
²
ian. The painter to whom they addressed them-
^{2 5 2}
selves, asked them, if he was to represent the
^{2 2 1 5 2}
saint alive or dead. This question embarrassed
^{5 5}
them very much during some time, till at last
^{7 5}
one of them said to the painter: "The surest
²
plan will be to represent him alive; we can
^{5 5 5 5}
easily kill him, if we wish him dead."

Բառակիսի քարգմանորիւն :

Two peasants were de-
puted
by their village to go to a
town,
and select a skilful painter,

to make an altar-piece .
for their church.
The subject was to be
the martyrdom of St. Se-
bastian.
The painter to whom they
addressed
themselves, asked them,

if he was to represent .
the saint alive or dead. .

This question embarrass-
ed them
very much during some
time,
till at last one of them .

said to the painter : . .
« The surest plan will be

to represent him alive ; .
we can easily kill him, .

if we wish him dead » .

Նրիւ գեղացի էին զըր-
կուած
իրենց գեղէն էր թալու մէկ
քաղաք,
և ընտրել մէկ ճարտար նկա-
րիչ :

ընելու մէկ խորանի կտոր
վան իւրեանց եկեղեցւոյն :
Նիւթն էր ըլլալու
մարտիրոսութիւնն Սբեդոյն
Սեբաստիանոսի :

Նկարիչն առ որ իրենք ուղ-
ղեցին
իրենք զերենք, հարցուց ի-
րենց,

Թէ որ ինքն էր ներկայացնել
զսուրբն կենդանի կամ մե-
ռեալ :

Այս հարցումն չփութցուց
զիրենք
խիստ շատ առ քիչ մը Ժա-
մանակ,
մինչև վերջապէս մէկն ա-
նոնցմէ
ըսաւ նկարչին.

« Ապահովագոյն յատակա-
գիծը ըլլալու է
ներկայացնել զինքը ողջ.
մենք կրնանք դիւրաւ սպան-
նել զինքը,
եթէ մենք փափագինք զին-
քը մեռած » :

Հայերէն քարգմանորիւն :

Նրիւ գեղացի զրկուեցան իրենց գեղէն որ քաղաք
մը երթալով ճարտար նկարիչ մը ընտրեն, իրենց եկե-
ղեցւոյն համար խորանի պատկեր մը շինել տալու : Պատ-

կերին նիւթն ըլլալու էր Ս. Սեբաստիանոսի նահատակու-
թիւնը : Նկարիչն առ որ գնացին՝ հարցուց իրենց Թէ ար-
դեօք սուրբը կենդանի ներկայացնելու էր Թէ մեռած : Այս
հարցումը մեծ չփութու թեան մէջ ձգեց զանոնք քիչ մը Ժա-
մանակ, մինչ հունկ ապա անոնցմէ մէկը ըսաւ նկարչին. —
« Ապահովագոյն ճամբան ըլլալու է ներկայացնել զինքը կեն-
դանի. մենք դիւրաւ կրնանք սպաննել էթէ զինքը մեռեալ
ուղենք » :

ՂԶ

Ought, օղ, հարկի կամ պէտքի իմաստն ունի, սակայն
աւելի բարոյական հարկը կամ պարտքը կը նշանակէ. այս ալ
պահասաւոր է, և մի և նոյն ձևը կը ծառայէ Թէ ներկայի և
Թէ պայմանականի. միայն այս տարբերութիւնը ունի միւս
պահասաւոր բայերէն, որ իրմէն ետքը եկող անորիչ դեր-
բայն առջևը to կ'առնէ :

I ought Պէտք էմ, պէտք էի
He ought Պէտք է, պէտք էր
We ought Պէտք ենք, պէտք էինք
You ought Պէտք էք, պէտք էիք
They ought Պէտք են, պէտք էին

5 5
Wounded ուռն'նտկտ . . . վիրաւորեալ

5 6
World ուր'րլտ . . . աշխարհ

35 2
Duel տիռն'էլ . . . մենամարտու-
թիւն

2
Happiness հէ'փիկնէս . . . երջանկու թիւն

13
Lie լայ . . . սուտ, ստու թիւն

Left	. . .	լեքդ	. . .	թողած
To owe	. . .	դու օ	. . .	պարտիւ, պարտք ունենալ
At all	. . .	եղ օլ	. . .	ամենևին
Flatterer	. . .	ֆլեթա'դըրըր	. . .	շողջորթ
I should like	. . .	այ շուտ լայք	. . .	կ'ուզէի, կ'ա- խորժէի
Innkeeper	. . .	ինքի'փըր	. . .	պանդոկապետ

You ought to pay your debts. I should like to pay them, but unhappily I cannot. You ought to write to your uncle who is a very rich man. He died, the poor fellow, and left all he had in this world to his wife. But I saw him the day before yesterday; he was quite well! He was wounded in a duel. How much do you owe your tailor? One hundred and twenty-five francs. And to the innkeeper? Two hundred. It is a lie; I know you owe them both more than that. My pretty lady? Do not say pretty, I am not pretty at all; you are a flatterer; I do not like flatterers ¹. You ought always to tell the truth. I should like to go into the country. Where have you left your brother? I should like to speak to him. They say that in the world there is no happiness at all; but it is not true.

Որո՞ւ հետ խօսելու հետ էիր երբ ես ներս մտայ, (walked in): Կը խօսէի կօկակարիս հետ որ բերեր է ինծի մոյ-կերը. կ'ըսէ թէ պէտք ունի (he wants) ստըլի: Պէտք ես

¹ Երբ գոյական մը ընդհանուր իմաստով կ'առնուի յօդ չառնուր:

վճարել իրեն. աղքատ մէկ մըն է (poor fellow): Սուտ է, ինքը շատ հարուստ է: Պէտք չէ (you ought) ամենևին սուտ ըսես (to lie): Ի՞նչ ունիս այն ձեռքին մէջ: Վիրաւորեցի ինք զինքս քու զմէլնովդ: Պղտի աղաք ունենալու չեն երբեք դանակներ ձեռքերնին: Իրաւունք ունիս: Պէտք չես մտիկ ընել (to listen) շողջորթներուն. երբեք (չեն) ըսեր ճմարտութիւնը: Պէտք ես կարգալ երկու ժամ ամեն օր: Դժբաղդաբար չեմ կրնար ընել առիկայ, վասն զի չունիմ ստակ գնելու գրքեր կամ լրագիրներ: Դու պարտք ունիս ինծի հինգ հազար եօթը հարիւր յիսուն ֆրանկ. երբ պիտոր հատուցանես (pay) ինծի: Իրաւ չէ. քեզի բան մը պարտք չունիմ. սուտ է:

ՂԷ

I am to go — երթամ պիտի, երթալու վրայ եմ

To be բայն՝ գլխաւոր բային անորիշ գերբային հետ կը քործածուի՝ մերձաւոր ապառնին կամ պէտքը նշանակելու համար, երբ մէկը ուղեւայ ընել որ որոշած է բան մը ընել, կամ նոյնը ընելու գիտաւորութիւն ունի:

The bath	. . .	տնի պէնարն	. . .	բաղանիքը
To go for	. . .		. . .	առնելու երթալ
"	. . .		. . .	կանչելու երթալ
Go for the tailor	. . .		. . .	գնա դերձակը կանչէ
A relation of mine	. . .	կ ըիլի'լըն օլ մայն	. . .	ազգա- կաններէս մէկը
To have need of	. . .		. . .	պէտք ունենալ
To send for	. . .		. . .	առնելու զրկել
"	. . .		. . .	կանչելու զրկել կամ տալ

Send for the physician . . . բժիշկը կանչե-
⁵ լու զրկեցէք
 To see . . . տեսնալ (այցե-
 լուծեան մտօք)
 " . . . գտնալ
 A great many է կրէ'յդ մե'նի շատ մը
⁵
 The people * . տնը փի'փի . մարդիկ, բազ-
² մուծիւն
 To assist . . . դու եսի'սդ . ձեռք տալ, օգ-
² նել
 To feel . . . դու ֆիլ . . . զգալ
^{2 6}
 Clever . . . քիկ'վրր . . . ճարտար, յա-
^{5 6} ^{6 6} ջող
 One another . . . ուրն եկօ՛ւտնր . . . իրարու,
⁵ մէկզմէկ, մէկմէկու
 Each other . . . իւ օ՛ւտնր . . . "

What are you to do to-night? I am to go to the ball. Will there be many people? There will be a great many people, because the king is to go there. Is your brother to go with you? No, Sir, he is to stay at home. Whom have you sent for? I have sent for a friend of mine. Where is your boy? He has gone for some wine. Where are you to go to-night? I shall be obliged to go and see a friend of mine, who is very ill. Do you know the beautiful girl who went for my sister? Yes, she is

* People եղակի ու յողնակի մի և նոյն է:

¹ Նախագրութիւնը շատ անգամ խնդիր բայիէն կը բաժնուի ու խօսքին վերջը կը դրուի. և այս մասնաւորապէս կ'ըլլայ երբ բային ինչ-դիրը հարցական կամ յարաբերական դերանուն մը ըլլայ:

my husband's cousin. I feel a little unwell; I shall be obliged to send for the physician. Who is your physician? Mr. Comeandgo. He is a relation of mine; he is a very clever man. But what is the matter with you? I have wounded my hand.

88

Պիտի գտնուիմ քիչ քիչ (I feel unwell). Եթէ լաւագոյն չըլլամ (if I am not better), հարկադրուիմ պիտի կանչել տալու բժիշկը: Ես կ'երթամ (I will go), եթէ կը հաճիս, բարեկամներէս մէկը կանչելու (for one of my friends), որ շատ յաջող էրիտասարդ մըն է: Միշտ անձարակ մէկ մը պիտոր ըլլաս (a good-for-nothing). Ինչ պիտոր ընես երբ հայրդ մեռնի: Ձեմ գիտեր: Կար շատ բազմութիւն թատրոն երկուշաբթի իրիկուն: Գնա կանչէ գերձակա: Ձեմ կրնար երթալ վասն զի ժամանակ չունիմ. պէտք է երթամ տեսնամ ազգականներէս մէկը, որ հասեր է Գաղղիայէն. զրկէ ծառագ զինքը կանչելու: Տունը չէ. ինչ ընելու եմ: Բարեկամք օգնելու են (should assist) իրարու. բայց դու բարեկամ չես. դու չողորձում մըն ես (you are but a fl.):

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՄԱԿԵԴՈՆ

ALEXANDER THE GREAT

6

Alexander the great, being wounded in a battle by an arrow, said to those who were about him: "Every one calls me immortal and the son of Jupiter; what do you think of it? Does not this wound give the lie to all those flatter-

ers ? This blood, that flows, is of the same colour as that of my subjects, and reminds me that I am but a man ».

Բառակաճ քարգմանորիւն :

Alexander the great, . . .	Ալեքսանդր մեծն ,
being wounded in a battle	ըլլալով վերաւորեալ 'ի մէկ
	կռիւ
by an arrow, said to those	մէկ նետէ , ըսաւ անոնց
who were about him : . .	որ էին շուրջ զնովաւ .
« Every one calls me . .	« Իւրաքանչիւր որ կը կոչէ
	զիս
immortal and the son of	անմահ և որդին Արա-
Jupiter ;	մազդադայ .
what do you think of it ?	Ինչ կ'ընէք դուք մտածել
	ատոր վրայ :
Does not this wound . .	Կ'ընէ ոչ այս վէրք
give the lie	տալ զսուտ
to all those flatterers ? .	ամեն այն շողոքորթաց :
This blood, that flows, .	Այս արիւն , որ կը հոսէ ,
is of the same colour . .	է նոյն գոյնէն
as that of my subjects, .	ինչպէս այն իմ հպատակնէ-
	րուս ,
and reminds me	և կը յիշեցնէ ինծի
that I am but a man » .	թէ ես եմ և եմ թ մէկ մարդ » :

Հայերէն քարգմանորիւն :

« Մեծն Ալեքսանդր կռուի մը մէջ նետէ մը վերաւոր-
ըլլալով, ըսաւ իր չորս գին կեցողներուն : — Ամենը զիս
անմահ կը կոչեն և Արամազդայ որդի . Ինչ կը մտածէք դուք :
Այս վէրքը չի՞տաւ այն ամեն շողոքորթները : Այս վազած
արիւնը մի և նոյն գոյն ունի ինչ որ իմ հպատակացս , և ին-
ծի կը յիշեցնէ որ ես մարդ եմ » :

Խօսակցորիւն :

Who was wounded in a battle ? — By what was he wounded ? — What did he say ? — To whom did he say it ? — To whom did the wound give the lie ? — Of what colour was the blood of the wound ?

Բնասնկաճ Խօսակցորիւն :

ԴԵՐՁԱԿԻ ՄԸ ՀԵՏ :

WITH A TAILOR.

Ձգեստի մը պէտք ունիմ . ձեր	I want a coat; show me
	your patterns.
Օրինակները ցուցէք ինծի :	I have some of all sorts of
Ունիմ զգեստներ ամեն տե-	colours, and of the finest
սակ գոյնով , և ամենէն	cloth.
ազնիւ չուխայէ :	It is difficult to choose in
Դժուարին է ընտրել այնչափ	so great a variety.
բազմաթիւ տեսակներու	
մէջէն :	What do you think of this
Ի՞նչպէս կ'երևայ ձեզի այս	green ?
կանաչը :	It is very fashionable, and
Հիմակ շատ գործածական է ,	will suit you very well.
և ձեզի շատ յարմար դա-	
րու է :	Will you have buttons of
Նոյն նիւթէն կոշակ կ'ու-	the same stuff or gilt
ղէք , թէ ոսկեղօծ կոշակ	ones ?
ներ :	Take my measure.
Ձափս առէք :	Mind, I do not wish to have
Ուշ գրէք . չեմ ուզեր որ	the coat too long.
զգեստը շատ երկայն ըլ-	
լայ :	Will you have it come
Կ'ուզէք որ ինչուան ծունկը	down to the knees ?
իջնայ :	

Ոչ այնչափ վար: No, not so low.
 Երբ պատրաստ կ'ըլլայ: When will it be made?
 Կիրակի օր տուններնդ կը I will send it home to you
 ղըկեմ: on Sunday.

ԴԱՍ ՔՍՍՆԵՐՈՐԴ ԵՐՐՈՐԴ
 LESSON THE TWENTY-THIRD

ՂԸ

¹⁵
 Myself . . մա'յսեկօ . ես ինքն, զիս
¹⁵
 Thyself . . տհա'յսեկօ . դու ինքն, զքեզ
⁵
 Himself . . հի'մսեկօ . նա ինքն, զինքն
⁶
 Herself . . հօե'րսեկօ . » (Իդ.)
 Itself . . . ի'դսեկօ . » (Հէ.)
¹⁵
 Ourselves . . ա'նքսեկօ . մենք ինքնին ,
⁵
 Yourself . . եռք'սեկօ . դու ինքնին ,
 զքեզ
 Yourselves . . եռք'սեկօ . դուք ինքնին ,
 զձեզ
 Themselves . . տհե'մսեկօ . նոքա ինքնին ,
 զիրենք

Այս դերանուններս անդղիարէնի մէջ կը գործածուին
 թէ խօսքին աւելի ուժ տալու և թէ բայն անդրադարձ
 ընելու:

⁴
 I saw him myself . ես ինքն տեսայ զինքը

⁵⁴
I wash myself . . . **Կը լուամ զիս էա՛հ կը
լուացուիմ**

Անդղիարենի մէջ բայ մը անդրադարձ ըլլալու համար
պէտք է որ նոյն բայն անանկ դործ մը նշանակէ որ ուրիշի
վերայ ալ կարենայ ըլլուիլ:

To wash one's self. — **Ինքզինքը լուալ, լուացուիլ**

Ներկայ

I wash myself **կը լուացուիմ**

Thou wastest thyself . . . **կը լուացուիս**

He washes himself . . . **կը լուացուի**

She washes herself . . . " (էդ.)

We wash ourselves . . . **կը լուացուինք**

You wash yourself . . . **կը լուացուիք**

(էզակի)

You wash yourselves . . . **կը լուացուիք**

(յոգն.)

They wash themselves . . . **կը լուացուին**

Կատարեալ

I have washed myself . . . **լուացուեցայ**

Thou hast washed thyself . . **լուացուեցար**

He has washed himself . . . **լուացուեցաւ**

She has washed herself . . . **լուացուեցաւ**

(էդ.)

We have washed ourselves . . **լուացուեցանք**

You have washed yourself . . **լուացուեցաք**

(էզակի մտք)

You have washed yourselves **լուացուեցաք**

(յոգն.)

They have washed themselves. **լուացուեցան**

Ինչպէս կը տեսնուի, անդրադարձ բայերը to have
նշանակող կը ընդգրկեն:

To wash & to dress հաջորդական բայերը կը գործածուին
անդղիարենի մէջ նաեւ ըստ օրինակի անփոխադրական
բայից. այսպէս կ'ըսուի I am washing կը լուացուիմ, I am
dressing կը հագուուիմ:

^{2 53}

To amuse one's self . . . **զուարճանալ**

¹⁵ ²

To rise էա՛հ arise — ըստ'յգ քնէ արթննալ, ան-

² ¹⁵

To apply one's self — էկիւս'յ — **ինքզինքը**

²

To comb one's hair — քով — **սանտրուիլ**

^{5 2}

To repent . . — յիսիւնդ . **զղջալ**

²

To spend . . . զուարճանալ **անցնել** (ժամա-

^{5 15}

Whilst . . . **նշա'յրսդ** . **մինչդեռ** (նախ)

^{5 15}

To dress . . . զուարճանալ **հագուել, հագուիլ**

^{5 6}

Whilst I was working — **նշա'յրսդ** . **մինչդեռ**

¹⁵

Provided . . . **փրովս'յոտեռ** **միայն թէ, բա**

¹⁵

Hard . . . **հարտ** . **դժուարին**

⁶ ⁶ ⁵¹⁵
Otherwise. . . Էօտհրրոշա՛յդ այլապէս. ապա
⁴ Թէ ոչ

To call on . . . դուք քոյ օն . . . մէկը երթալ
գտնալ, մէկու մը այցելու Թիւն ընել

What is your son doing? He is washing himself. Must we go to the post-office ourselves? Yes, you must go yourselves. Have you done this work yourself? Yes, I have done it myself. How will you spend the day on Sunday next? I shall arise at seven o'clock, wash and dress myself; at nine I shall go and take a little walk, and afterwards call on a friend of mine, with whom I shall spend the day. Shall you amuse yourself? I hope so. To what do you apply yourself? To a very hard work. Apply yourself when you are young, otherwise you will repent. Is your sister at home? Yes, Sir, she is dressing herself. May I keep this book? Yes, provided you study it.

89

Ինքը անկողնէն կ'ելլէ ժամը եօթին: Մենք կ'ելլենք ժամը ութին: Ինքը (she) կը սանտրէ իր մազերը տասնը-մէկին: Անոնք կը զուարճացնեն ինքզինքնին: Դուք կը զըզ-ըսք: Ինքը (she) կը զբաղեցնէ ինքզինքը յուսուճմն լէզուաց: Ինչո՞ւ կը զբաղեցնես ինքզինքդ այնչափ: Վասն զի վաղը ժամանակ չունիմ աշխատելու: Ելլը, սիրելի բարեկամ, արդէն խի ուշ է: Ելլամ պիտի աւելի ուշ, վասն զի աղէկ չեմ: Եթէ կ'ուզես զուարճանալ պէտք է նաև աշխատիս: Զուարճացար երէկ իրիկուն: Խիստ շատ: Թէ որ չընես ինչ որ ըսի քեզի՝ պիտոր զըջաս: Ինչո՞ւ համար չես հագուիր. դուքս երթալու ատեն է: Շատ գեղեցիկ գործ մը ըրիր այսօր. բայց դու ինքդ ըրիր զայն: Արնամ ապաշովցնել զքեզ որ ես ինքս ըրի զայն. կրնաս հարցնել հօրս ալ որ տե-սաւ զիս մինչդեռ կ'աշխատէի: Զհաւատայի պիտի (I would

not believe it) վասն զի շատ դժուար է, ու չգտայ սխալ: Երբ պիտի երթաս գտնաս քու աներձագդ: Պիտի երթամ գտնամ զինքը վաղը տասնըմէկին:

ՂԹ

² .
By playing . . . պայ փոխիկն խաղալով

⁵ ⁴³ .
To rejoice at something դուք յիշօ՛խս եղ սօկ'մ
քիկնկ խնդակցիլ, ուրա-
⁵ ¹⁵ խանալ բանի մը վրայ

To be delighted with something — — տիրա՛յ-
դիտ ոչի'տն -- խնդակ.,

² ուրախ., բանի մը վրայ
I take the liberty այ դէք տնը լի'պերդի կը
⁵³ ³ համարձակիմ

Opportunity . . . օիօրդիոչ'նիդի պատեհ

² ⁵¹⁵
To acquire . . . դուք էքոնա՛յր ստանալ, ձեռք
⁶ ⁵ բերել

To perceive . . . դուք փօքրսի'վ տեսնալ

⁵ ⁶
To deserve . . . դուք տիգօե'րվ արժանի ըլլալ

⁵⁴
To warm one's self դուք ոշօ'րմ ոշը'նս սեղի
տաքնալ

To avail one's self դուք ալի'յո ոշը'նս սեղի
⁴ օգուտ քաղել

The stove . . . տնը սոյով . . . վառարանը

I rejoice at that man's happiness, because he deserves it. Do you perceive that man, who is warming himself in the sun? I perceive nobody. What is the matter with you? I cannot write; I am very cold. Go and warm yourself at the stove. You deserve to be blamed because you always rise late. I take the liberty of writing you this letter. If you do not avail yourself of this occasion, you will repent. I rejoice with you my dear friend, you deserve to be happy. I should like to go into your room and warm myself at the stove. I am sorry there is no fire in the stove. Then I will go and warm myself in the sun. Do as you like. One should avail one's self of every opportunity to acquire knowledge.

90

Երբ պատուհան էի տեսայ մարդ մը որ տաքցընելու հետ էր ինքզինքը արևուն մէջ: Ո՞վ էր ինքը: Չեմ գիտեր: Ինքը օգուտ քաղեց իմ բարութենէս ու ինդրեց ստակ: Տուէր իրեն: Ոչ, վասն զի արժանի չէ ատոր: Ո՞ւր է Յովհաննէս: Իմ խուցս է, տաքցընելով ինքզինքը վառարանին քով: Կը համարձակիմ ինդրելու ձեզմէ շնորհք մը: Խնդակից եղաւ ինձի իմ բարեբաղդութեանս համար: Եթէ կայ կրակ վառարանին մէջ կ'ուզեմ տաքցընել ինքզինքս: Զղջա՞նք ու ես պիտոր սիրեմ զքեզ (I will like): Թէ որ երթաս պատուհանը պիտոր տեսնաս կայսրը: Կը մնիմ ու փոյթ չունիմ երթալ պատուհանը տեսնալու զկայսրը: չկայ բան մը արժանի տեսնալու յինքն: Կը համարձակիմ գրելու ձեզի, վասն զի չեմ կրնար այց ելլելու ձեզի անձամբ (myself):

Ճ

Ա Ն Կ Ա Ն Ո Ն Բ Ա Յ Ե Ր

Անկանոն բայ կ'ըսուին անոնք որոնց անկատարը և անցեալ գերբայն ed չվերջանար: Բայ այս երկու տարբերու-

թէնէս, անկանոն բայերը կանոնաւոր բայերուն պէս կը ծորդին:

Ուսանողը քերականութեանս վերջը նշանակած կը գտնէ անկանոն բայերուն յուլակը, որոց ամենէն աւելի դործածականները կամաց կամաց հրահանքներով պիտոր նշանակենք:

Կանոնաւոր բայերուն նման՝ ասոնց ալ կատարեալն ամեն գէմբերը մի և նոյն են, բայ 'ի եզակի երկրորդ գէմբէն:

4

I wrote . . այ թող . գրեցի, կը գրէի
Thou wrotest — յո'ղէսդ . գրեցիր, կը գրէիր
He wrote . հի թող . գրեց, կը գրէր
We wrote . ուի թող . գրեցինք, կը գրէինք
You wrote . եոյ թող . գրեցիք, կը գրէիք
They wrote . տհէյ թող . գրեցին, կը գրէին

Անկանոն բայերուն ուսումը գերբայնէն համար հետեւալ ընդհանուր կանոնները կը նշանակենք:

Այն բայերը որոնց անորիշ գերբայն երկու ee ունի վերջաւոր d տառէն առաջ, կատարեալ ու անցեալ գերբային մէջ մէկը կը կորսնցընեն:

Անոնք որ eep կը վերջանան, իրենց այս երկու անկանոն ժամանակներուն մէջ ept վերջաւորութիւն կ'առնուն:

Անոնք որ end կը վերջանան, կատարեալ և անցեալ գերբային ent վերջաւորութիւն կ'առնու:

Անոնք որ ind կը վերջանան, անցեալ գերբային կ'ըլլայ ound:

Անոնք որ ing կը վերջանան կը փոխուին ung:

Անոնք որ ear կը վերջանան անցեալ գերբային օրոն կ'ըլլայ:

Անոնք որ aw, ew կը վերջանան, անցեալ գերբային կ'ըլլայ awn կամ own, և կատարեալն ew.

ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆ

A WOMAN'S PROMISE

Henry Carey, cousin to Queen Elizabeth,
after having enjoyed her Majesty's favour for
several years, lost it in the following manner.
As he was one day walking pensively in the
garden of the palace, under the Queen's window,
she perceived him, and asked him in a jocular
manner: "Of what does a man think when he
is thinking of nothing?" — "Of a woman's
promise," replied Carey. Some time after, he
solicited the honour of a peerage, and reminded
the Queen that she had promised it to him.
"True," said she, "but that was a woman's
promise."

Բառական քարգմանորիւն :

Henry Carey,	Հենրիկոս Գարէ
cousin to Queen Elizabeth,	ազգական Թագուհւոյն Ե-
after having enjoyed . . .	ղիսաբեթի,
her Majesty's favour . . .	յէտ ունեւորվ լայելեալ
for several years,	նորա վէհափառութեան
lost it in the following	շնորհքը
manner.	վան բազում ամաց,
As he was one day . . .	կորոյս զայն հետեւեալ կեր-
walking pensively . . .	պիւ :
in the garden of the pa-	Ինչպէս ինքն էր մէկ օր
lace,	քալելով մտախոհ
under the Queen's win-	'ի պարտէզն պալատին,
dow,	ընդ Թագուհւոյն պատու-
she perceived him, and	հանաւ,
asked him	նա տեսաւ զինքը և հար-
in a jocular manner: . .	ցուց իրեն
"Of what does a man	մէկ կատակի եղանակաւ.
think	" Ի՞նչ բանի վրայ կ'ընէ մէկ
when he is thinking of	մարդ մտածել
nothing? " —	երբ ինքը է մտածելով ոչ
"Of a woman's promise,"	ինչ.
replied Carey.	— Մէկ կնկան մը խոստման
Some time after, he soli-	վայ, » —
cited	պատասխանեց Գարէ :
the honour of a peerage,	Քիչ մը ժամանակ ետքը ինքը
and reminded the Queen	խնդրեց
that she had promised it	զպատիւն մէկ փառի աւա-
to him.	դութեան,
"True," said she, . . .	և յիշեցուց Թագուհւոյն
"but that was a woman's	Թէ ինքը ունէր խոստացած
promise.	զայն իրեն :
	" Ճշմարիտ », ըսաւ ինքը,
	" բայց այն էր մէկ կնկան
	խոստմունքը : »

Հայերէն քարգմանորիւն:

Հենրիկոս Գարէ, ազգական Նղիսաբէթ Թագուհւոյն, յետ շատ մը տարի անոր շնորհքը վայելէն, հետեւեալ կերպով կորսնցուց զայն: Մէկ օր մը պալատին պարտէզը և Թագուհւոյն պատուհանին տակը մտախորհ պարտէզու տեն, Թագուհին տեսաւ զինքը ու հարցուց իրեն կատակի եղանակաւ. « Ի՞նչ բանի վրայ կը մտածէ մարդ մը երբ մտածածը ոչինչ է: — Կնկան մը խոստմանը վրայ » պատասխանեց Գարէ: Քիչ մը ատեն ետքը խնդրեց քառ-աւագուծեան պատիւը, ու յիշեցուց Թագուհւոյն օրինքը խոստացեր էր զայն իրեն: « Ստոյգ, ըսաւ Թագուհին, բայց այն կնկան մը խոստմունք էր »:

Խօսակցութիւն:

What had Henry Carey enjoyed? — How long had he enjoyed her Majesty's favour? — Where was he walking one day? — How was he walking? — What did the Queen ask him? — What did Carey reply? — What did he solicit some time after. — And what did he remind the Queen of? — What did the Queen then say?

Բնականական խօսակցութիւն:

ՊԱՐՏԵՋԻՆ ՄԷՋ:

IN THE GARDEN.

Առանց ասարակութիւն զեղեցիկ պարտէզ մը ունիք: Եթեղ ասրփինայ մը կայ. մարդ կրնայ անոր տակը արեւէն պատսպարիլ:

You have certainly a very fine garden. There is a magnificent bower; one may shelter one's self there from the sun.

Ինչպէս կը տեսնէք, ամեն տեսակ ծաղիկ ունինք: Այո, յիշաւի, ահա ամսիկ շատ գեղեցիկ մեխակներ:

We have, as you see, all sorts of flowers. Yes, indeed, here are some very fine pinks.

Շատ կը զուարճանամ ես ինքս ասոնք մշակելով: Ըսէք որ կը փափագէիք քանի մը ծաղիկ ժողովել փունջ մը շինելու համար: Ձեր Թոյլտուութեան օգուտը չեմ ուզեր կորսնցնել: Մի վախճաք թէ զեղծանիք: Շատ շնորհակալ եմ ձեզի: Շնորհք ըրէք ընդունեցէք ասիկայ ձեր բոլոր համար: Անոյշ բոլոր մը ունի: Ձանց պիտոր չընեմ իրեն տալու:

I take a delight in cultivating them myself. You said you wished to gather some flowers to make a nosegay. I will avail myself of the permission you give me. Do not fear to abuse it. I am much obliged to you. Do me the favour to accept this for your sister. It has a sweet smell. I will not fail to give it to her.

ԴԱՍ ՔՍԱՆԵՐՈՐԴ ԶՈՐՐՈՐԴ

LESSON THE TWENTY-FOURTH

ՃԱ.

²
I am glad of it. . . . Գոհ եմատոր վրայ: Ուրախ եմատոր համար:
What do you think of him? Ինչպէս կ'երևնայքեզի ինքը:
I am satisfied with her. Իրմէն գոհ եմ:
I go to your house and he comes from there. Ես տունդ կ'երթամ ու ինքը անկէց կու գայ:

To go in դու կո ին ներս մտնալ
To lend դու յեկտ փոխ տալ. lent, lent
¹⁵
Dying տա'յիկնկ մեռնելով
¹⁵
To die դու տայ մեռնիլ
^{5 6}
Reason յի'զն իրաւունք
⁵
To have need of պէտք ունենալ
America Ամէրիքա Ամերիկայ

Is the teacher satisfied with your son? He is satisfied with him; he is the best of his pupils. I am very glad of it. Why have you not taken him with you? I

will tell you the reason. Are you satisfied with your new house? I am not satisfied with it; it is too small; have you seen it? I have just come from there; but there was nobody at home, and I could not go in. Have you spoken of it to the landlord? I have. Have you any money about you? I have some; do you want any? Yes, lend me twenty-five francs, if you please. I have already lent you fifty francs. You ought to call on your cousin; he is very ill, and he may have need of you. I called on him this morning; I was coming from there when I met you. How is he to-day? He is dying, the poor fellow. I am very sorry for it; it is a great pity, indeed.

92

Գոհ ես ինձմէն: Գոհ չեմ քեզմէ, վասն զի շատ ծոյլ ես: Հանգիպեցայ քու աներձագիդ այս առաւօտը. ըսաւ ինձի թէ իր հայրը դարձեր է Ամերիկայէն ուր շատ հարուստութիւն ժողովեր է (has made a great fortune). Բայց ես չեմ հաւատար ատոր: Իրաւ է: Գնաց (went) հոն քսան ֆրանքով ու դարձաւ հարիւր հազարով: Իսկ հայրս որ գնաց (went) հոն տասը հազար ֆրանքով՝ դարձաւ առանց ստրկի: Կը ցաւիմ: Ես ալ շատ կը ցաւիմ այդ դժբաղդութեան համար, վասն զի չեմ կրնար գիրք գնել (any books): Պէտք ունիմ գրքի: Ունիմ. վասն զի երբ չունիմ աղէկ գրքեր, չեմ գիտեր ինչպէս անցընել ժամանակը: Կ'ուզեմ փոխ տալ քեզի քանի մը: Շնորհակալ եմ. շատ բարի ես:

ՃԲ

¹⁵
I know his kindness. Կը ճանչնամ իր բարութիւնը
^{2 15 55}
I admire its beauty. Կը զմայլում կ'աճ կը զարմանամ անոր աղւորութեանը վրայ:

¹⁵ To try . . .	դո՞ւք դրայ . . .	փորձե՛լ, ջանա՛լ
⁶ Internal . . .	իմդօ՛ւք ինքե՛լ . . .	ներքին
⁵ Cleanliness . . .	քլի՛ն ինքե՛լ . . .	մաքրութիւն
⁶ To shut . . .	դո՞ւք շրա՛դ դոցե՛լ	shut, shut
⁵ To keep . . .	դո՞ւք քիփի պահե՛լ	kept, kept
⁴ To show . . .	դո՞ւք շօ ցուցնե՛լ	showed, shown
To translate . . .	դո՞ւք դրանգլէ՛յի թարգմանե՛լ	
⁶ Picture . . .	փի՛ք շր . . .	նկար, պատկեր
⁶ Birthday . . .	սօ՛ւք իրնայ . . .	ծննդեան օր
¹⁵ Violet . . .	վա՛յօյեդ . . .	մանուշակ
² The translation . . .	տնը դրանգլէ՛յի թարգմանութիւնը	
² Portrait . . .	փօ՛րդրեդ . . .	կենդանագիր
¹⁵ The bride . . .	տնը պրայտ	հարսը
⁵⁵ Wind . . .	ռի՛նտ . . .	հով
⁵⁶ Once more . . .	ռի՛նտ մօր . . .	ուրիշ անգամ մըն ալ մէյմըն ալ

Will you give me some flowers? What will you do with them? I shall make a nosegay. I will give you some. Do you like those pinks and violets? Yes, very much; give me some; my bride will admire their beauty. Would you like to live with us? Very willingly; I have seen your house, and remarked its internal cleanliness. You are a happy father; you have a very good and pretty daughter; every body admires her kindness and beauty. Have you given her any present for her birthday? I have given her one. Keep your word. I always keep it. Shut the door, if you please. I have already shut it, but the wind has opened it. Shut it once more. Has the painter shown you any pictures? He showed me some portraits, and I admired their beauty; he showed me also some very fine flowers, such as pinks, violets... Have you translated your exercise? No, this translation is too difficult. Try to translate it now, and ask me what you do not know. I will try, as you wish it.

Որո՞ւք այցելութիւն ըրիր կերակի առաւօտ: Քու բարի հօրեղբօրդ . . . ինքը աղնութիւն ըրաւ ցուցնելու ինծի բոլոր տունը, ու ես զարմացայ անոր ներքին մաքրութեանը: Շատ բարի մարդ մըն է. ամեն մարդ կը գովէ զինքը իր բարութեանը ու գիտութեանը համար: Յըցուց քեզ իր որդւոյն մէկ քանի պատկերք: Յըցուց ինծի մէկ քանի, ու ես զմայլեցայ անոնց գեղեցկութեանը: Յըցուց քեզ իր պարտեղն ալ: Յըցուց զայն ինծի: Տուա՞ւ քեզի մէկ քանի ծաղիկ: Տուաւ ինծի մէկ քանի: Ի՞նչ ըրիր անոնցմով: Ըրի փունջ մը զոր հետս առի: Յըցուց ինծի թարգմանութիւնդ: Կը ցաւիմ, բայց չեմ կրնար ցուցնել քեզի բան մը, վասն զի թարգմանեցի և ոչինչ: Փորձեցի՛ր թարգմանելու հրահանգդ: Փորձեցի, բայց գտայ զայն շատ դժուար: Փորձելու ես մէյ մըն ալ. հարցուր եղբօրդ բառերն որ չես գիտեր: Պիտոր փորձեմ ընելու ասի: Ինչո՞ւ չգոցեցիր

դուռը: Վասն զի շատ տաք է: Եղբայրդ խոստացաւ այց
էլլելու ինձի, բայց չպահէց իր խօսքը:

ՃԳ.

- To ³²hear ⁶դու հիւեր լսել . . . ⁶heard, ⁶heard, հոգրտ
- To hold - հօրտ բռնել, պահել . held, held, հերտ
- To ²lay - լէյ հանգչեցնել . ²laid, ²laid, լէտ
- To ⁵put - փուդ դնել . . . put, put, փուդ
- To ⁴fall - ֆօլ էյնալ . . . fell, fallen, ֆէլ, ֆօլլե
- ²Grammar . . . ²կրէա'մէար քերականութիւն
- ¹⁵Nightingale . . . ²նա'յիկնկէլ սոխակ
- ⁶Bird . . . ⁶յօկ'րտ . . . թռչուն
- To spoil . . . դու ափօյլ աւրել, փճացընել
- To ^{5 6}become . . . դու պիքրա'մ ըլլալ
- ²Fast . . . ²ֆէասդ . . . անշարժ, շուտ
- ^{5 5}The wood . . . ^{5 5}տհր ոռոռ'տ անտառը, փայտը
- ²The cage . . . ²տհր քէյձ . վանդակը
- ⁶The tongue . . . ⁶տհր դօե'նկ լեզուն
- A friend of mine. . . . Բարեկամներէս մէկը:

A friend of yours. . . . Բարեկամներէդ մէկը:

Hold your tongue. I held her by the hand, because she was afraid of falling. Hold him fast, otherwise he will fall. He has already fallen. That poor lady fell down; I hear she has broken her leg. I have heard nothing of it. Where am I to lay my books? I think you should lay them on that table. No, because my brother might take them and spoil them. Are you fond of birds? Yes, very; but when they are in the woods, not in a cage. You are right, they never sing so well in a cage as in the woods. What are you looking for? I am looking for my gloves, which I laid on that chair. I put them in my room this morning.

94

Լսեցի՞ր Թռչնոց (did you hear the birds) Երգելը: Այս առաւօտ լսեցի երկու սոխակ կ'երգէին (singing) անտառին մէջ: Լսեցի՞ր բան մը Պարոն Լէյմին վրայ: Լսեցի թէ Վէննա է, և թէ շատ աղէկ է: Որմէն լսեցի: Իմ բարեկամներէս մէկէ մը որ հասաւ անցեալ շաբաթ: Ո՞ւր դրեր էս (laid) անդրավարակքն ու զգեստն որ դերձակը զգեց երէկ առաւօտ: Դրի զանոնք աթոռի մը վրայ Եղբօրդ սենեկին մէջ: Որո՞ւ քերականութիւնն է այս: Չեմ գիտեր: Կեցա՞ր երկայն ատեն գեղը այս տարի: Կեցայ հոն միայն մէկ ամիս, վասն զի օգը գէշ էր. շատ ցուրտ էր, և կ'անձրեւէր գրեթէ ամեն օր: Գրքերդ փճացեր են, վասն զի կը գնես միշտ ջրին մէջ: Ո՞վ ըսաւ քեզի թէ էս հիւանդ էի: Բարեկամներէդ մէկը ըսաւ ինձի:

ՃԳ.

- To ^{3 3}begin ^{3 3}դու պիկին սկսել . ^{5 2}began, ⁶begun. պիկին, պիկիւան
- To spend - աիկնտ ծախք ընել, անցընել (ժամանակ).
spent, spent

To meet ⁵դոշ միջ ²հանդիպել . . . met, met
 To read ⁵- ըստ ²կարդալ . . . read, read
 To understand ⁶- ըստողորդեալ ²հասկնալ. understood,
 Perfectly . . . ⁶շոճ'րֆեքդի ⁵կատարեալաբար, ⁵understood
 Slowly . . . ⁶սլո'ղի . . . ⁵կամայ

Where did you spend the evening yesterday? We spent it at our teacher's, where we amused ourselves very much; we often spend an evening there, because we always meet with good company. Have you ever met my nephew there? Yes, once; it was last Sunday. Why did you come so soon from the theatre? Because I met no friends, and I did not amuse myself. How do you spend your time when you have nothing to do? I spend it in good company, or in reading some useful books. What are you reading now? Byron's works. I read them last year. Did you understand them well? I understood them perfectly well. I had begun to read Shakspeare's works, but I was not able to understand them; they are very difficult. When did you begin to study the English language? I began it in the year eighteen hundred and eighty-one. Did you understand the Englishman who spoke with me this morning? Not perfectly well. Speak more slowly, Mr. Pinkerton; I cannot understand you; you speak too fast.

Ահա՛ր սորվել Գաղղիարէն լեզուն: Դեռ ոչ, վասն զի չունիմ շատ ժամանակ ծախելու յուսումն լեզուաց: Շատ ստակ ծախեցիր երբ էիր Բարեղ: Ծախեցի աւելի քան

դերկու հազար ֆրանք: Կը հասկընայիր Անգղիարէն յառաջ քան զերթդ յԱնգղիա: Կը հասկընայի զայն յառաջ, բայց հիմա կը հասկընամ զայն լաւ եւս: Հասկըցար այն Անգղիացի պարոնը: Չկըցայ հասկընալ զնոքը, վասն զի կը խօսէր շատ շուտ: Ոչ ոք հասկընայ պիտի զքեզ եթէ չխօսիս աւելի կամայ: Հանդիպեցայ վարժապետիդ այս առտու. ըսաւ ինձի թէ սկսար զուսումն Անգղիարէն լեզուի երկու ամիս յառաջ (քան) զես: Ո՞ւր հանդիպեցար իրեն: Թադաւորին երէնցը:

ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆ

A P L A C E

A gentleman who possessed a small estate in Gloucestershire, was allured to town by the promises of the Duke of Newcastle, who for many months kept him in constant attendance; until the poor man's patience being quite exhausted, he one morning called upon his patron, and told him, that he had at length got a place. The Duke very cordially shook him by the hand, and congratulated him on his good fortune; telling him, that in a few days he would

have a good place. « But pray, Sir, » added he,
 « where is your place? » « In the Gloucester
 coach » replied he, « I secured it last night. »

Բառակաճ քարգմանոյրիւն:

A gentleman
 who possessed a small es-
 tate
 in Gloucestershire,
 was allured to town

by the promises of the
 Duke of Newcastle,
 who for many months kept
 him
 in constant attendance;
 until the poor man's pati-
 ence
 being quite exhausted,
 he one morning called
 upon his patron,
 and told him, that he had

at length got a place.
 The Duke very cordially
 shook him by the hand,
 and congratulated him
 on his good fortune;
 telling him, that
 in a few days
 he would have
 a good place.
 « But pray, Sir, » added he,
 « where is your place? »

Մէկ ազնուական մարդ
 որ ունէր յատուկ մէկ սղտի
 կալուած
 'ի Կլուսթըրշայր
 եղաւ որսացուած 'ի քա-
 ղաքն
 'ի խոստմանց գբսին Նիու-
 քասթլ,
 որ ընդ բազում ամիսս բըւ-
 նեց զինքը
 'ի յարատե ակնկալութիւն .
 մինչև խեղճ մարդուն համ-
 բերութիւնը
 ըլլալով բոլորովն սպառած,
 ինքը մէկ առաւօտ այց ելաւ
 իր պաշտպանին,
 և ըսաւ իրեն, թէ ինքը ու-
 նէր
 վերջապէս գտած մէկ տեղ:
 Դուքսը շատ սրտանց
 յնչեց զինքը ձեռքէն,
 և խնդակից եղաւ իրեն
 'ի վերայ իւր բարի բաղդին .
 ըսելով իրեն, թէ
 'ի մէջ մէկ քանի օրերու
 ինքը ունենալու էր
 մէկ աղէկ տեղ:
 « Բայց աղաչեմ, պարոն, »
 յաւելցուց ինքը,
 « ո՞ւր է քու տեղդ: »

« In the Gloucester coach »
 replied he:
 « I secured it last night. »

« Ի Կլուսթըր կառու, » պա-
 տասխանեց ինքը .
 « Էս ապահովցուցի զայն
 վերջին գիշեր: »

Հայերէն քարգմանոյրիւն:

Ազնուական մարդուն մէկը, որ 'ի Կլուսթըրշայր սղտի
 կալուած մը ունէր, Նիուքասթլ գբսին խոստմանքներովը
 որսացուեցաւ քաղաքը երթալու, որ քանի մը ամիս զինքը
 յարատե ակնկալութեան մէջ բռնեց: Մինչև վերջապէս
 խեղճ մարդուն համբերութիւնը բոլորովն հասնելով, ա-
 ռաւօտ մը գնաց այցելութեան իր պաշտպանին, և ըսաւ իրեն
 որ վերջապէս տեղ մը գտեր էր: Դուքսը սրտանց ձեռքը
 թօթուեց և խնդակից եղաւ իրեն այս բարեբաղդութեանը
 համար, ըսելով միանգամայն իրեն որ մէկ քանի օրէ աղէկ
 տեղ մը ունենալու էր: — Բայց, ըսաւ իրեն, ո՞ւր է քու
 գտած տեղդ: — Կլուսթըր կառուքին մէջ, պատասխանեց մար-
 դը. երէկ իրիկուն ապահովցուցի զայն:

Խօսակցոյրիւն:

Who possessed a small estate? — By what was he
 allured to town? — How long did he keep him in const-
 ant attendance? — What was quite exhausted? —
 Upon whom did he call one morning? — And what did
 he tell him? — What did the Duke do? — On what did
 he congratulate him? — What did the Duke say? —
 What did he add? — What did the gentleman reply?

Ընտանեկան խօսակցոյրիւն:

Ի ՄԷՋ ՏԻՐՈՋ ԵՒ ԾԱՌԱՅԻ
 BETWEEN A GENTLEMAN AND HIS
 SERVANT.

Պարոն, ինձի ապսպրեցիք
 որ ձեզ ժամը տասին ար.
 թընցնեմ:

Sir, you ordered me to
 wake you at ten o'clock.

Ի՞նչ ժամը տան է. արէկ,
հիմա կ'երևի:

Կ'ուզէ՞ք ձեր սենեկի զգեստը
վրանիդ առնուլ:

Ոչ, սուր գուրպաներս,
շապկիւններս ու անդրա-
վարտիքս:

Ահա առնիկ:

Հողաթափներս չեմ գտնար:

Գիշերադարանին քովն են:

Մաքուր շապիկ մը տուր:

Ի՞նչ փողպատ պիտի դնէք:

Իմ սև մետաքսէ փողպատս:

Տուր ժամացույցս, քթախո-
տի տուփս, ձերմակ թաշ-
կինակ մը ու դաւազանս:

Խոհեմ բան չէ՞ հովանոց մըն
ալ առնել:

Կառք մը պիտի բռնեմ: Եթէ
մէկը զիս հարցունէ, կ'ըսես
որ շատ չուշանամ պիտի
տուն դառնալու:

What! is it already ten
o'clock? Well, I am
going to get up.

Will you put on your dress-
ing-gown?

No, give me my stockings,
drawers, and trowsers.

Here they are.

I cannot find my slippers.

They are close to the night
table.

Give me a clean shirt.

What cravat will you wear?

My black silk cravat.

Give me my watch, my
snuff-box, a white hand-
kerchief, and my cane.

Would it not be advisable
to take an umbrella?

I shall take a coach. If any
body asks for me, you
will say that I shall soon
be back.

ԴԱՍ ՔՍԱՆԵՐՈՐԴ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

LESSON THE TWENTY-FIFTH

ՁԵ

My brother and sister's house. Եղբորս ու քրոջս
տունը:

Երբ երկու կամ աւելի անձինք and շաղկապով միա-
ցեալ են և ստացող կը համարին մի և նոյն առարկային, սե-
ռականին նշանը կը դրուի վերջի ստացողէն ետքը:

The ladies' pride տիկնայի փրայտ տիկնայց հպար-
տութիւնը:

Երբ ստացողին անունը կանոնաւոր յոգնակի ձևով է,
այսինքն s ով կը վերջանայ, այն ատեն ստացական սեռակա-
նը պարզ ապաթարցով կը նշանակուի:

Երբ ստացողին անունը սուր ձայն ունեցող տառիւ մը
կը վերջանայ, s տառին տեղ պարզ ապաթարց մը կը գոր-
ծածուի. բաւական է որ ստացողին անունը յատուկ անուն
մը չըլայ, ինչպէս Felix's friends, որ վերջաւոր s տառը
կ'արտաբերուի es:

² •
The death . տիք տէրի . մահը

⁴⁵
The joy . . տիք ձոյ . . ուրախութիւնը

² ⁵⁶
The behaviour տիք պիսիկիլիք կենցաղավա-
րութիւնը, վարմունքը

²
The shame . տիք շիշ . ամօթը

⁶	Punishment .	փրս'նիշմեկն պատուհաս
^{5 5}	Severe . . .	սիվի'ր . . . խիստ
^{7 2}	Conscience .	քո'նշենս . խիղճ
	Carriage . .	քե'րիձ . . կառք
	Felix . . .	ֆելի'քս . . Փեղքս

The father and mother's hopes were lost on the death of their only son. William and John's friend is a very good boy; he is his parents' joy and hope. The girl's bad behaviour was the shame of her parents. Your children deserve the severest punishment for their bad behaviour, because they are the shame of your family. Will you punish them? For conscience¹ sake I will. The ladies² pride was punished. The king and queen's carriages are the finest I ever saw. Have you found your book? I have found it in Felix's room.

Քու գէշ վարմամբդ դու կ'ընես (are) ծնողացդ ու բարեկամացդ ամօթ: Ինչո՞ւ չես կրնար հետեւիլ Փեղքսին օրինակին, որ է իւր հօրն ու հօրեղբօրը ուրախութիւնն ու պատիւը: Ձեմ' կրնար հասկնալ ինչո՞ւ Աւգոստոսի հրահանգներուն մէջ կան այնչափ սխալներ, ու Փեղքսիններուն մէջ կայ և ոչ մէկ մը: Ձեմ' կրնար տանիլ այն տիկնայց հպար-

1 Երբեմն անձին վերաբերեալ ստացական սեռականը 'ի կեր կ'առնուի նաև երբ իրը զանձ մը չափնարկեր:

2 Այն անուններն որոնց սեռականը կը վերջանայ y ով՝ նախագաս ունենալով բաղաձայն մը, յոգնակիւնին կ'ըլլայ: ies: lady, ladies, study, studies.

տուութեան: Գուշիւնսին և Յոհաննէսին բարեկամները են գէշ աղայք: Երբեք երթալու չես (you should never) հետեւիլն:

ՃԶ

^{9 15}	To get tired .	դու կեղ դա'յրտ յոգնիլ, ճանճ
^{5 6}	At once . .	եղ նշը'նս . մէկէն րանալ
^{5 52}	To request .	դու ըիքոռէ'սդ խնդրել, հայցել
⁵	Proceeding .	փրօսի'տիմկ . ընթանալով, յառաջագիմելով
	Request * .	ըի'քոռէսդ . խնդիր, հայցուած
¹⁵	To comply with a request	դու քօմիլա'յ - հաւանիլ խնդրիքի մը
^{2 5 2}	Agreeably to your request	կըրի'կպլի - ըստ ձեր խնդրելոյն
	Gradually .	կըկ'տիռռէլի աստիճանաբար, ոտն առ ոտն

I do not like this proceeding, it is too slow. My dear, by proceeding gradually it is possible to acquire much knowledge; but if you have no patience, and wish to learn all at once, you will never learn anything. You must go slowly if you wish to go far; by running you get tired soon. I get tired if I study more than three

* Շատ բառեր կան որ մի և նոյն առեն թէ գոյական են և թէ բայ. արտաբերութեամբ ասոնք կը ձանցուին՝ գոյականներուն համար չեջար առաջին վանկին վրայ զարնելով, իսկ բայերուն համար՝ երկրորդ վանկին վրայ:

hours a day. You get tired because you are an idle fellow. Dear Sir, agreeably to your request I send you the bill. I am sorry, I cannot comply with your request. By your knowledge you may gain much money. Why did he not comply with my request? Because he was not satisfied with your behaviour.

ՃԵ

Կան շատ մը գոյական անուններ որոնց արական և իգական սեռը այլապէս կը տարբորուի. երբ խօսակցութենէն սեռը չհասկըցուի որ հարկ է նոյնը նշանանակել, այն ատեն այս անուններուն վրայ վերագիր անուններ կը դրուին որ սեռը կ'որոշեն, ինչպէս man, woman կամ maid, և այլն. օրինակի աղագաւ:

Man-servant. Ծառայ: Maid-servant. Աղախին:

Ուրիշ անուններու նկատմամբ, ինչպէս cousin, հօգ-է, Բարեբաժ, friend, բարեկամ, սեռը կ'որոշուի էական կամ ստացական դերանունով, և կամ անձին անունով:

Կան դարձեալ ուրիշ խել մը գոյականներ որոց սեռը վերջաւորութենէն կը զանազանի, ինչպէս.

Duke . . . տիոն'ք գուբս	Duchess . տօհ'քս դքսուհի
Emperor . Էմպերոր կայս- րը	Empress . Էմպրես կայս- րուհի
Marquis . մարքոզիս մար- քէշ	Marchioness մարքիսէս մար- քիշուհի
Ambassador Էմպասատոր դեսպան	Ambadress Էմպասատ- որես դեսպանուհի
Heir . . . կյր ժառանգ 13 5	Heiress . . կյրէս կին ժա- ռանգ
Bridegroom պրայտկոռմ 46	Bride . . . պրայտ հարսն
Widower . ախորր այրի մարդ	Widow . . ախոս կին այրի

Կան այլք դարձեալ որ սեռը որոշելու համար գոյա-
կանը բոլորովին կը փոխեն. ինչպէս father, mother, hus-
band, wife, և այլն. միւս գլխաւորները հետեւեալներն են:

Bachelor . պսիլոր երի- տասարդ	Maid . . . մէյտ օրիորդ, 13 կոյս
Earl . . . օերլ . . . կոմս	Countess . քանտնդիս կոմ- սուհի
Lord . . . օրոտ . . . տէր	Lady . . . լե'տի . . . տիկին
Friar . . . ֆրայոր կրօնա- ւոր	Nun . . . ճրան կուսան, միանձնուհի
Dog . . . տոկ . . . շուշ	Bitch ¹ . . . պիչ . . . քած
Cock . . . քօք . աքաղաղ	Hen ² . . . հեն մարի, հաւ
Bull . . . պոռլ . . . ցուլ	Cow . . . քուն . . . կով
Horse . . . հօրս . . . ձի	Mare . . . մէյր մատակ ձի
Ram . . . րամ . . . խոյ	Sheep . . . շիփ . . . ոչխար
Unmarried . օկնմ'րիտ	չկարգուած

Do you know the Earl of Shrewsbury? Yes, he is English Ambassador in Munich. Do you also know his lady the Countess? No, I thought he was a bachelor. He lived as a bachelor till he was fifty years old, and then he married a very good girl. Do you see that girl? Yes, I see her; she was married the other day. Poor girl, it would have been better for her never to have married. The church was full of friars and nuns. What has the maid-servant bought at market? She has bought a cock and a hen. How much have you given for that fine dog? It is a bitch.

¹ Bitch լաւ բնկերութեան մէջ չգործածուիր:

Մարքիզն և մարքիզուհին հասան ընկերութեամբ կոմսին և կոմսուհւոյն: Արօնաւոր մը և կուսան մը ճանապարհորդներ են հետերին: Որչափ ծառայ ունի կոմսը: Երկու ծառայ ու մէկ աղախին: Յօսուելի, կըսեն, չկան ոչ կրօնաւորք և ոչ կուսանք: Կոմսուհին ընդունեց է իր բարեկամ մարքիզուհիէն աղւոր մատակ ձի մը, ինչպէս նոր Տարւոյն ընծայ: Աքաղաղն ու հաւը որ մեր աղախինը գնեց է, պիտի զրկուին տիկնոջն որ պարգևեր է քած մը մեր աղջըկան: Ինչո՞ւ համար այն տիկինը մնացեր է չկարգուած: Վասն զի այն զոր ինքը կը սիրէր լաւագոյն ընտրեց մնալ մուրի: Սակայն ինքն էր ժառանգ մեծ ստացուածոց (of a large fortune), ու պիտի ընէր (should have made) իր ժառանգները երջանիկ:

ՃԸ

Break . . .	սրէյք	կտարեւ	broke, broken
To know —	նօ՞գիտնալ, ճանչնալ	know	knew, known
Left . . .	լեֆ		ձախ
Leg . . .	լեկ		սրունք
Back . . .	պէսք		կռնակ
To fall from horse-back.	Զիէն վար իննալ		

What has happened to your friend, that he did not come to school? The poor fellow has broken his leg, by falling on the ice. If you do not take care, you will break the cup. It is already broken. Who has broken

the two bottles? I don't know, but I think it was your child; I broke the glass, and was obliged to pay fifteen francs for it. The poor man fell and broke his left arm. Where did he fall? In our physician's garden, while he was gathering some flowers. Did you know the gentleman who fell from his horse, and broke his leg? I did not know him; but I knew his wife, who was a friend of mine. Dear P. J. you are a charming creature.

Ո՞վ կտորեր է շէշերն որ էին ստղին վրայ: Ես կտորեցի զանոնք, բայց մի վախնար, ես պիտի վճարեմ անոնց համար: Մի վաղեր այնչափ, ապա թէ ոչ պիտի կտորես դաւաթներն որ կը կրես: Ինչո՞ւ չեկար աւելի շուտ: Վասն զի հայրս ինկաւ ու կտորեց իր օրունքը, և ես հարկ եղաւ երթամ բժիշկը կանչեմ (to go for): Ո՞ւր երթալու հետ էր երբ ինկաւ ու կտորեց իր օրունքը: Կ'երթար այցելութիւն ընելու բարեկամի մը զոր ինքը կը ճանչնար շատոնց յառաջ (long before): Ինչո՞ւ կու լաս, սիրելի տղաս: Ինկայ ու կտորեցի ժամացոյցը: Կը ցաւիմ ատոր համար: Եթէ ճանչնայի զինքը, կը խօսէի իրեն: Ինքը չճանչցաւ զիս, թէպէտ և խօսած էր (he spoke to me) ինծի շատ անգամ:

ՃԹ

Whoever . . .	հոռէ՛վրր	ով որ
Whosoever . . .	հոռ'սոռ'վրր	»
Whomsoever . . .	հոռ'մսոռ'վրր	որմէն, զոր և
Whatever . . .	հոռօ'դէվրր	ինչ, ինչ ալ
The owner . . .	տնի օնրր	տէրը

To lie . . .	դոշ լայ . .	ստեղ		
	5 2	5 4	5 4	
To swear	դոշ սոշե'ր	երդնուլ	swore, sworn	
To steal . —	սղիլ .	գողնալ	stole, stolen	
	5 2	5 4	5 4	
To wear * —	նշե'ր	կրեւ	wore, worn	

He swore that whoever should find the purse he had lost, would receive twenty-five francs. Whatever you may say, I don't believe you. By whomsoever he may be sent, I will not receive him, and I will not listen to him; because whatever he may say, I am sure it is not true, though he may swear he is telling the truth. Do you know the owner of the purse you have found? If I knew him, I would give him his money. The owner of these horses must be very rich. He was very rich, but now he is poor, because they have stolen a hundred thousand francs from him. Who stole them? He swore that it was his servant. Why do you wear spectacles? Because I am shortsighted. My brother wore them a year ago, but now he does not wear any.

99

Ինչո՞ւ կ'երդնուս այնպէս ստեղ: Անգամ մը (once) ըսի սուտ մը, և անոր համար չէն ուղեր հաւատալ ինծի: Ով որ ըլլաւ, և ինչ ալ ըսես (whatever you may say) չեմ կրնար հաւատալ քեզի: Այս ձիուն տերը երդունցաւ որ ատկեայ կ'արժէ իրեն երկու հարիւր Քրանք: Կ'երդնուս որ ինքը չէ տէրը. ինքը գողցեր է զայն պարոնէ մը զոր ես կը ճանչնամ: Ուրեմն ինքը գող մըն է: Կրնայի երդնուլ (I could swear) որ

* Կը գործածուի նշանակելու այն առարկաներն որ մարդ իր վրայ կը կրէ, ինչպէս զգեստ, զարդարանք, և այլն:

դու կը ստես: Ձեմ ստեր. կ'երդնուս քեզի: Ո՞ւր գրեր ես գիրքն որ փոխ տրուեցաւ քեզի: Գողցուեցաւ ինծմէ: Ո՞վ գողցեր է զայն քեզմէ: Եթէ գիտնայի զայն կ'ըլլայի շատ գոհ (happy): Ինչո՞ւ համար միշտ կը կրես սև զգեստներ: Վասն զի կը սիրեմ այս գոյնը լաւ ևս: Երբեմն կը կրէի աւելոց վասն զի կարճատես էի. բայց հիմա կը տեսնամ շատ աւելի ու չեմ կրեր անոնք այլ ևս:

ձԺ

To be in want of money.	Ստըկի պէտք ունենալ	
To settle a bill. . .	Հաշիւ մը գոցել, վճարել	
	2	
To bind.	Կապել, կազմել.	bound, bound
	15	15
To wind	նշա'յնու ոլորել, լարել.	wound, wound
	5 15	5 15
To wind up.	Ժամացոյց մը լարել.	
	15	
To find. . .	Գտնալ. . .	found, found
	6 5	
The attorney	տնր ադօկ'րնի	գործակալ, փաստաբան
	15 6	
The counsellor	— քա'ոռնուկըր	խորհրդաւոր, փաստաբանը
	5	
Exceedingly .	կրսի'տիկի մեծապէս, վերջի աստիճանի	
Unexpected .	օկնաիկ'քդէա	անակնկալ, յանկարծակի

Have you bound the books which I sent you on Thursday morning? Have you wound up your watch?

I do not wind it up, because it does not go right. Sometimes I forget to wind up my watch, and then I am at a loss to know the time. The robbers bound him hand and foot, and were going to kill him, when the soldiers came and saved him. What is the man that I have found in your room? He is an attorney. Have you spoken with your counsellor? Not yet. Have you settled the watchmaker's bill? Not yet. When will you settle it? As soon as possible; now I am in want of money, and can settle no bills.

100

Խնդրեմ, ըսէ ինձի ժամը քանի է: Չեմ կրնար ըսել քեզի, վասն զի մոռցայ լարելու ժամացոյցս: Հայրս լարեր է իւրը, բայց չէր թար աղէկ: Ո՞չ կազմեր է այս գրքերը: Գրաւաճառն որ կը բնակի 'ի Babylon փողոցը թիւ 62: Ինքը կը կազմէ գրքերը շատ աղէկ: Ինքը կը կազմէ զանոնք աղէկ, բայց ոչ այնպէս աղէկ ինչպէս ան որ կազմեր է ան գլխարէն քերականութիւնս: Գնացի՞ր (have you been) փաստաբանին քովը, և խօսեցա՞ր անոր մեր գործին վրայ: Գնացի բայց չգտայ զինքը տունը: Պէտք ունիմ խօսելու փաստաբանիս, վասն զի չեմ գիտեր (I am at a loss) ինչ պէս ըմնցնելու այս գործը (affair): Քու հաշիւդ հասաւ ինձի յանակնկալս, և ինչպէս ես պէտք ունիմ ստըլի՝ չկարենամ ախտի վճարել զայն մինչև յաջորդ եօթնեակը: անոր համար կը համարձակիմ (I take the liberty) խնդրելու քեզնէ սպասելու մինչև այն ատեն: Երբեք ըլլամ մեծապէս երախտաբէտ (obliged) քեզի: Անցած օրը ընդունեցայ սիրուն նամակ մը 'ի Տիկ. Սփօլանիկ. ուրախ եմ գիտնալ որ ինքը աղէկ է:

ձԺԱ.

To drink . որոնք . խմել . ²drank, ⁶drunk
To lie - ¹⁵լայ ²ընկողմանիլ, ²պառկիլ . lay, ²lain

To win ³⁵որոնք ³⁶նշի՞ն շահել, յաղթել . won, won
Frosty . . . ֆրոստի . . . ցրտասառոյց,
⁵²Nearly . . . նի՛կի . . . ²շատ ցուրտ
To follow . . . որոնք ¹⁰ֆոլօ . . . ⁵հետեւել
Example . . . ²էկզէմփլ . . . ²օրինակ
Lightly ¹⁵. . . ²լա՛յիլի . . . ⁶թեթեւ, ⁵հեշտեաւ
The method . . . ²տնր մեթոդ . . . ⁶ոճը, ⁵եղանակը
The fever . . . ⁵տնր ֆիվըր . . . ⁵ջերմը
To fatigue . . . որոնք ֆատիկ . . . ⁵յողնեցնել
Such ⁶. . . ⁶սո՛կ . . . ⁵անանկ
To earn . . . որոնք ¹⁰օկ'րն . . . ⁵շահել

How is the weather? The weather is fine, but it is a frosty day. Why then are you so lightly clothed? Because I have no other clothes to put on. I could not feel warm with such clothes. But I do. If you followed my example you would never be cold. Follow me, and I will show you where fine clothes are to be found. I had nearly arrived, when I was obliged to go back. Did you win much money? I won nearly a thousand francs. The banker won nearly two millions¹. What is the matter

¹ 1 Million յոգնակի 8 մլն կ'առնու:

with your brother-in-law ? He lies in bed ; he drank too much last night. I drank more than he, and I am quite well. I had the fever ; I lay in bed for twelve days. He has lain on the sofa the whole morning, because it was a frosty day, and he had no warm clothes to put on. Have you drunk any beer to-day ? I drank five glasses, and afterwards I lay two hours on the hay. I do not like your method ; one gets tired by studying it.

101

Հատ թեթեւ հագուած էս. ցրտասառայց օր մըն է, ու կընաս պաղ առնել. էթէ կ'ուզես հեռակը խորհրդիս, գնա ու դիր վրադ (put on) աւելի տաք զգեստներ : Ո՞րչափ կը շահն օրը : Իրեք ֆրանք : Այն խեղճ տղան գրեթէ մեռած է ցրտէն. պառկեր է բոլոր դէշերը յարգին վրայ : Ի՞նչ խմեցիր երէկ գիշերը Անգլիոյ դեսպանին քով : Խմեցի գարեջուր ու չայ : Նաև խաղաղիւր : Այո, թուղթ. ու յաղթեցի երկու հազար ֆրանք : Յաղթեր էի տասը հազար, բայց յետոյ կորուսի գրեթէ ութ հազար : Ինծի նկատմամբ (as for myself), էս երբեք չեմ խաղար. վասն զի երբ կը խաղամ ամենեւին չեմ յաղթեր : Կը վախճամ հետեւելով քու ոճիդ, պետոր յոգնեցնեմ ինքզինքս շատ շուտ :

ԸՆԹԵՐՅՈՒՄՆ

THE WARDROBE

As Louis the Sixteenth was, one frosty day going from Versailles to Paris, he saw a young man very lightly clothed, tripping along in as much seeming comfort, as if it had been

6 6

in the midst of summer. He called out to him, and said : “ How is it, that dressed as you are, you seem to feel no inconvenience from the cold, while I, notwithstanding the warm clothes I have on, am nearly perishing ? ” —

“ Sire, ” replied the other, “ if your Majesty will follow my example, I will engage that you will be the warmest king in Europe. ” —

“ How is that ? ” said the king. “ Your Majesty need only, like me, carry all your wardrobe on your back. ”

Բառակոնք քարգմանորիւն :

As Louis the Sixteenth was,	Ինչպէս Լուիզդիկոս վեշտա-
one frosty day,	սաներորդ էր,
going from Versailles to Paris,	մէկ ցրտասառայց օր,
he saw a young man	երթալով վերայէն Բարիզ,
very lightly clothed,	ինքը տեսաւ մէկ երիտա-
tripping along	սարդ մարդ
in as much seeming com-	շատ թեթեւ հագուած,
fort,	վաղվըզելով ընդ երկայն
	յայնչափ առերևոյթս հան-
	գիստ,

as if it had been in the
midst of summer. . . .

He called out to him, and
said:

« How is it, that dressed
as you are,
you seem to feel no in-
convenience from the
cold,

while I, notwithstanding
the warm clothes

I have on, am nearly pe-
rishing? »

« Sire, » replied the other,
« if your Majesty

will follow my example,
I will engage

that you will be

the warmest king in Eu-
rope. »

« How is that? » said the
king.

« Your Majesty need only,
like me, carry all

your wardrobe on your
back. »

Հայերէն թարգմանոյթիւն:

Իւրգովիկոս վեշտասաներորդ մինչդեռ իրիստ ցուրա
որ մը վէրսայլէն Բարիզ կ'երթար, երիտասարդ մը տեսաւ
որ շատ թեթեւ հագած ցատքըտելով կ'երթար, անանկ հան-
գիստ երեւոյթ մը ունենալով՝ ինչպէս թէ ամառուան կէսերը
ըլլար: Կանչեց զինքն ու ըսաւ. — « Ինչպէս կ'ըլլայ ատ բանը
որ այդպէս թեթեւ հագուած ըլլալովդ կարծես ցրտէն ա-
մեննին նեղութիւն չես զգար, մինչդեռ ես, հանդերձ այս
ջերմացուցիչ զգեստներովն որ կը կրեմ, գրեթէ կը մեռ-
նիմ: — Տէր արքայ, պատասխանեց միւսը, եթէ ձեր վե-

ինչպէս թէ այդ ըլլար եղած
'ի մէջ ամառան:

Ինքը կանչեց դուրս անոր,
ու ըսաւ.

« Ինչպէս է այդ, որ հա-
գուած ինչպէս դու ես,
դու կ'երեւաս զգալ ոչ ինչ
անպատեհութիւն 'ի ցըր-
տոյ,

մինչդեռ ես, հանդերձ ջերմ
զգեստները

ես ունիմ 'ի վերայ, եմ գրե-
թէ մեռնելով: »

« Արքայ, » կրկնեց միւսը,
« եթէ ձեր վեհափառու-

թիւնը
ուղենայ հետեւիլ իմ օրինա-

կ'ուղեմ գրաւ տալ [կիս
թէ դուք ըլլաք պիտի

ջերմագոյն արքայն յԵւրո-
պայ: »

« Ինչպէս է այդ », ըսաւ
արքայն:

« Ձեր վեհափառութիւնը
պէտք ունի միայն,

նման ինձ, կրէլ բոլոր
ձեր հանդերձատուներ 'ի վե-

սայ ձեր կռնակի: »

Հափառութիւնը ուղենայ օրինակիս հետեւիլ, խօսք կու-
տամ որ Եւրոպայի ամենէն տաք թագաւորը դուք կ'ըլլաք:
— Ինչպէս կ'ըլլայ այդ բանը, ըսաւ թագաւորը: — Հարկ
է միայն որ ձեր վեհափառութիւնը, ինծի նման, բոլոր իւր
հանդերձատուներ կռնակը կրէ »:

Խօսակցոյթիւն:

Who was going from Versailles to Paris? — When
was he going there? — Whom did he see tripping
along? — How was the young man clothed? — What did
the king say to him? — Whose example should his
Majesty follow to be the warmest king in Europe. —
What had the lad on his back?

Բնասկիսիս Խօսակցոյթիւն:

ՍԵՐՈՒՆՈՅԸ:

A COFFEE-HOUSE.

Այդ սրճանոցը երթանք.
հոն հանգիստ սրտով կը
խօսակցենք:

Let us go into that coffee-
house; we will have a
talk there at our ease.

Սիրով. ծարաւ եմ, բան մը
խմելու պէտք կը զգամ:

With pleasure; I am thirsty;
I want to drink some-
thing.

Կ'ուղէք պաղպաղակ մը, կամ
քիչ մը լէմոնի օշորակ
առնուլ:

Will you take an ice, or
some lemonade?

Շնորհակալ եմ. քիչ մը գա-
րեջուր կ'ուղեմ:

Thank you. I will take
some beer.

Սպասաւոր, քիչ մը ձերմակ
գարեջուր բեր:

Waiter, give me some ale.

Հապա դուք, Պարոն, դուք
ալ կը հրամայէք անկէ:

And you, Sir, will you take
any?

Ոչ, ինծի տաք բուռնձ մը բեր:

No, give me a hot punch.

Սակայն ես սովորեալ եմ ա-
մեն առտու գաւաթ մը
շքեղաթ առնուլ, կէսօրէն
ետք ալ չայ:

As for me, I take a cup of
chocolate every morn-
ing, and tea in the after-
noon.

Ես ինչ և իցէ բանի անտար- I am used to anything.
բեր եմ:
Պարոն, սա լրագիրը լմնցնէ- Sir, will you be so kind as
լու ընթաց ինձի շնորհք to let me have the news-
կ'ընէք: paper when you have
done with it?
Ահաւասիկ, հրամայեցէք, ես Here it is, Sir, I have read it.
կարդացի:
Քաղաքական ինդիքներու Do you care about politics.
վրայ փոյթ կ'ընէք:
Շատ քիչ: Միայն թատրոն- Very little. I only read
ներու ու վաճառական- theatrical or commercial
կան յօդուածներ կը կար- matters.
դամ:
Նոր բան մը կայ: Is there anything new?
Այսօր մասնաւոր փութոյ There is nothing interest-
բան մը չկայ: ing to-day.

ԴԱՍ ՔՍՍԵՆԵՐՈՐԴ ՎԵՅԵՐՈՐԴ

LESSON THE TWENTY-SIXTH

ՃԺՖ

To be mistaken ² միտակ'քըն . խաբուիլ
To mistake ² . դո՛ւ միտակ'ք խաբել , խա-
բուիլ
To live by . դո՛ւ լի'վ պայ ապրիլ բանով
մը
To live upon . — — ըստ'ն . կերակրիլ, բա-
նով մը ապրիլ
Stupidity ^{5 5 5} . սղիտի'տիտի տխմարութիւն
⁶
Fortune . . ֆո'րչոէն . բաղդ , ինչք
⁶
Income . . ի'նքընամ . եկամուտք
²
Trade . . . դրե'յո . . արհեստ , վա-
ճառականութիւն
To pity . . դո՛ւ փի'դի . մեղքըննալ
I cannot help laughing — — ձերի լա'ֆիկն չեմ
կրնար ծիծաղս բռնել
I cannot help weeping ^{5 5} — — ու ի'փիկն չեմ կըր-
նար չալ

What does this man live upon? He lives upon his income. And his brother, what does he live upon? He lives by his trade. What is he? He is a joiner. Were I as rich as you, I would live upon my income. I cannot help laughing when I think of your stupidity. Had I as large an income as you, I would amuse myself. You would be wrong. You had better travel, because by travelling one learns a great deal. I cannot help pitying that poor fellow who lost all his fortune. I do not pity him, because he has lost it by gambling. You are right; he is not to be pitied. You are mistaken, he is a very good man, who lives by his trade.

102

Չկրնար (he cannot help) չաշխատիլ բոլոր օրը, թէ պէտ է է հարուստ ու կրնայ ապրիլ եկամուտովը: Եթէ էի ես այնպէս հարուստ ինչպէս դու, կ'ուզէի շատ ճամբորդութիւն ընել, վասն զի ճամբորդութեամբ մարդ կը սորվի աւելի քան թէ ուսմամբ գրոց (by studying in books): Եւս առաւել (so much the more) երբ մէկը միայն կը կարգայ գէշ գրքեր, ինչպէս դու կ'ընես: Չկրցայ լացս բռնել (weeping) երբ տեսայ զինքը այնպէս թշուառ: Եթէ ունէի նար արհեստ մը ապրելու, չէր ըլլար այնպէս թշուառ: Կը խաբուիս. կրնար ապրիլ իր արհեստովը, բայց չկրնար չնազալ բոլոր օրը (all the day long): Ուրեմն արժանի է (he deserves) իր թշուառութեանը:

ՃԺԳ

²
Scarcely . . . սքէ'րպի . . . հազիւ

Insolence . . . ի'նսուլենս . . . լըբութիւն

1 Ստորագասական անցեալին մէջ if բառը կրնայ զեղչուիլ, նախագասելով բայն քան զգերանունը:

Bath պա'րհ . . . բաղնիք

²
Mad մէա'տ . . . յիմար, կատղած, բարկացած

² ²
Again եկէ'ն դարձեալ, նորէն

⁶
Blood պո'տ արիւն

⁶ ²
Perhaps փօե'րնէա'փս գուցէ

⁵ ²
Tear դի'եր արցունք

⁵
The heat տի'ր հի'դ . . . ջերմութիւնը

To bear — պէր տանել, համբերել. bore, borne

To bite . . . դռ պա'յդ խածնել. ⁵ ⁵ bit, bitten

To shed . . . դռ շիտ . . . թափել. shed, shed

⁵
To restrain . . . դռ ըիսդրէ'յն զսպել

I can bear cold better than heat. And I also, but the cold this winter is scarcely to be borne. He shed tears at the misfortune, which his friend bore with great patience. I have borne his insolence too long, but I will bear it no longer. The dog will not bite you. Perhaps not again, but he has bitten me already. The mad dog bit the man, who soon after died. I assure you he cannot bite; he has lost all his teeth. Let us go and take a bath. I cannot bear this heat. He repents of having shed blood. He could not help laughing, when he saw the

mad man. If you go there again, take care, because one can scarcely restrain him. But how old is he? He is not yet seventeen years old.

103

Ինչպէս կրնաս համբերել այդպիսի լըրուժեան: Համբերեցի մէկ անգամ վասն զի պարտքս էր, բայց կ'ապահովեցնեմ զքեզ, պիտոր չհամբերեմ այլ ևս, և եթէ ինքը նախատէ զիս դարձեալ, պիտի թափեմ իր արեւնը կամ ինքը պիտոր թափէ իմինս: Զգուշացիր շունէն, պիտի խածնէ զքեզ, վասն զի կատղած է: Արցունքներն որ թափեր էս, աւրեր են քու գեղեցիկ աչքերդ: Ամառուան օր մը, Յովհաննէս մեր բարեկամը, չկրցաւ տանիլ Զերմուժեան գնաց բաղնիք ընելու (to take a bath) գետը. բայց հոն կային երկու կատղած շուներ որ խածան զինքը: Տեսածին պէս զիս՝ փախաւ: Ես կ'ըսեմ քեզի դարձեալ, զգուշացիր, այդ մարդը խենթ է, կրնայ մնասել քեզի: Հազիւ թէ ըսեր էի ես զայդ, կատղած շունը վաղեց անոր վրան ու խածաւ զինքը, ու Պր. Փնքերդըն չկրցաւ օգնել իրեն:

ՃԺԴ

I have a black horse, and you have a white one.

Սե ձի մը ունիմ ես ու դու ունիս ճերմակ մը:

Ածականը միշտ ընկեր կ'ունենայ գոյականը. որպէս զի գոյականը չկրկնուի՝ ածականէն ետքը կը գրուի one բառը եղակի չհամար և ones յոգնակի չհամար: Սակայն դիտելու է որ այս բառը չգործածուի երբ անունը հաւաքական է, և ոչ իսկ բաղդատական ու գերադրական անուններէ ետքը: Բայց թէ որ ածականներէն մէկը գրական է, ու միւսը բաղդատական կամ գերադրական վերոյիշեալ one բառը կրնայ գոյականին տեղը փոխանակուիլ:

To spoil . . . դուստրի . . . վատնել

Cotton . . . քո'ղն . . . բամբակ

To tear ² դուստրի պատուել. tore, torn

To weep ^{5 5} . . . դուստրի . . . լալ. wept, wept ^{5 2}

To chide ¹⁵ — խալա յանդիմանել. chid, chidden ^{5 3}

Bitterly ⁶ . . . պիղորի . . . դառնապէս

The page ² . . . տիր փէյճ . . . էջ

Spilled . . . տիկտ . . . թափեց

I want a hat; but it must be a good one. My father wants some wine; but it must be good. She wept the whole night, because she had torn her silk dress, and two cotton ones. If you tear this book, I shall scold you. He was scolded, because he tore two pages of the teacher's English book. You are mistaken, he has not torn the English book, but the French one. These English books are good for nothing; you may tear them; but those French ones are very useful, take care of them. He wept bitterly when I told him that you had torn his fine shirt. The rich man must die like the poorest one. You have a beautiful book, but your sister's friend has a much finer one.

104

Ինչ պէտք ունիս Պարոն: Պէտք ունիմ զոյգ մը կօշիկ, բայց պէտք է ըլլան աղէկ: Ես կը շինեմ միայն աղէկ կօշիկներ (ones): Ալ աղէկ: Ինչո՞ւ համար լացեր էս: Վասն զի քոյրս պատուեց իմ մետաքսէ զգեստս ու թափեց թանաք բամբակէ զգեստին վրայ: Խեղճ աղջիկ, կը ջաշիմ վրայ

յերաւի: Յանդիմանեցնր զնքը: Յանդիմանեցն զնքը յերաւի, և անոր համար բարկացած է ինծի: Գու մայրդ ալ յանդիմանելու է զնքը, ապա թէ ոչ պատուէ պիտի բոլորքու զգեստներդ: Կրտսեր (young) քոյրը աւելի գեղեցիկ է քան զերեցը (elder): Եղբայրներ ունիս: Ունիմ մէկ աղէկ եղբայր և մէկ գէշ մը, մէկ տգեղ քոյր և մէկ գեղեցիկ մը: Զգոյշ եղիր, թէ որ պատուես այս գիրքը՝ վարժապետը պիտի յանդիմանէ քեզ, և դու պիտի գնես ուրիշ մը: Կը ցաւիմ: արդէն պատուեր եմ զայն. բայց հին էր. պիտոր գնեմ մէկ նոր մը ու կը խոստանամ քեզի պիտի չպատուեմ զայն:

ՃԺԵ

To shake . . .	դու շէյք . . .	ցնցել, թօթուել	
		shook, shaken	
To stand . . .	դու սթէն	կենալ, կայնիլ	
		stood, stood	
To misunderstand . . .	դու միսընդրոյի	անկալ	
A bill payable at sight.	առ օրին վճարելի	փոխանակադիր մը	
Since . . .	սինս . . .	որովհետեւ, քանի որ	
To dare . . .	դու տէր	համարձակիլ, յանդգնիլ	
		durst, dared, dared	
To shave . . .	դու շէյվ	ածիլել	
		shaved, shaven, shaved	

Razor . . .	րէյզըր . . .	ածելի	
To shake hands	դու շէյք	հենտս	ծեռք թօթուել
Below . . .	պիլօ . . .	վար	
Till . . .	դիլ . . .	մինչև որ	
Dancer . . .	տէս'նար	կաքաւիչ	
Ago . . .	էյօ . . .	յառաջ	
A week ago	է ուիք էյօ	չաքաթ մը յառաջ, չաքաթ մը 'ի վեր:	

My dear friend, I am very glad to see you; where were you till now? I came an hour ago: I stood behind you, and therefore you did not perceive me. Why have you not taken your brother with you? He is below; he dares not come up. Since you are so kind, I will go and tell him to come. Can you stand on one foot? No, my dear, I cannot; I am not a dancer. If you want to shave yourself, you will find a razor in my room. I have already shaved myself. Did he dare to speak to the king? He dared to speak to the king, but not to the queen. Agreeably to your request, I send you a bill payable at sight. A physician once prescribed some medicine for his patient, and said to the servant: « When taken, to be well shaken. » The servant misunderstood this, and shook his master, till he was almost dead. Who are those two gentlemen shaking hands? I don't know, it appears they are friends.

Երբ հանդիպեցայ անոր Թօթուէցի իր ձեռքը (I shook him by the hand), ու հարցուցի իրեն եթէ պէտք ունէր բանի մը: Ինքը չհամարձակեցաւ պատասխանել ինծի, ու կեցաւ մօտ քառորդ մը ժամու առանց ըսելու խօսք մը. վերջապէս շարժեալ իմ աղաչելէս, համարձակեցաւ ուղեւ ինծմէ ստակ, վասն զի չէր կերած երկու օրէ 'ի վեր (for two days): Որովհետեւ (since) ան իւր ես զբեզ, շնորհք ըրէ փոխ տալ ինծի անէլիդ, որ կարենամ ան իւրէ զեռ ալ: Տեսայ զինքը ժամ մը յառաջ, բայց չհամարձակեցայ խօսելու իրեն: Ուր տեսար զինքը: Ինքը կեցեր էր քու ետեւ: Թէ որ տեսած ըլլայի զինքը ձեռք կը Թօթուէինք, վասն զի ես ճանչցած եմ զինքը շատ տարի կայ, ու բարեկամ ենք: Որովհետեւ իր բարեկամն էս, շնորհք ըրէ աղաչէ իրեն հատուցանելու ինծի ինչ որ պարտք ունի ինծի, վասն զի ես չեմ համարձակիր: Ինքը զրկեց ինծի փոխանակադիր մը հատուցանելի առ օրին, բայց չկրցայ դեռ առնել (get) ստակը:

ձԺԶ

²
Enclosed. . . Էնքլօզու . . . Ներփակեալ
² ²
Payment . . . փէյմենթ . . . վճարում, հա-
տացում
⁵ ⁵
Receipt . . . ըիսիթ . . . մուրհակ, ըն-
կալագիր
⁵⁵
Due . . . տիւն . . . պարտք, առնիք
To be made . . . դոն պի մէյտ ըլլուելը, ընելու
² ²
The correspondent տիւն քօրէպիօնտէնթ Թըղ-
Թակիցը

Մեր Թղթակիցն 'ի Վեննա ուղեց մեզմէ հաշուին կը-
շիւր. չեմ գիտեր ինչպէս զրկել իրեն ինչ որ պարտք կայ ի-
րեն (what is due to him), վասն զի պէտք ունիմ ստակի եւ
կան շատ մը ուրիշ վճարմունքներ ընելու այս ամիսը: Ներ-
փակեալ պիտի գտնես զընկալագիր վասն հատուցման,
արարեալ 'ի հատուցումն մեր հաշուին (to balance our
accounts). կայ դեռ եւ եօթը հազար երկու հարիւր ու
եօթանասունըհինգ ֆրանկ տալիք ինծի (due to me): Մէկ
ամիս յառաջ խնդրեցի քեզմէ զրկելու մեր հաշուին կշիւր,
եւ դեռ եւս վճարումը չէ եղած: Կ'ուզէի ունենալ ընկա-
լագիր մը վասն հատուցման զոր ես ըրի քեզի համար. կըր-
նաս զրկել զայն ներփակեալ նամակի մը մէջ առաջին ան-
գամ որ ունենաս պատէհ գրելու:

Ը Ն Թ Ե Ր Յ Ո Ւ Մ Ն

THE WOLF AND THE LAMB

⁵⁵ ⁵²
A wolf and a lamb were quenching their
⁵ ⁵ ²
thirst together at the same rivulet. The wolf
stood near the head of the stream and the lamb
at some distance below. The wolf, resolved to
have a quarrel, says to the lamb: "How dare
you disturb the water which I am drinking?"
The poor little animal, all trembling, replied:
"How can it be, since the current flows from

you to me? » Disconcerted by this truth, the wolf changes the accusation: « Six months ago, » said he, « you spoke ill of me. » — « Impossible, » answered the lamb, « for I was not then born. » — « No matter, it was your father, then, or some one of your family; » and he immediately tore the innocent animal to pieces.

Բառակաճ թարգմանոթիւն:

A wolf and a lamb . . .
were quenching their
thirst . . .
together at the same rivulet.
The wolf stood near the
head of the stream .
and the lamb at some
distance below. . . .
The wolf, resolved to have
a quarrel, says to the
lamb: . . .
« How dare you disturb .
the water which I am
drinking? » . . .
The poor little animal, .
all trembling, replied: .
« How can it be, since the
current flows. . . .

Մէկ գայլ և մէկ գառն
էին անցունելով իրենց ծա-
րաւը
մէկտեղ 'ի նոյն առուակ:
Գայլը կը կենար մերձ 'ի
գլուխ հոսանքին,
և գառը քիչ մը միջոց վար:
Գայլը, որոշած ունենալ մէկ
կռիւ, կ'ըսէ գառին.
« Ի՞նչպէս կը համարձակիս
գու պղտորել
զժուրն զոր ես եմ խմելով »:
Խեղճ պղտի կենդանին,
բոլոր դողալով, պատասխա-
նեց.
« Ի՞նչպէս կրնայ այդ ըլլալ,
որովհետեւ հոսանքը կը
հոսէ

from you to me? »
Disconcerted by this truth,
the wolf changes the ac-
cusation:
« Six months ago, » said
he,
« you spoke ill of me. » .
« Impossible, » answered
the lamb,
« for I was not then born. »
« No matter, it was your
father then,
or some one of your fam-
ily; »
and he immediately tore
the innocent animal to
pieces.

քեզմէ ինձի: »
Խայտառակեալ այս ճշմար-
տութենէն,
գայլը կը փոխէ ամբաստա-
նութիւնը.
« Վէց ամիս յառաջ, » ըսաւ
ինքը,
« դու խօսեցար չար իմ
վրաս: »
« Անկարելի, » պատասխա-
նեց գառը.
« վասն զի ես էի ոչ այն ատեն
ծնած: »
« Փոյթ չէ, այդ էր քու
հայրդ ուրեմն,
կամ ոմն քու ընտանիքէդ. »
և ինքը անմիջապէս պատռեց
զանմեղ կենդանին 'ի կո-
տորս:

Հայերէն թարգմանոթիւն:

Գայլ մը և գառ մը 'ի նոյն առուակը իրենց ծարաւը
կ'անցունէին: Գայլը հոսանքին վերը կեցած էր, իսկ գառը
քիչ մը հեռի դէպ 'ի վար: Գայլը միտքը որոշած կռուելու,
կը դառնայ կ'ըսէ գառան. — « Ի՞նչպէս կը համարձակիս դու
պղտորել այն ջուրն որ ես կը խմեմ »: — Խեղճ պղտի կենդա-
նին դողդըղալով կը պատասխանէ: — « Ի՞նչպէս կարելի է
ըլլայ այդ բանը, որ հոսանքը քեզմէ դէպ 'ի վար ինձի կ'իջ-
նայ »: — Այս ճշմարտութենէն խայտառակեալ գայլը ամ-
բաստանութեան նիւթը կը փոխէ: — « Վէց ամիս յառաջ,
կ'ըսէ, դու իմ վրաս չար խօսեցար: — Ես, անկարելի, կը
պատասխանէ գառը, վասն զի ես այն ատեն ծնած չէի: —
Փոյթ չէ, քու հայրդ էր ուրեմն, կամ ընտանիքէդ մէկ մը » .
և անմիջապէս անմեղ կենդանին կտոր կտոր կ'ընէ:

Խօսակցոյքիւն:

What were a wolf and a lamb doing? — Where were they quenching their thirst? — Where did the wolf stand? — And the lamb? — Who resolved to have a quarrel? — What did he say to the lamb? — What did the lamb reply? — By what was the wolf disconcerted? — What did he change? — Had the lamb spoken ill of the wolf?

Բնութեան խօսակցոյքիւն:

ՎԱՐՍԱՊԻՐԱՅԻ ԿԱՄ ՀԵՐԱՅԱՐ-

WITH A BARBER OR HAIR-

ԴԱՐԻ ՄԸ ՀԵՏ:

DRESSER.

Շատ ուշ կու գաս այսօր: You come very late to-day.
Ներեցէք խնդրեմ, անկարելի էր աւելի կանուխ գալ: I beg your pardon, but it was not possible for me to come earlier.

Թէ որ աւելի ճիշդ չըլլաս If you are not more punctual, you will lose my custom.

Շուտ ըրէ, ածելիներդ կաշիէն անցուր ու մօրուքս ածիլէ: Be quick, strop your razors, and shave me.

Հանդերձ բոլոր ճարտարու թեամբդ երեսս կտրես: With all your skill you have cut me.

Վասն զի չկարծած ժամա նակս խօսեցաք: It was because you spoke when I did not expect it.

Ընչացքս շատ երկայն չէն: Are not my mustaches too long?

Այդպէս աղէկ են: They are right so.

ԴԱՍ ՔՍԱՆԵՐՈՐԴ ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ

LESSON THE TWENTY-SEVENTH

ՃԺԷ

²
Bravely . . պրե'կի . . արիաբար

²
The same . . տնր սէ'յմ . . նոյնը

²
The challenge տնր չէ'լենձ մարտի հրաւերը

⁵
The prince . . տնր փրի'նս իշխանը

⁵⁵
To be introduced . . որո պի ինդրօտիւն'ստ ներկայացընել

⁶
Tolerably . . որո'լըրեպրի . . տանելի, ըստ բաւականի, չափաւորապէս

² ²
Gallant . . կեա'կեանդ . . կարիճ

⁵ ⁴
The steam-boat տնր սդի'մ-պօղ շոգենաւը

² ⁵² ²
To make the acquaintance of . . որո մէք տնր
կրոնէ'յնդէնս օլ ծանօթանալ, ճանչուորիլ

¹⁵
To fight . . որո ֆայ'դ . . կռուիլ, զարնուիլ:
⁴ ⁴
fought, fought

- ²
Candle . . . *քեա'նոյ* . . . *Ճրագ*
- ⁵
For stealing *ֆոր սղի'լինկ գողնալու համար*.
գողցած ըլլալուն համար
- Without speaking *առանց խօսելու*
- What was the matter with you? . . . *Ինչ բան
ունէիր :*
- Նախագրութիւնք գերանուններու հետ գործածուել
լով հայցական կ'ուզեն, իսկ բայերու նկատմամբ կ'ուզեն
ներկայ գերբայն :*
- ⁵
At noon . . . *եղ նոռն* . . . *կէսօրը*
- ⁵
To clear up . . . *դու քլի'րը ըա'լի պայծառա-
նալ, բացուիլ*
- To break into *դու պրե'ք ինդոռ' յարձակիլ*
- To break up . . . — . . . *փարատիլ, տեղի
տալ*
- To go on . . . *դու կօ օն* . . . *շարունակել*
- ¹⁵
To put out . . . *դու փոռդ ա'նոռ մարել*
- ⁵
The meeting . . . *տնր մի'դինկ* . . . *գումարումը,
ժողովը*
- ²
To take place *դու դեք փլէյս տեղի ունենալ,
գիպիլ*
- Hall *հօա'լ* . . . *սրահ*

How did he come off? I think he was acquitted. When did the trial take place? Last Saturday. How do you feel? I am angry, because he stole twenty pounds from me, and he was acquitted without any good reason. The weather clears up; let us go and take a walk. The meeting broke up at noon, without coming to any resolution. Go on, and tell us what has happened. The soldiers broke into the town, and we were frightened. He felt offended, and sent him a challenge. He came off with a slight wound. Put out the candle, it is not yet dark. He put out the fire because it was too warm. Let me feel your pulse. They have arrested a thief who had stolen a gold watch. When does the trial take place? Next Monday, at a quarter past-two. A crowd broke into the hall (հօլ, սրահ):

Յետ գողնալուն ու սպաննելուն, աղաւեցաւ (he got off) մէկ տարուան բանտարգելութեամբ: Կարծէի որ արձրկուէր էր: Չէիք գտաին: Ոչ. էրբ տեղի ունեցաւ: Ան-ցեալ ամսուն քսանըհինգին: Ես չէի հոն, վասն զի չէի ըզ-գար աղէկ: Ինչպէս կը զգաս հիմա: Լաւագոյն, շնորհակալ եմ: Ինչ բան ունէիր: Վախցայ երբ զինուորները յար-ձրկեցան քաղաքը: Շատ երկայնատէն հիւանդ եղաք: Ազատ եղայ իրեք օրուան ջերմով: Ինքը մարեց ճրագը ու գնաց անկողին: Մարէ կրակը. շատ տաք է այս խցիս մէջ: Թէ որ օգը պարզի, պիտոր չըջան մը ընեմ աղոցս հետ: Բռնուեցաւ գողցած ըլլալուն քիչ մը չուխայ մեր հօրեղբօրը գերձակէն: Պատժուեցաւ: Ոչ, արձրկուեցաւ: Յետ նամակ մը գրելուն անցուց ճրագը ու գուրս ելաւ:

ՃԺԹ

To lay the cloth ² *դու լեյ տնի քլօթն սեղանը*
պատրաստել, սիրողը դնել
 To sing . *դու սինկ . երգել* sang, sung
 To show into ⁴ *դու շօ ինդու' մօցնել*
 To get forward ^{4 56} — *կեդ ֆօ'րուարդ յառաջադի*
մեկ
 Around ¹⁵ . . *երա'ննտ շուրջ*
 To get up ⁶ . *դու կեդ ըստի վեր ելլել, ոտք*
ելլել
 Walk in ³⁴ . . *նո'ք ին . . ներս մտի*
 The floor ⁴ . . *տնի ֆլօր . դստիկոնը*
 The staircase ^{2 2} *տնի սդեյրքէյս սանդուղք*
 The drawing-room ^{4 5 3} *տնի տրօ'ին րուս սրահ,*
ընդունելութեան սենեակ
 The song . . *տնի սօնկ . երգը*
 The satisfaction — *սեւադիսֆէս'քլըն գոհու-*
թիւնը, հաճոյք
 This way . . *տնի'ս ուէյ . այս դին*
 To the left . *դու տնի լե'ֆդ ձախ դին*

I had the satisfaction of seeing your father in good health. Get up, if you please, there is a gentleman who wishes to see you. He had the satisfaction of being introduced to the prince. Somebody is knocking. It is Mr. Deaf. Show him into the drawing-room. Did your sister sing at the concert last night? Yes, she sang an Italian song. I am told she sings very well. Do you sing also? No, I do not. Waiter, show us into the dining-room. It is on the second floor; this way gentlemen; go up by this staircase. This staircase is very high indeed; I am tired. Lay the cloth Charles. Directly Sir. John, show these gentlemen into the dining-room; they look very hungry. Put some chairs around the table. On which floor do you live? On the third floor. Somebody is knocking: walk in. Let us go; if a gentleman should come, show him into the drawing-room. My cousin wrote to his master that he could not take a lesson to-day. What did he write? Here is the copy of the letter.

Sir,

I am sorry to say, I cannot take a lesson to-day. My father has come back this morning from Brussels, and wishes to see us all around him, as he has been so long away from home. I shall come to take a lesson to-morrow and will be very diligent, that I may make progress in my English studies. My father and mother send you their best compliments, I am, yours respectfully,

CHARLES SMILE.

Ինչո՞ւ համար չերգեցիր միւս գիշեր 'ի Թատրոնի: Ինձի ըմբն (I am told) շատ աղէկ կ'երգես: Զերգեցի վասն զի կը զգայի զիս անհանգիստ, սակայն եղբայրս երգեց խաղերէն երգ մը: Մացուր պարոնը ընդունելութեան սենեակը: Ո՞ր կ'ուզէք երթալ: Սեղանատունը (dining-room).

Առաջին դատիկոնն է: Եւր վեր սանդուղներէն ու մօտիկ
Երկրորդ դուռը ձախակողմը: Այս կողմը, պարոններ: Ո՞ր
դատիկոնը բախշը կը բնակի: Հինգերորդը: Սորվէ, սիրե-
լիս, որ կարենաս յառաջագիծէ և ընթաց ուրախութիւնքու
ծնողացդ: Դուռը կը զարնեն: Ո՞վ է: Պարոն Պրանտերի է:
Մտցուր զինքը ընդունելութեան սենեակը և ըսէ իրեն շուտ
կու գամ (I am coming directly): Գուրէշմոս, սեղանը
պատրաստեցի՞ր: Դեռ չէ. դուք ըսիք ինձի սիրտըդ դնելու
վէջին, ու դեռ ժամը միայն հինգ ու կէս է: Երբ պատրաստ
է եկուր ըսէ մեզի:

ՃԻ

To leave . . .	դու լիվ . . .	Թողուլ . . .	left, left
The United States	տնի իռնու'յդէտ	սո'կոյ	
Notorious . . .	նօթօ'րիք . . .	հռչակաւոր	
The corkscrew	տնի քօ'րքսքրոն	խիցահանը	
Mushrooms . . .	մրա'շրոնմ . . .	սունկք	
Long ago . . .	լօնկ եկօ' . . .	շատ յառաջ, շատոնցուրնէ 'ի վեր	
To pick . . .	դու փիք . . .	քաղել, մաքրել	
To give notice	դու կիվ նօ'դիս	ազդել	
To commit . . .	դու քօմի'դ . . .	յանձնել	
To commission	դու քօմի'շրն	ապսպրել	

To order . . .	դու օ'րոշր	ապսպրել	
Rail-way . . .	րէ'յլ-ուէ'յ . . .	երկաթուղի	
Fluently . . .	ֆլուէնտի . . .	երագ, հեշտեալ	
The pocket . . .	տնի փօ'քիդ	դրսանը	
Pick-pocket . . .	փի'ք-փօ'քիդ	քսակահատ	
To refuse . . .	դու ռի'ֆուզ	ժխտել, չուզել	
Negligence . . .	նէ'կլիճէնս . . .	անհոգութիւն, զանցառութիւն	
Station . . .	սո'կշրն . . .	կայարան	

Do you like mushrooms? O yes, very much; I am
sorry they are so dear, otherwise I should eat some
every day. He left me alone and went away. Why has
he left his country? Because he was pursued by his
creditors. The waiter has forgotten to bring a cork-
screw. Waiter, a corkscrew, if you please. Directly Sir.
What is your country Sir? I am a Frenchman. And how
does it happen that you do not speak French more
fluently? Because I left my country long ago. Did you
leave your parents there? I only left my father there,
my poor mother was already dead. They take the pho-
tographs of notorious pick-pockets in the United States.
Why do they call them pick-pockets? Because they pick
other people's pockets. Please, Miss Hennig, to give me
notice when you are to arrive, that I may come and
meet you at the rail-way station.

Կ'ուզէի թողուլ չայրենիքս ու երթալ ու բնակել Ան-
գլիա, եթէ ծնողքս պէտք չունենային ինձի (did not need
me): Ո՛ր թողուցիր ինչա՜նք: Ստույն վրայ սեղանա-
տունը: Ինչո՞ւ համար չմտուցիր պարոնները ընդունելու-
թեան սենեակը: Վասն զի չուզէցին վեր ելլել: Ըսէ ծառա-
յին որովհետեւ ունինք ընկերութիւն ճաշի, կը փափագիմ
սենեակ սունկ: Գրած կ'ըլլայի (I should have written)
քեզի շատոնց յառաջ, եթէ ունեցած չըլլայի այնչափ գործ-
կը յուսամ ձեր բարութեանը վրայ (you will be so kind
as) ներել իմ զանցառութեանս: Թողուցած կ'ըլլար զիս
շատոնց յառաջ եթէ սիրած չըլլար զիս (had he not loved
me): Գուցոսած կ'ըլլայիր անգլիարէն հետեաւ շատոնցուը-
նէ՛ի վեր, եթէ եղած ըլլայիր աւելի փութա՞ն, և միշտ ե-
կած ըլլայիր (had always come) դասերուն: Իրաւունք
չունիս բարկանալու ինձի դէմ: Եթէ ազգած ըլլայիր ինձի
որ պէտք ունէիր ստըկի, ըրած կ'ըլլայի կշիւը (I should
have balanced) մեր հաշիւներուն շատոնց յառաջ: Աղբէ
ինձի երբ կը փափաքիս ունենալ գրքերն որ ապսպրեցիր
ինձի գնելու:

ՃԻՍ.

Cash . . . քալ . . . գրամ, գումար
The full balance տէր ֆոշոյ պէն'կեանս բո-
վանդակ կշիւը
To deliver դոշ տիլի'վըր յանձնել, հասցընել
To send . . . դոշ սկևս . . . ղրկել
Importance . . . իմփո'րդեկս կարևորութիւն

Messrs . . . մեսիօհ'յու . . . պարոնայք

Messrs Bread et Co . Պարոնայք Պրէտ և Ըն-
կերք

Վաճառականական ոճով ընկերութեան մը անձանց
անուանը առջև, Messieurs, Պարոնայք, ածականը կը գրուի
համառօտագրութեամբ Messrs.

Շատ անհանգիստ եմ, որովհետեւ չեմ ընդունած լուր
ձեր վրայ ամբողջ ամիս մը (of you for a whole month):
Ղրկեցի ձեզի նամակ մը հանդերձ մէկ ներփակելով մը ամե-
նակարևոր (of great importance), զոր կ'աղաչէի ձեզի
յանձնելիւ հասցէին: Կը համարձակիմ ղրկել ձեզի փոխա-
նակագիր մը վճարելի առ օրին 'ի վերայ Պարոնայց (այս ա-
նուն), որոնք յանձնեն պիտի ձեզի, անշուշտ գումարը (the
cash), զոր գուք հաճեցէք պահել (keep) 'ի բովանդակ կշիւ-
մեր հաշիւներուն:

ԸՆԹԵՐՅՈՒՄՆ

A VERY SINGULAR EXCUSE

An Irishman, accused of having stolen a
gun, was taken, and brought to justice. On the
day of trial, he was reflecting on what defence
he should make before the judges, when he saw
a fellow prisoner return from the court, having

been tried for stealing a goose. — “ Well, ”
said the Irishman, “ how have you come off? ”
— “ Oh! ” replied the other, “ I am acquitted. ”
— “ What defence did you make? ” — “ Why, I
told the judge that I had brought up the goose
from the time it was a gosling, and that I had
witnesses to prove it. ” — “ Very good, indeed, ”
said Paddy, who was at that moment called into
court to take his trial; “ stay a short time for
me, I shall soon be acquitted. ”

He was then conducted to the bar, the
accusation was read, and the judge asked him
what he had to say in his defence. “ My lord, ”
replied the Irishman, “ I have brought up that
gun ever since it was a pistol, and I can bring
witnesses to prove it. ” — The judge, however,

and the jury were not sufficiently credulous,
and poor Paddy was condemned to be trans-
ported.

Բառակիսիք քարգմանորին:

An Irishman, accused . . .	Մէկ Իրլանտացի, ամբաս- տանեալ . . .
of having stolen a gun, . . .	ունենալով գողացեալ մէկ հրացան, . . .
was taken, and brought to justice.	եղաւ բռնուած, և բերուած դատաստանը: . . .
On the day of trial, he was reflecting	Յաւուրն դատաքննութեան ինքն էր խոհալով . . .
on what defence he should make	ի վերայ զինչ պաշտպանու- թիւն ինքը ընելու էր . . .
before the judges, when he saw a fellow-prisoner return from the court, having been	առաջի դատաւորաց, երբ ինքը տեսաւ մէկ ընկեր բան- տարեալ
tried for stealing a goose.	դառնալ յատենէ, ունե- նալով եղած քննեալ վասն գողանալով մէկ սագ: . . .
“ Well, ” said the Irishman,	« Այլէկ » ըսաւ Իրլանտա- ցին, . . .
“ how have you come off? ”	« Ինչպէս ունիս դու դալ դուրս. » . . .
“ Oh! ” replied the other,	« Է՛հ, » պատասխանեց միւսը, . . .
“ I am acquitted. ” . . .	« Ես եմ արձակեալ. » . . .
“ What defence did you make? ”	« Ինչ պաշտպանութիւն ը- րիր դու ընելի: » . . .
“ Why, I told the judge . . .	« Ինչո՞ւ, ես ըսի դատաւորին թէ ես ունէի սնուցած ըզ- սագը
that I had brought up the goose	ի ժամանակէն այդ էր մէկ ձագ սագի,
from the time it was a gosling,	

and that I had witnesses
to prove it. »
« Very good, indeed, » said
Paddy,
who was at that moment
called
into court to take his trial;

« stay a short time for me,

I shall soon be acquitted. »

He was then conducted
to the bar,
the accusation was read,

and the judge asked him
what he had to say in his
defence.
« My lord, » replied the
Irishman,
« I have brought up that
gun
ever since it was a pistol,

and I can bring witnesses
to prove it. »
The judge, however, and
the jury
were not sufficiently cred-
ulous,
and poor Paddy was . .
condemned to be trans-
ported.

և թէ ես ունէի վկաներ ա-
պացուցանելու զայն: »
« Շատ աղէկ, յիրաւի, ը-
սաւ Փատի, ¹
որ էր յայդ ժամանակ կո-
չեցեալ
յատեանն առնելու իւր
քննութիւնը.
« կեցիր մէկ կարճ ժամա-
նակ վասն իմ
ես պիտի չուտ մը ըլլամ ար-
ձակեալ: »
Ինքը եղաւ այն ատեն տա-
րուած ցանկապատը,
ամբաստանութիւնը եղաւ
կարգացուած,
և դատաւորը հարցուց անոր
ինչ ինքը ունէր ըսելու յիւր
պաշտպանութիւն:
« Իմ տէրս, » պատասխանեց
Իրլանտացին,
« Ես ունիմ սնուցած այդ
հրացանը
յորմէ հետէ այդ էր մէկ
ատրճանակ,
և ես կրնամ բերել վկաներ
ապացուցանելու զայդ: »
Դատաւորը, սակայն, և ա-
տենակալը
էին ոչ բաւականապէս գիւ-
րահաւատ,
և խեղճ Փատի եղաւ
դատաւարտեալ ըլլալ ար-
տասահմանեալ:

Հայերէն քարոզմանը իւր:

Իրլանտացին մէկը՝ որ հրացան մը գողցած ըլլալու
ամբաստանուած էր, բռնուեցաւ ու դատաստանի տարուե-

¹ Սովորական անուն մը առ Իրլանտացիս:

ցաւ: Դատին օրը մինչդեռ մտածելու հետ էր թէ ինչպէս
պաշտպանէր պիտի ինքզինքը դատաւորաց առջին, իրեն
բանտարկեալ ընկեր մը տեսաւ որ սագի մը գողութեանը
համար դատեալ՝ ատենանէն կը դառնար: — « Ուրեմի, կան-
չեց Իրլանտացին, ինչպէս յաջողուցիր: — Է՛հ, պատաս-
խանեց միւսը, Ես արձրկուեցայ: — Ի՞նչ պաշտպանութիւն
ըրիր քեզի: — Հէ, ըսի դատաւորին թէ Ես սնուցած էի
զառքը իր պղտիկութենէն ի վեր, և թէ վկաներ ունէի այդ
բանը ապացուցանելու: — Շատ աղէկ, յիրաւի, ըսաւ Իր-
լանտացին, որ մի և նոյն ատեն ատեան կանչուեցաւ քննուե-
լու. — քիչ մը ինձի սպասէ, շուտ մը Ես ալ կ'արձրկուիմ »:

Անմիջապէս զինքը դատաստանարանին ցանկապատը
տարին, և ամբաստանութիւնը կարգացուելով՝ դատաւորը
հարցուց իրեն թէ ի՞նչ ունէր ըսելու ի պաշտպանութիւն
անձին: — « Տէր դատաւոր, պատասխանեց Իրլանտացին, Ես
սնուցեր եմ զայդ հրացան յորմէ հետէ ատրճանակ մըն էր,
և կրնամ վկաներ բերել զայդ ապացուցանելու: » — Սակայն
դատաւորը և ատենակալը անանկ հէշտեաւ գիւրահաւատ
չգտնուեցան, ու խեղճ Իրլանտացին դատաւարտուեցաւ
արտասահման ըլլալու:

Խօսակցութիւն:

Who was accused of having stolen a gun? — Where
was he brought to? — On what was he reflecting on the
day of trial? — Why was one of his fellow-prisoners
tried? — How did he come off? — What defence did he
make? — What did Paddy say on hearing this? —
What did he say when he was conducted to the bar? —
Were the judge and jury credulous?

Բնասնկական խօսակցութիւն:

ՃԱՇԱՏՈՒՆԸ:

AN EATING-HOUSE.

- Կրնա՞ք ըսել ինձի, օրիորդ-
Ֆելդըն, ամսունք քանիսն է:
- Յունիսի 29 է. և այսօր մեր
բարեկամը, Օրիորդն Մի-
րիամ Փարսոնս, ամուսնա-
նայ պիտի Տոբերոր Հէին
հետ:
- Ինձի մեծ ուրախութիւն է
այդ բանը: Մեզի ուրեմն
պատշաճ է մեկտեղ ճաշել
և իրենց քաջողջութեանը
բաժակ մը քամել:
- Շատ աղէկ է ըսածնիդ. ու-
րեմն կ'ուզէք տունը ճա-
շել թէ ճաշատուն մը եր-
թալ:
- Ինձի կ'երևի թէ լաւագոյն է
Երջանիկ կղզին երթալ ու
հոն Քրանուն ճաշատունը
ճաշել:
- Շատ աղէկ կ'ընենք. օրն ալ
արդէն շատ գեղեցիկ է.
Հապա երթանք:
- Սպասաւոր, կ'ուզենք ճաշել
Շատ աղէկ, Պարոններ. սը-
րահը կ'ուզէք ճաշել թէ
առանձին սենեակ:
- Խնդրեմ, հարցուր Սդէրնս
օրիորդաց:
- Տար զմեզ առանձին սենեակ.
աւելի հանգիստ կ'ըլլանք
հոն:
- Շնորհք ըրէք, ելէք սա սան-
դղէն վեր առաջին դասի.
կոնք:
- Can you tell me, Miss Fel-
ton, what day of the
month it is?
- It is the 29th of June; and
today our friend, Miss
Miriam Parsons, is going
to be married to Dr. Hay.
- How glad I am! Then we
must dine together and
drink to their health.
- Very well; and would you
like to dine at home or
at some eating-house?
- I think we had better go to
Happy Island and dine
at the Crown.
- That will be very nice. It
is such a beautiful day.
Let us go then.
- Waiter, we want to dine.
Very well gentlemen. Do
you wish to dine in the
saloon, or in a private
room?
- Please ask the Misses
Stearns.
- Show us into a private
room; we shall be quieter
there.
- Please to go up to the first
floor by this staircase.

- Սպասաւոր, այս սփռոցը
մաքուր չէ:
- Հիմայ ուրիշ մը կը բերեմ:
- Միւս ստուղին վրայ պատ-
րասէ:
- Կերակրոց ցուցակը բեր
մեզի:
- Ահա աստիկ, Պարոններ:
- Մեզի ապուր բեր ու թարմ
հաց:
- Ի՞նչ գինի կը հրամայէք տիկ-
նայք:
- Ճշգիւ նոյնը ինչ որ տուիր
Պէսի Մօր հօրեղբորորդ-
ւոյս:
- Սէ գինի:
- Ոչ, ճերմակ գինի:
- Թարմ ձուկ ունի՞ս:
- Հիմա բերին:
- Սպասաւոր, տուր Սթուրջիս
տիկնոջ մաքուր պնակ մը,
և Սլիս օրիորդին մաքուր
անձեռոց մը:
- Խիցահան մը ունի՞ս:
- Շիշին խիցը հանած է:
- Սպասաւոր, հոս մեզի մօտ
գիր քանի մը պնակ, շի-
շերն ու դաւաթները. մենք
կ'առնուուք:
- Ընդէդէն կը հրամայէք, ծաղ-
կախաղամբ, կամ կանաչ
որուն:
- Հարկա տիկնոջ քիչ մը ծնե-
բեկ տուր:
- Կարագը կարելի եղածին չափ
թարմ ըլլայ:
- Մեզի քիչ մը եղան միս բեր
սունկերով, ու խորոված
հաւ մը:
- Քիչ մըն ալ որսի մսեղէն
կ'ուզենք:
- Waiter, this cloth is not
clean.
- I will bring you another.
- Lay the cloth on the other
table.
- Bring the bill of fare.
- Here it is, gentlemen.
- Give us some soup, and
some new bread.
- What wine do you wish to
have, ladies?
- Just the same as you gave
to my cousin Bessie
Moore.
- Red wine?
- No, white wine.
- Have you any fresh fish?
- It is just arrived.
- Waiter, give Mrs. Sturgis a
clean plate, and Miss Al-
lice a clean napkin.
- Have you a corkscrew
there?
- The bottle is uncorked.
- Waiter, put some plates,
bottles, and glasses near
us; we will help our-
selves.
- Will you have any vege-
tables? Some cauliflow-
ers, or green peas?
- Give Mrs. Harris some
asparagus.
- Let the butter be as fresh
as possible.
- Bring us some beef with
mushrooms, and a roast
chicken.
- We want some game also.

[illegible][illegible]

		Կառարկաւ և անցեալ զեղաց	
To do	դիմել	did,	done
draw	քաշել, դառարել	drew	drawn
drink	բռնել	drank	drunk
drive	բռնել, հալածել	drove	driven
eat	ուտել	ate, eat	eaten
fall	կիկալ	fell	fallen
fly	թռչել	flew	flown
forbid	արգելաւ	forbade	forbidden
foresee	խախտաւ	foresaw	foreseen
forget	մոռաւ	forgot	forgotten
forgive	եղբել	forgave	forgiven
forsake	Լքեալ	forsook	forsaken
freeze	սառել	froze	frozen
give	տալ	gave	given
go	երթալ	went	gone
grave	քանալել	graved	graven, graved
grow	աճել	grew	grown
hew	կտրել	hewed	hewn
hide	ծածկել	hid	hid, hidden
know	գիտել	knew	known
lade	բեռնաւարել	laded	laden
lie	ընկողնել	lay	lain
mow	հոնել	mowed	mown
overtake	զոյր հանել	overtook	overtaken
overthrow	առաւել	overthrew	overthrown
ride	հաղարկել	rode	ridden
ring	հնչեցնել	rang	rung
rise	ելել	rose	risen

		Կառարկաւ և անցեալ զեղաց	
To rive	ճեղքել	rired	riven
run	վազել	ran	run
saw	սրբել	sawed	sawn
see	տեսնել	saw	seen
seethe	խաղթել	sod	sodden
shake	քրքրել	shook	shaken
shave	ածիկել	shaved	shaven, shaved
shear	խաղթել	shore	shorn
show	ցուցնել	showed	shown
shrink	կծկել	shrank	shrunk
shrive	խառնակեցնել	shrove	shriven
sing	երգել	sang	sung
sink	ընկղզել	sank	sunk
slay	սպանել	slew	slain
slide	աշիկել	slid	slidden
slink	վախել	slunk	slunk
smite	գարեալ	smote	smitten
sow	սերմանել	sowed	sown
speak	խօսել	spoke	spoken
spin	մանել	spun	spun
spit	թխել	spit	spit
steal	բռնել	sprang	sprung
stride	բռնել, քայլել	stole	stolen
strive	զոյրաւ	strude	stridden
swear	ստաւ	strove	striven
swell	բարձրանալ	swore	sworn
swim	ուռնակել	swelled	swollen
	լողալ	swam	swum

Գեղարար.

I had been Եղեր էի
Thou hadst been Եղեր էիր
He had been Եղեր էր

We had been Եղեր էինք
You had been Եղեր էիք
They had been Եղեր էին

Ապառնի Պարզ.

I shall be Ըլամ պիտի
Thou wilt be Ըլաս պիտի
He will be Ըլայ պիտի

We shall be Ըլանք պիտի
You will be Ըլաք պիտի
They will be Ըլան պիտի

Ապառնի, որ առաջին դէմքին կամքը կամ հրամանը
կը յայտնէ, կամ

Հրամայական Ապառնի.

I will be Պիտի ըլամ, կ'ուզեմ ըլալ
Thou shalt be Պիտի ըլաս, կ'ուզեմ որ ըլաս
He shall be Պիտի ըլայ, կ'ուզեմ որ ըլայ

We will be Պիտի ըլանք, կ'ուզենք ըլալ
You shall be Պիտի ըլաք, կ'ուզեմ որ ըլաք
They shall be Պիտի ըլան, կ'ուզեմ որ ըլան

Ելիւրդ Ապառնի անդեալ.

I shall have been Եղած պիտի ըլամ
Thou wilt have been Եղած պիտի ըլաս
He will have been Եղած պիտի ըլայ

We shall have been Եղած պիտի ըլանք
You shall have been Եղած պիտի ըլաք
They shall have been Եղած պիտի ըլան

Հրամայական.

Let me be Ըլամ
Be Եղիր
Let him be Ըլա

Let us be Ըլանք
Be Եղիք
Let them be Ըլան

Պարզ Պայմանական.

I should be Կ'ըլայի
Thou wouldst be Կ'ըլայիր
He would be Կ'ըլար

We should be Կ'ըլայինք
You would be Կ'ըլայիք
They would be Կ'ըլային

Կամք յայտնող Պայմանական.

I would be Կ'ուզէի ըլալ, կ'ըլայի
Thou wouldst be Կ'ուզէիր ըլալ, կ'ըլայիր
He would be Կ'ուզէր ըլալ, կ'ըլար

We would be Կ'ուզէինք ըլալ, կ'ըլայինք
You would be Կ'ուզէիք ըլալ, կ'ըլայիք
They would be Կ'ուզէին ըլալ, կ'ըլային

Պարպառիկ Պայմանական.

I should be Ըլալու էի, պէտք էի ըլալ
Thou shouldst be Ըլալու էիր, պէտք էիր ըլալ
He should be Ըլալու էր, պէտք էր ըլալ

We should be Ըլալու էինք, պէտք էինք ըլալ
You should be Ըլալու էիք, պէտք էիք ըլալ
They should be Ըլալու էին, պէտք էին ըլալ

Կարողանալու եղանակ. Ներկայ.

I may or can be	Կրնամ ըլլալ
Thou mayest or canst be	Կրնաս ըլլալ
He may or can be	Կրնայ ըլլալ

We may or can be	Կրնանք ըլլալ
You may or can be	Կրնաք ըլլալ
They may or can be	Կրնան ըլլալ

Անկապար.

I might or could be	Կրնայի ըլլալ
Thou mightest or couldst be	Կրնայիր ըլլալ
He might or could be	Կրնար ըլլալ

We might or could be	Կրնայինք ըլլալ
You might or could be	Կրնայիք ըլլալ
They might or could be	Կրնային ըլլալ

Արորադասական Ներկայ.

Though I be	Թէպէտ ես ըլլամ
Though thou be	Թէպէտ դու ըլլաս
Though he be	Թէպէտ ինքը ըլլայ

Though we be	Թէպէտ մենք ըլլանք
Though you be	Թէպէտ դուք ըլլաք
Though they be	Թէպէտ անոնք ըլլան

Անկապար.

If I were	Եթէ ըլլայի
If thou wert	Եթէ ըլլայիր
If he were	Եթէ ըլլար

If we were	Եթէ ըլլայինք
If you were	Եթէ ըլլայիք
If they were	Եթէ ըլլային

Կապար. That I be, or may be, etc. Որ ես ըլլամ, և այլն
Անկապ. That I were, or might be, etc. Որ ես ըլլայի, և այլն

Անրիշ Դերբայ.	To be	Ըլլալ
Ներկայ Դերբայ.	Being	Ըլլալով
Անցեալ Դերբայ.	Been	Եղած

Լծորդութիւն օժանդակ բային

To have — Ունենալ

Անկապար Ներկայ.

I have	Ունիմ
Thou hast	Ունիս
He has	Ունի

We have	Ունինք
You have	Ունիք
They have	Ունին

Անկապար և Կապարեալ.

I had	Ունէի, ունեցայ
Thou hadst	Ունէիր, ունեցար
He had	Ունէր, ունեցաւ

We had	Ունէինք, ունեցանք
You had	Ունէիք, ունեցաք
They had	Ունէին, ունեցան

Յարկապար.

I have had	Ունեցեր եմ
Thou hast had	Ունեցեր ես
He has had	Ունեցեր է

We have had	Ունեցեր ենք
You have had	Ունեցեր էք
They have had	Ունեցեր են

Վաղանգագր.

I had had	Ունեցած եղայ, ունեցեր էի
Thou hadst had	Ունեցած եղար, »
He had had	Ունեցած եղաւ, »
We had had	Ունեցած եղանք, »
You had had	Ունեցած եղաք, »
They had had	Ունեցած եղան, »

Ապագայի պարզ.

I shall have	Ունենամ պիտի
Thou wilt have	Ունենաս պիտի
He will have	Ունենայ պիտի
We shall have	Ունենանք պիտի
You will have	Ունենաք պիտի
They will have	Ունենան պիտի

Ապագայի որ առաջին դեմքին կամքը կամ հրամանը կը յայտնէ, կամ

Ապագայի Հրամայական.

I will have	Պիտի ունենամ, կ'ուզեմ իմ
Thou shalt have	պիտի ուզեմ ունենալ
He shall have	Պիտի ունենաս, և այլն
We will have	Պիտի ունենանք, և այլն
You shall have	Պիտի ունենաք, և այլն
They shall have	Պիտի ունենան, և այլն

Երբեք Ապագայի անցեալ.

I shall have had	Ունեցած պիտի ըլլամ
Thou wilt have had	Ունեցած պիտի ըլլաս
He will have had	Ունեցած պիտի ըլլայ
We shall have had	Ունեցած պիտի ըլլանք
You will have had	Ունեցած պիտի ըլլաք
They will have had	Ունեցած պիտի ըլլան

Հրամայական.

Let me have	Ունենամ
Have	Ունեցիր
Let him have	Ունենա
Let us have	Ունենանք
Have	Ունեցէք
Let them have	Ունենան

Պարզ Պայմանական.

I should have	Կ'ունենայի
Thou wouldst have	Կ'ունենայիր
He would have	Կ'ունենար
We should have	Կ'ունենայինք
You would have	Կ'ունենայիք
They would have	Կ'ունենային

Կամ ցայտնող Պայմանական.

I would have	Կ'ուզէի ունենալ, սիրով կ'ունենայի
Thou wouldst have	Կ'ուզէիր ունենալ, կ'ունենայիր
He would have	Կ'ուզէր ունենալ, կ'ունենար
We would have	Կ'ուզէինք ունենալ, կ'ունենայինք
You would have	Կ'ուզէիք ունենալ, կ'ունենայիք
They would have	Կ'ուզէին ունենալ, կ'ունենային

Պարզագործ Պայմանական.

I should have	Ունենալու էի
Thou shouldst have	Ունենալու էիր
He should have	Ունենալու էր
We should have	Ունենալու էինք
You should have	Ունենալու էիք
They should have	Ունենալու էին

Կարողան եղանակ.

I may or can have Կրնամ ունենալ
Thou mayst or canst have Կրնաս ունենալ
He may or can have Կրնայ ունենալ

We may or can have Կրնանք ունենալ
You may or can have Կրնաք ունենալ
They may or can have Կրնան ունենալ

Անկար.

I might or could have Կրնայի ունենալ
Thou mightest or couldst have Կրնայիր ունենալ
He might or could have Կրնար ունենալ

We might or could have Կրնայինք ունենալ
You might or could have Կրնայիք ունենալ
They might or could have Կրնային ունենալ

Սորադասական Ներկայ.

Though I have Թէ և ունենամ
Though thou have Թէ և ունենաս
Though he have Թէ և ունենայ

Though we have Թէ և ունենանք
Though you have Թէ և ունենաք
Though they have Թէ և ունենան

Անկար.

If I had Թէ որ ունենայի
If thou hadst Թէ որ ունենայիր
If he had Թէ որ ունենար

If we had Թէ որ ունենայինք
If you had Թէ որ ունենայիք
If they had Թէ որ ունենային

That շարկապով ստորագրասկան

Ներկայ. That I have or may have, etc. Որ ունենամ որպէս զի ունենամ, և այլն

Անկար. That I had or might have, etc. Որ ունենայի, և այլն

Աստիւ շերտայ. To have Ունենալ
Ներկայ շերտայ. Having Ունենալով
Անցեալ շերտայ. Had Ունեցած

Լծորդուծիւն կանոնաւոր բային

To love — Սիրել

Այս բայս կը ծառայէ իբր օրինակ լծորդուծ բոլոր կանոնաւոր բայերը:

Կանոնաւոր կը կոչեն այն բայերը որոնց կատարեալը և անցեալ դերբայն կը վերջանայ ed.

Այն բայերը որոնց այս երկու ժամանակները կը վերջանան այլապէս կ'ըսուին անկանոն:

Որով՝ այս երկու ժամանակէ դուրս՝ այս լծորդուծ թիւնս հաւասարապէս կը ծառայէ թէ կանոնաւոր և թէ անկանոն բայերուն:

Սահմանան եղանակ.

I love Կը սիրեմ
Thou lovest Կը սիրես
He loves Կը սիրէ

We love Կը սիրենք
You love Կը սիրէք
They love Կը սիրեն

Անկար և Կարաբեալ.

I loved Սիրեցի, կը սիրէի
Thou lovedst Սիրեցիր, կը սիրէիր
He loved Սիրեց, կը սիրէր

We loved
You loved
They loved

Սերեցինք, հը սիրեկնք
Սերեցեք, հը սիրեկնք
Սերեցին, հը սիրեկնք

Յարակապար.

I have loved
Thou hast loved
He has loved

Սիրեր եմ
Սիրեր էս
Սիրեր է

We have loved
You have loved
They have loved

Սիրեր ենք
Սիրեր էք
Սիրեր են

Գերակապար.

I had loved
Thou hadst loved
He had loved

Սիրեր էի
Սիրեր էիր
Սիրեր էր

We had loved
You had loved
They had loved

Սիրեր էինք
Սիրեր էիք
Սիրեր էին

Ապառնի պարզ.

I shall love
Thou wilt love
He will love

Պիտի սիրեմ
Պիտի սիրես
Պիտի սիրէ

We shall love
You will love
They will love

Պիտի սիրենք
Պիտի սիրեք
Պիտի սիրեն

Ապառնի որ առաջին դէմքին կամքը կամ հրամանը կը
յայտնէ, կամ

Հրամայական Ապառնի.

I will love
Thou shalt love
He shall love

Պիտի սիրեմ, կ'ուզեմ որ սիրեմ
Պիտի սիրես, կ'ուզեմ որ սիրես
Պիտի սիրէ, կ'ուզեմ որ սիրէ

We will love
You shall love
They shall love

Պիտի սիրենք, կ'ուզեմ որ սիրենք
Պիտի սիրեք, կ'ուզեմ որ սիրեք
Պիտի սիրեն, կ'ուզեմ որ սիրեն

Երկրորդ պարանի անդեալ.

I shall have loved
Thou wilt have loved
He will have loved

Սիրած պիտի ըլամ
Սիրած պիտի ըլաս
Սիրած պիտի ըլայ

We shall have loved
You will have loved
They will have loved

Սիրած պիտի ըլանք
Սիրած պիտի ըլաք
Սիրած պիտի ըլան

Հրամայական եղանակ.

Let me love
Love thou
Let him love

Սիրեմ
Սիրէ
Սիրէ

Let us love
Love ye
Let them love

Սիրենք
Սիրեցեք
Սիրեն

To let *կը նշանակէ թողուլ*, let me love *ուրեմն կը նշանակէ թող տես*, let *ըլլալով հրամայական և հայեցով առերկրորդ անձն:*

Պարզ պայմանի ներկայ.

I should love
Thou wouldst love
He would love

Կը սիրէի
Կը սիրէիր
Կը սիրէր

We should love
You would love
They would love

Կը սիրեկնք
Կը սիրեկնք
Կը սիրեկնք

Կամ յայտնող պայմանական.

I would love
Thou wouldst love
He would love

Կ'ուզէի սիրել, կը սիրէի
Կ'ուզէիր սիրել, կը սիրէիր
Կ'ուզէր սիրել, կը սիրէր

We would love Կ'ուզէինք սիրել, կը սիրէինք
You would love Կ'ուզէիք սիրել, կը սիրէիք
They would love Կ'ուզէին սիրել, կը սիրէին

Պարագայիս պայմանաւն.

I should love Սիրելու էի, պէտք էի սիրել
Thou shouldst love Սիրելու էիր, պէտք էիր սիրել
He should love Սիրելու էր, պէտք էր սիրել

We should love Սիրելու էինք, պէտք էինք սիր.
You should love Սիրելու էիք, պէտք էիք սիրել
They should love Սիրելու էին, պէտք էին սիրել

Կարողանի եղանակ ներկայ.

I may or can love Կրնամ սիրել
Thou mayest or canst love Կրնաս սիրել
He may or can love Կրնայ սիրել

We may or can love Կրնանք սիրել
You may or can love Կրնաք սիրել
They may or can love Կրնան սիրել

Անկար.

I might or could love Կրնայի սիրել
Thou mightest or couldst love Կրնայիր սիրել
He might or could love Կրնար սիրել

We might or could love Կրնայինք սիրել
You might or could love Կրնայիք սիրել
They might or could love Կրնային սիրել

Սարադասանի ներկայ.

If I love Եթէ ես սիրեմ
If thou love Եթէ դու սիրես
If he love Եթէ ինքը սիրէ

If we love Եթէ մենք սիրենք
If you love Եթէ դուք սիրէք
If they love Եթէ անոնք սիրեն

Անկար.

If I loved Եթէ ես սիրէի
If thou loved Եթէ դու սիրէիր
If he loved Եթէ ինքը սիրէր

If we loved Եթէ մենք սիրէինք
If you loved Եթէ դուք սիրէիք
If they loved Եթէ անոնք սիրէին

That շողիսպով ստորագասական ներկայ

That I may love Որ ես սիրեմ
That thou may love և այլն

Անկար. That I might love Որ ես սիրէի
That thou might love և այլն

Անրէւ շէրքայ. To love Սիրել
Ներկայ շէրքայ. Loving Սիրելով
Անրէւ շէրքայ. Loved Սիրած

ՊԱԿԱՍԱԽՈՐ ԲԱՅԵՐ

Shall — Պարտ է

Shall կը նշանակէ պարտիւ (I owe), պէտք է.

Սահմանաւն ներկայ.

I shall Պարտիմ
Thou shalt Պարտիս
He shall Պարտի

We shall Պարտիմք
You shall Պարտիք
They shall Պարտին

Անգլերէն.

I should Պարտէի
Thou shouldst Պարտէիր
He should Պարտէր

We should Պարտէաք
You should Պարտէիք
They should Պարտէին

Will — Կամեւ, փափաքել

Կը ծառայէ իբր նշան ապառնիին երկրորդ ու երրորդ
դէմքով: Առաջին դէմքով անկախ բայ մըն է:

Անգլերէն Ներկայ.

I will Կ'ուզեմ
Thou wilt Կ'ուզես
He will Կ'ուզէ

We will Կ'ուզենք
You will Կ'ուզէք
They will Կ'ուզեն

Անգլերէն Կարգաբան.

I would Կ'ուզէի, ուզեցի
Thou wouldst Կ'ուզէիր, ուզեցիր
He would Կ'ուզէր, ուզեց

We would Կ'ուզէինք, ուզեցինք
You would Կ'ուզէիք, ուզեցիք
They would Կ'ուզէին, ուզեցին

Միւս Ժամանակները կը շինուին to be բայով և willing
ներկայ դերբայով. Are you willing? Կ'ուզէք. I shall be
willing. պիտի ուզեմ:

To do — Ընել

Կը դործածուի իբր օժանդակ հարցական ու բացա-
սական խօսքերու մէջ:

Անգլերէն Ներկայ

I do Կ'ընեմ
Thou doest Կ'ընես
He does Կ'ընէ

We do Կ'ընենք
You do Կ'ընէք
They do Կ'ընեն

Անգլերէն Կարգաբան.

I did Կ'ընէի, ըրի
Thou didst Կ'ընէիր, ըրիր
He did Կ'ընէր, ըրաւ

We did Կ'ընէինք, ըրինք
You did Կ'ընէիք, ըրէք
They did Կ'ընէին, ըրին

Can — Կարենալ

Կը նշանակէ բնական ու մտտւոր անկախ կարողութեան
թիւնը. այսինքն բան մը ընելու հնարաւորութիւնը. ունի
միայն ներկայ, անկատար և կատարեալ:

Ներկայ.

I can Կրնամ
Thou canst Կրնաս
He can Կրնայ

We can Կրնանք
You can Կրնաք
They can Կրնան

Անգլերէն Կարգաբան.

I could Կրնայի, կրցայ
Thou couldst Կրնայիր, կրցար
He could Կրնար, կրցաւ

We could
You could
They could

Կրնայինք, կրցանք
Կրնայիք, կրցաք
Կրնային, կրցան

May — Կարենալ

Անորոշ կարողութիւն կը նշանակէ. կարողութիւն մը որ ուրիշ կախումն ունի, անձէ մը եղեր է, կամ սարս-
գաներէ, և կամ ուրիշ գէտքերէ, ու թողտուութիւն մը,
հրաման մը ուղեղը իմաստ ունի: Ունի նմանապէս ներկայ,
անկատար և կատարեալ:

Սահմանախն ներկայ.

I may
Thou mayest
He may

Կրնամ
Կրնաս
Կրնայ

We may
You may
They may

Կրնանք
Կրնաք
Կրնան

Անկատար և Կատարեալ.

I might
Thou mightest
He might

Կրնայի, կրցայ
Կրնայիր, կրցար
Կրնար, կրցաւ

We might
You might
They might

Կրնայինք, կրցանք
Կրնայիք, կրցաք
Կրնային, կրցան

Owe — Պարտիւ

Ներկայ.

I owe
Thou owest
He owes

Պարտիմ
Պարտիս
Պարտի

We owe
You owe
They owe

Պարտիմք
Պարտիք
Պարտին

Անկատար և Կատարեալ.

I ought
Thou oughtest
He ought

Պարտէի
Պարտէիր
Պարտէր

We ought
You ought
They ought

Պարտեաք
Պարտէիք
Պարտէին

To dare — Համարձակել

Սահմանախն ներկայ.

I dare
Thou darest
He dares

Կը համարձակիմ
Կը համարձակիս
Կը համարձակի

We dare
You dare
They dare

Կը համարձակինք
Կը համարձակիք
Կը համարձակին

Անկատար և Կատարեալ.

I durst
Thou durst
He durst

Կը համարձակէի, համարձակեցայ
Կը համարձակէիր, համարձակեցար
Կը համարձակէր, համարձակեցաւ

We durst
You durst
They durst

Կը համարձակէինք, համարձակեցանք
Կը համարձակէիք, համարձակեցաք
Կը համարձակէին, համարձակեցան

Must — Հարկ է

Է գիմաղուրդ բայ, ունի միայն

Սահմանախն ներկայ.

I must read
Thou must be attentive
He must rise earlier

Հարկ է կարդամ
Հարկ է ուշադիր ըլլաս
Հարկ է ելլէ աւելի կանուխ

We must go on foot Հարկ է հեռի երթանք
You must drink water Հարկ է ջուր խմէք
They must study Հարկ է սորվեն

Միւս ժամանակները կը շինուին այլ և այլ կերպով.
ինչպէս To be obliged. It is necessary, և այլն:

Յ Ա Ն Կ Բ Ա Ռ Ի Յ

A

AGR

AVA

About me, Էպոստոլ Դ ... վրաս:	quest, Էրէկուի Դո Էոբ ԷԷ- Էո-Էո-Էո, ըստ ձեր խնդրելոյն:
Acquaintance, Էպո-Էրէնս, ծանօթութիւն, ճանչուորութիւն:	Ambadress, Էամպասա- պրէս, դեսպանութիւն:
- to make the acquaint- tance of, Դո-Էր ԴԷԷ Էպո-Էր- Էրէն-Էլ, ծանօթանալ, ճանչ- ցուորիլ:	Amuse (to), Էպո-Էր (Դո-Էո), զուարճանալ:
Acquire (to), Էպո-Էր (Դո-Էո), ստանալ, ձեռք բերել:	Angry (to be - with), Էն- Էր (Դո-Էր - ԷԷԷԷ), բարկա- ցած ըլլալ ընդդէմ:
Acquitted (to be), Էպո-Էր- Էրէր (Դո-Էր), արձակուիլ, ազատ ըլլալ:	Anywhere, Էրէն-Էր, տեղ մը, ինչ և ինչ տեղ:
Admire (to), Էպո-Էր (Դո-Էո), զմայրիլ, զարմանալ:	Apparently, Էպո-Էր-Էր-Էր, հաւանականաբար, ըստ Է- րեւութիւն:
Advice, Էպո-Էր, խորհուրդ:	Apply (to) one's self, Է- ԷԷԷ (Դո-Էո) ԷԷԷ ԷԷԷ, ինքզին- քը զբաղեցնել:
Afraid (to be), Էպո-Էր-Էր (Դո-Էր), վախնալ: [Ետոյ:	Apricots, Էպո-Էր-Էր, ծի- րանք:
Afterwards, Էպո-Էր-Էր-Էր-Էր, Again, ԷԷԷ, նորէն, դար- Ago, ԷԷԷ, յառաջ: [ձեռք:	Around, Էրէն-Էր, շուրջ: Assist (to), Էպո-Էր (Դո-Էո), ձեռք տալ, օգնել:
- a week ago, Է ԷԷԷ ԷԷԷ, չաբաթ մը յառաջ, չաբաթ մը 'ի վեր:	Astonished, Էպո-Էր-Էր, ապ- շեւ:
- long ago, ԷԷԷ ԷԷԷ, շատ յառաջ, շատնոցուրէն 'ի վեր:	At all, Էր ԷԷ, ամենեւին: Attorney, Էպո-Էր-Էր, գոր- ծակալ, փաստաբան:
Agreeably to your re-	Avail (to), one's self, Է-

վել (տո) — անհետ, օգուտ
բաղել:

B

Bachelor, պաշտօն, երե-
տասարդ անկիւն, ամուսնի:

Back, պէտք, կռնակ:
— to fall from horse-back,

տո — փոխ փոխ հոգս պէտք, ձիէն
վար իջնալ:

Basket, պաշտօն, կողով:
Bath, պէտք, բաղնիք:

Battle, պէտք, մարտ, կռիւ:
Bear (to), պէտք (տո), տա-

նել, համբերել:
Beauty, պէտք, գեղեց-

կուծիւն:
Beat (to), պէտք (տո), զար-

նել:
— beaten, պէտք, զարկած:

Become (to), պէտք (տո),
բաղել:

Before, պէտք, առաջ,
առջև:

Begin (to), պէտք (տո),
սկսիլ:

— began, պէտք, սկսայ:
— begun, պէտք, սկսած:

Behaviour, պէտք, կեն-
ցարգիւրդութիւն, վարմունք:

Behind, պէտք, ետև:
Bellows, պէտք, փուքք,

(կրակի արծարծիւ):
Below, պէտք, վար:

Bill, պէտք, փոխանակագիր:
— a bill payable at sight,

է պէտք, պայտ, առ օրին
այրած:

վարելի փոխանակագիր:
Bind (to), պայտ (տո),

կաղմել, կապել:
Bird, պէտք, թռչուն:

Birthday, պէտք, ծննդեան օր:
Bite (to), պայտ (տո),

խածնել:
— Bit, պէտք, խածայ:

— Bitten, պէտք, խածած:
Bitch, պէտք, բած:

Bitterly, պէտք, դառնա-
պէտք:

Black, պէտք, սև:
Blood, պէտք, արիւն:

Blow (to), պայտ (տո), փչել:
Bore, պայտ, համբերել:

Born, պայտ, համբերած:
Boat, պայտ, նավակ:

Both, պէտք, երկուքն ալ:
Bound, պայտ, կաղմել,

կաղմել, կապած:
Bower, պայտ, սարկիւն:

Box, պայտ, հայեցարան
(թատրոնի):

Bravely, պէտք, արիւրբար:
Break (to), պայտ (տո),

կոտրել:
— to break up, փարատիլ,

տեղի տալ:
— to break into, տո — պէտք

թաւ, յարձակիլ:
Bride, պայտ, հարս:

Bridegroom, պայտ, արքայի հարս,
փեսայ:

Broke, պայտ, կոտրել:
Broken, պայտ, կոտրած:

Bull, պայտ, ցուլ:
Burn (to), պայտ (տո),

այրել:
Burnt, պայտ, այրել,

այրած:

Business, պէտք, գործ,
զբաղանք:

Busy, պէտք, զբաղեալ:
But, պայտ, միայն, եւ եթ:

C

Cage, պէտք, վանդակ:
Call (to), պայտ (տո), կանչել:

— to call on, տո — փոխ, մէ-
կը երթալ դռնալ, մէկու մը

այցելութիւն ընել:
Can (to), պէտք (տո), կա-

րենալ:
— I can, կրնամ:

— I could, պայտ — կրնայի:
Candle, պէտք, ճրագ:

Care (take), պէտք (տո),
ուշ գիր, զգուշացիլ:

Carriage, պէտք, կառք:
Carry (to), պէտք (տո),

բերել:
Cash, պայտ, դրամ, գումար:

Catch (to — a cold), տո —
պէտք է փոխ, պաղ տանել:

Challenge, պէտք, մարտի
հրաւեր:

Chance (by), պէտք (պայ),
ըստ պատահան, զիպուա-

ծով:
Change (to), պէտք (տո),

փոխել:
Charge (to), պայտ (տո),

պարտաւորել, վարել տալ:
Cherries, պէտք, կեռաս:

Cherry, պէտք, կեռաս:
Chess-board, պէտք — պայտ,

առարկի տախտակ:

Chide (to), պայտ (տո),
յանդիմանել:

— chid, պայտ, յանդիմանել:
— chidden, պէտք, յանդի-

մանած:
Cleanliness, պէտք, մաք-

րութիւն:
Clear (to) up, պէտք (տո)

լին, պայտ առանալ, բացուիլ:
Clever, պէտք, ճարտար,

յաջող:
Cock, պայտ, աքաղաղ:

Comb (to) one's hair, պայտ
(տո) — անհետ, սանտրուիլ:

Come (to), պայտ (տո) գալ:
— to come in, ներս գալ:

Commission (to), պայտ
(տո), ապագրել:

Commit (to), պայտ (տո),
յանձնել:

Committed, պայտ, յանձ-
նեալ:

Conscience, պայտ, խիղճ:
Cook, պայտ, խոհակեր:

Corkscrew, պայտ, փի-
ցահան:

Correspondent, պայտ, փոխ-
պէտք, թղթակից:

Cost (to), պայտ (տո), ար-
ժէլ, արժեցի, արժած:

Cotton, պայտ, բամբակ:
Counsellor, պայտ, անհետ, քննա-

խորհրդական, փաստաբան:
Countess, պայտ, կոմ-

սուհի:
Cow, պայտ, կով:

Cravat, պայտ, փողպատ:
Crowd, պայտ, ամբոխ:

G

Gallant, Գալանտ, կարելի է:
 Game, Գեյմ, վայրի որս:
 Gate, Գեյթ, դուռ (մեծ):
 Gather (to), Գեթեր (տո), հավաքել:
 Geese, Գեյս, սագեր:
 German, Գերման, գերմանացի:
 Go (to), Գո (տո), երթալ:
 - let me go, Թող երթամ:
 - do not go, մ'երթար:
 - to go in, Դու Գո Ին, ներս
 մտնալ:
 - to go for, առնելու եր-
 Թալ, կանչելու երթալ:
 - go for the tailor, գնա
 դերձակը կանչել:
 - to go on, Դու Գո Օն, շա-
 բուհանալ:
 - I am to go, երթալու եմ,
 երթամ պիտի:
 Goose, Գոս, սագ:
 Gown, Գոուն, կապալ, շոր-
 ջաղգեկոտ կանանց:
 Gradually, Գրեյդուալ, աս-
 օրինաբար, ասի աս աս:
 Grammar, Գրամմար, քերական-
 Կանոնություն:
 Grass, Գրաս, խոտ:
 Great, Գրեյթ, մեծ:
 - a great many, շատ մեծ:
 Greatly, Գրեյթլի, մեծապես:
 Grocer, Գրոսեր, համեմատ-
 վաճառ:
 Gun, Գուն, հրացան:

H

Hall, Կոլ, սրահ:
 Ham, Կեմ, ապուխտ խոզի:
 Happiness, Կեֆիս, երջան-
 Կույրություն:
 Hard, Կարդ, դժուարին:
 Hare, Կեյր, նապաստակ:
 Hat, Կեթ, գլխարկ:
 - to have one's hat on, Կրկարկը գլուխը դրած ըլլալ:
 Hated, Կեյթ, ատեցեալ:
 Hay, Կեյ, խար. անասնոց
 չոր խոտ:
 Hear (to), Կիեր (տո), լսել:
 - heard, Կեյր, լսեցի, լը-
 սած:
 Heart, Կարդ, սիրտ:
 - by heart, պայ հարդ, բեր-
 նուց:
 Heat, Կիթ, ջերմություն:
 Heir, Էյր, Ժառանգ:
 Heiress, Էյրես, կին Ժա-
 ռանդ:
 Held, Կել, բռնեցի, բռնած:
 Hen, Կեն, մարի, հաս:
 Herself, Կեյրսելֆ, (իզ.)
 նա ինքն, զինքն:
 Hide, Կայթ, կաշի, մորթ:
 Himself, Կեյմսելֆ, (ար.) նա
 ինքն, զինքն:
 Housemaid, Կուսուկուհի, սե-
 նեկապանուհի:
 Hold (to), Կոլ (տո), բռն-
 նել, պահել:
 Hunt (to), Կունթ (տո),
 որսի երթալ:

Hunter, Կունթեր, որսորդ:
 Hunting (to go out), Կունթ-
 Ին (տո Կո Կո Կո), որսորդու-
 Թեան երթալ:

K

I

Idleness, Կայլես, ծուլու-
 Թիւն:
 Importance, Իմփորտանս, Կարևորութիւն:
 Improve (to), Իմփրոււն (տո), Երաւարկութիւն
 Ընել, Կատարելագործել:
 Income, Ինքոմ, Էկո-
 մուս:
 Innkeeper, Ինքիքեր, պան-
 դոկապետ:
 Insolence, Ինսուէնս, լրբու-
 Թիւն:
 Intention, Ինտենցիոն, Կիտա-
 ւորութիւն:
 Internal, Ինտերնալ, ներքին:
 Introduce (to), Ինտրուս (տո), ներկայացնել:
 Itself, Իտսելֆ, (էէ), նա
 ինքն, զինքն:

J

Join (to), Զոյն (տո), հա-
 նիլ, միանալ:
 Joy, Զոյ, ուրախութիւն:

Keep (to), Կիպ (տո), պահել:
 - kept, Կեյթ, պահեցի,
 պահած:
 Kill (to), Կիլ (տո), սպան-
 նել:
 Kind, Կայն, բարի:
 - be so kind as, Կի Կո Կայն Կո
 Ընել, Կատարելագործել:
 Kindness, Կայնս, բարու-
 Թիւն, աղնուութիւն:
 Kitchen, Կիչին, խոհանո-
 րոց:
 Knew, Կիու, ճանցայ:
 Knock, (to), Կոք (տո), զարնել:

L

Lad, Լեյթ, պատանի, մանչ:
 Laid, Լեյթ, հանդէպեցի,
 հանդէպեցած:
 Lain, Լեյն, ընկողմանած:
 Laplander, Լափլանդեր, Լա-
 բնացի:
 Lay (to), Լեյ (տո), հանգ-
 չեցնել:
 - to lay the cloth, Դու Լեյ-
 Կիլ Կեյթ, սեղանը պատրաս-
 տել, սիրողը դնել:

- I lay, ա, լայ, ընկողմա-
նեցայ:
Last (at), Լաստ (էր), վեր-
ջապէս:
Laugh (to), Լաֆ (տո),
ծիծաղել:
- I cannot help laughing,
այ, քէնօ՛ր Կէ՛լի Լաֆելի, ծիծաղո
բռնեղ չէմ կրնար:
Leave (to), Լիւ (տո), Թռ-
ղուլ, մեկնել:
Left, Լեֆ, Թողուցի, Թռ-
ղած:
Left, Լեֆ, ձախ:
- to the left, Կա՛ն Լեֆ,
ձախ գիւն:
Leg, Լեյ, սրունք:
Lend (to), Լեն (տո),
փոխ տալ:
- lent, փոխ տուի, փոխ
տուած:
Liberty (to take the), Լի-
պերտի (տո Գէտ Կէլ), Համար-
ձակել:
Lie (to), Լայ (տո), ստել:
Lie, Լայ, ստուտ, ստուծիւն:
Lie (to), Լայ (տո), ըն-
կողմանիլ, պառկել:
Lightly, Լայտի, Թեթիկ,
Հեշտեալ:
Like (I should), ա, Լայ-
այ, կ'ուզէի, կ'սիրո՞ւնէի:
Live (to) by, Լիւ (տո)
այ, ապրիլ բանով մը:
- to live upon, կերակրիլ:
բանով մը ապրիլ:
Lively, Լայվի, աշխոյժ,
վառվառուն, անհանգարտ:
Loan (to), Լոն, փոխ տալ:
Loaned, Լոն, փոխ տուած,
փոխ տուի: [Բան] you?
Lodging, Լոճիկ, բնակարան

Long, Լոն, երկայն ատեն,
ուշանալ:
Look for (to), Լուք ֆոր
(տո), փնտռել (բան մը):
Lord, Լորդ, տէր:
Loss (to be at a), Լոս ---,
չգիտնալ ինչպէս ընել:
Loud, Լաւ, բարձրաձայն:
Love, Լու, սէր:

M

Mad, Մեդ, յիմար, կատ-
ղած, բարկացած:
Madam, Մեդամ, Բէնի, տիկին:
Made (to be), Կա՛ն Մեդ,
ըրաւելի, ընելու:
Maid, Մայ, օրիորդ, աղջիկ:
Maid-servant, Մայ-սըւ-
վանտ, աղային:
Man-servant, Մեն-սըւ-վանտ,
ծառայ:
Marchioness, Մարչէնէս, մար-
քիզուհի:
Mare, Մար, ձի մատակ:
Marquis, Մարքիզ, մարքէզ:
Married, Մարի, կարգուած:
Marry (to), Մարի (տո),
կարգուել:
- to marry one, Կա՛ն Մարի
մէկի մը հետ կար-
գուել:
Matter, Մեթըր, պատճառ:
- what is the matter?
պատճառն ինչ է:
- what is the matter with
you? Ինչ ունիս:
May, Մայ, կարենալ:

- I may, կրնամ:
Mean (to), Մին (տո), մը-
նասեղ, իմանալ, ուզել ըսել,
գիտաւորութիւն ունենալ:
- what do you mean?
Կո՛ւր Կա՛ն Մին. Ինչ կ'ուզես
ըսել:
Means, Մին, միջոց:
Meet (to), Միտ (տո), հան-
գել:
- met, Մետ, հանգիպեցայ,
Հանգիպած:
Meeting, Միտին, գումար-
բուս, Ժողով:
Messrs, Մէսթըրս, սարգ-
նայր:
Method, Մեթըդ, ոճ, եղա-
նակ:
Might (I), Մայտ (այ), կըր-
նայի:
Mind, Մայն, միտ:
- to have a mind, մտա-
ծել, միտք, յօժարութիւն
ունենալ:
Mistake, Միսթէյ, վրիպակ:
Mistake (to), Միսթէյ (տո),
խաբէլ, խաբուել:
- to be mistaken (տո Կա՛ն
Միսթէյ), խաբուել:
Misunderstand (to), Միսըն-
տընտընտ (տո), սխալ Հաս-
կընալ:
Moss, Մոս, մամուռ, լոռ:
Mount, Մաւնթ, վեր ելիլ,
Հեծիլ:
Mountain, Մաւնթէյն, լեռ:
Mushrooms, Մաւշըրու-
սունկեր:
Must, Մասթ, պէտք է,
հարկ է:
- I must go, պէտք է եր-
թամ:

Myself, Մայսելֆ, ես ինքն,
ղիւ:
Narrow, Նեարո, նեղ:
Nearly, Նէրլի, գրեթէ:
Necessary, Նէսէսըրի, հար-
կաւոր:
- it was necessary for me
to go, հարկ էր երթայի, հարկ
էրաւ երթամ:
- it will be necessary for
me, հարկ պիտոր ըլլայ ինծի:
Need, Նի, պէտք:
- to have need of, պէտք
ունենալ:
Negligence, Նէլիճենս, ան-
հոգութիւն, զանցառութիւն:
Never, Նէւըր, երբեք:
News, Նիւզ, նորութիւն,
լուր:
Newspaper, Նիւս-պեյքըր,
լրագիր:
Night, Նայթ, գիշեր:
- to night, Կա՛ն Նայթ, այս
գիշեր:
Nightingale, Նայթինճիլ, սո-
խակ:
Noon (at), Նուն (էր),
կէսօր:
Norway, Նորուեյ, Նորվե-
կիա:
Nosegay, Նոսէյ, փունջ
ծաղկանց:
Notice (to give), Նոթիս
(տո Կէլ), ազդել: [Կաւոր:
Notorious, Նոթօրիշ, հայտա-

Nowhere, նոն-էր, տեղ մը
 Nun, նուն, կուսան, միանձ-
 նուհի:
 Nuts, նւտ, ընկողք:

O

Oblige (to), օպլիճ (տո),
 պարտաւորել:
 - I was obliged, հարկ ե-
 դաւ . . . պարտաւորեցայ,
 պարտաւորեալ էի:
 - I shall be obliged, պի-
 տոր բռնադատուիմ:
 Occupy (to), օփուօյ (տո),
 զբաղեցնել, գրաւել:
 Off (to come), օֆ (տո-
 քան), ազատել:
 Off (to get), օֆ (տո-իւր),
 խաղընել:
 Offer (to), օֆըր (տո), ըն-
 ծայել, մատուցանել, խոս-
 տանալ:
 Once more, ուրիշ օր, մէ-
 մըն ալ, ուրիշ անգամ մըն ալ:
 - at once, էտ ուրիշ, մէկէն:
 One, ուրիշ, մէկը:
 One another, ուրիշ էն-
 ուրիշ, իրարու, մէկըմէկ, մէկ-
 մէկու:
 Open (to), օփն (տո),
 բանալ:
 Order (to), օրքըր (տո),
 ապաւորել:
 Otherwise, օլթըրաւայ,
 այլապէս, ապա թէ ոչ: [էի:
 Ought (I), օդ (այ), պէտք

Ourselves, օուրսելս, մենք
 ինքնին, զմեզ:
 Owe (to), օ (տո), պար-
 տել, պարտք ունենալ:
 Owner, օւնըր, տէրը:
 Ox, օքս, եղ:
 Oxen, օքսն, եղներ:

P

Page, քէյճ, էջ:
 Partridge, քարթրիճ, կա-
 քաւ:
 Pay (to), քէյ (տո), հա-
 տուցանել:
 - to pay a visit, այցելու-
 թիւն մը ընել:
 Payable, քէյեպլ, վճարելի:
 Payment, քէյմէնթ, վճա-
 րում, հատուցում:
 Peasant, քէյշնթ, դեղացի:
 Pence, քէնս, փեննինթ
 (գրամ):
 Penny, քէնի, (գրամ):
 People, քէթլ, մարդիկ,
 բազմութիւն:
 People, քոլովուրդ:
 Perceive (to), քէրսիվ
 (տո), տեսնալ:
 Perfectly, քէրֆէկթլի, կա-
 արեւապէս, բոլորովին:
 Perform (to), քէրֆօրմ
 (տո), կատարել, ընել:
 Perhaps, քէրհէթս, գուցէ:
 Picture, քիչուր, նկար,
 պատկեր:
 Pick (to), քիք (տո), քա-

Pink, քինք, շահքրամ, մե-
 խակ:
 Pit, քիթ, տափարակ (թա-
 տրոնի):
 Pity (to), քիթի (տո),
 մեղքընալ:
 Pity (it is a), քիթի (իւրի-
 է), մեղք է, ափսոս է:
 Place (to take), քէյս (տո-
 քէյ). տեղի ունենալ, գնալ:
 Play, քէյ, տեսարան, խաղ:
 Playing (by), քէյին (պայ),
 խաղալով:
 Plums, քլւմս, սալորք:
 Pick-pocket, քիք-քօքթ,
 քսակահատ:
 Pocket, քօքթ, գրպան:
 Portrait, քօրթրէյթ, կենդա-
 նագիր:
 Pray, քէյ, աղաչեմ:
 Pride, քրայք, հպարտու-
 թիւն:
 Prince, քրինս, իշխան:
 Proceeding, քրօսիւնի, ըն-
 թացք, յառաջագնացութիւն:
 Procure (to), քրօքթ (տո),
 գտնալ, հոգալ:
 Protect (to), քրօքթ (տո),
 պաշտպանել:
 Provided, քրօքթիւթ, միայն
 թէ, բաւական է որ:
 Pulse (to feel the), քրւս
 (տո-ֆիլթէ), երակը զննել:
 Punishment, քւնիշմէնթ,
 պատուհաս:
 Pursue (to), քուսյու (տո),
 հալածել, ետեւէն
 իջնալ:
 Put (to) out, քուտ (տո)
 անդ, մարել:

Q

Quench (to), քուենք (տո),
 անցնել, մարել:

R

Rail-way, քէյլ-ուէյ, եր-
 կաթուղի:
 Ram, քամ, խոյ:
 Rather, քաթըր, աւելի, մա-
 նանդ:
 Razor, քէյլըր, ածելի:
 Read (to), քէյ (տո), կար-
 ւալ:
 - Read, քէյ, կարդացի,
 կարդացած:
 Reason, քէյն, իրաւունք:
 Receipt, քէյթ, մուրհակ,
 ընկալագիր:
 Red, քէյ, կարմիր:
 Refuge, քէֆյուճ, ապաս-
 տանարան:
 - to take refuge, ապա-
 ւանել:
 Refuse (to), քէֆյուճ (տո),
 ժխտել, չուղել:
 Rein-deer, քէյն-դէյ, քէյն
 եղջերու:
 Rejoice (to) at something,
 քէյճ (տո) էտ ունիւնիւնի,
 խնդակցել, բանի մը վրայ ու-
 թախանալ:

Relation, բիւնէն, ազգա-
կանութիւն:
- a relation of mine, ազ-
գականերէս մէկը:
Remind (to), բիժայն (տ-),
յիշեմ: յիշեցնել:
Repent (to), բիժեմ (տ-),
զղջալ:
Request (to), բիժանալ
(տ-), խնդրել, հայցել:
Request, բիժանալ, խնդրել,
հայցում:
- to comply with a re-
quest, տ- Բժայն, աժայն է բի-
ժանալ, խնդրել մը հաւանել:
Restrain (to), բիժանալ
(տ-), զսպել:
Reward, բիժանալ, մրցա-
նակ, վարձք:
Ride (to), բայն (տ-), ձի
հեծնալ, ձիավարել:
- he was riding, կը ձիա-
վարէր, ձի հեծած էր:
Rise (to), բայն (տ-), բնէ
արթննալ, անկողնէն կամ
ոտքէն ելլել:
River, բիւն, գետ:
Rose, բու, վարդ:
Run about (to), բժան է
պտտալ, չորսդին վազել:

S

Sake, «է», սակս, համար:
- for God's sake, Աստու-
ծոյ սիրոյն համար:
Same, «է», նոյն:
Said, «է», քուռած:

- it is said, կ'ըսուի, կ'ը-
սեն:
Satisfied (I am) with her,
«է» Բիժայն (այ է՛) աժայն հեծ-
ելով, հիմէն գոհ եմ:
Satisfaction, «է» Բիժայն,
գոհութիւն, հաճոյք:
Say (they), «է», (պէն),
կ'ըսեն, կ'ըսուի:
Scarce, «է», հազիւ,
նուազ:
Scarcely, «է», հազիւ:
Scissors, «է», բէր, մկրաս:
Send (to), «է», (տ-),
ղբկել:
- to send for, առնելու
կամ կանչելու զղբել:
- send for the physician,
բժիշկը կանչելու զղբել:
Set off (to), «է» Բժ (տ-),
երթալ, մեկնել:
Set out (to), «է» Բժ (տ-),
երթալ, մեկնել:
Settle (to) a bill, «է» Բժ (տ-)
է պիւ, հաշիւ մը գոցել, վճա-
րել:
Severe, «է», խիստ:
Shake (to), «է», (տ-),
ցնցել, թօթուել:
- to shake hands, տ- ձեռ-
հանալ, ձեռք թօթուել:
- Shaken, «է», ցնցած,
թօթուած: [«է» Բժ] =
Shall, «է», պիտի (պատ-
շառ):
Shame, «է», ամօթ:
Shave (to), «է», (տ-), ա-
ծիլել:
- Shaved, «է», ածիլեցի:
- Shaven, «է», ածիլած:
Sheep, «է», ոչխար:
- Shook, «է», ցնցեցի, թօ-
թուեցի:

Shooting (to go out), «է»,
թիւն (տ- Բժ Բժ), որսորդու-
թիւն:
[Բժ Բժ Բժ Բժ]:
- Spent, «է», Բժ Բժ Բժ:
Short-sighted, «է», Բժ Բժ:
Spilled, «է», Բժ Բժ:
Should, «է», պիտի:
Show (to), «է» (տ-), ցուց-
նել:
- Showed, «է», ցուցեցի:
- Shown, «է», ցուցած:
Show (to) into, «է» (տ-)
Բժ Բժ, ներս մտնել:
Shut (to), «է», (տ-),
գոցել, գոցեցի, գոց:
- Shut, «է», գոցեցի, գոց:
Silk, «է», մետաքս:
Since, «է», որովհետեւ,
բանի որ:
Sing (to), «է», (տ-), եր-
գել:
Sleepy (to be), «է», թի (տ-),
քուն ունենալ:
Slight, «է», թեթեւ:
Slowly, «է», կամայ:
Snuffer, «է», Բժ Բժ, պատ-
րոյգահամ:
Somewhere, «է», Բժ Բժ, Բժ Բժ:
մը:
Somebody, «է», Բժ Բժ, Բժ Բժ:
- to wait for somebody,
Բժ Բժ Բժ Բժ Բժ Բժ Բժ:
Բժ Բժ Բժ Բժ:
Song, «է», երգ:
Soon (as ... as possible),
«է» (Բժ Բժ Բժ Բժ Բժ Բժ), կարելի
եղածին չափ շուտ:
Sort, «է», Բժ Բժ:
Speak (to), «է», (տ-),
խօսել:
Spectacles, «է», Բժ Բժ Բժ,
ակնոց:
Spend (to), «է», (տ-), լողալ:

Բժ Բժ Բժ Բժ Բժ Բժ Բժ:
- Spent, «է», Բժ Բժ Բժ:
Spilled, «է», Բժ Բժ:
Spoil (to), «է», (տ-),
աւրել, վանել, փշագնել:
- Spoke, «է», խօսեցայ:
- Spoken, «է», խօսած:
Staircase, «է», Բժ Բժ, սան-
դուղք:
Stand (to), «է», (տ-),
կենալ, կայնել:
Station, «է», կայարան:
Stay (to), «է», (տ-),
մնալ, կենալ:
Steal (to), «է», (տ-),
գողնալ:
- for stealing, Բժ Բժ Բժ:
գողնալու համար. գողցած
ըլլալու համար:
Steam-boat, «է», Բժ Բժ, ջո-
գենալ:
Steel, «է», պողպատ:
Still (to), «է», (տ-), լռե-
ցնել, հանգարալ:
- Stole, «է», գողցայ:
- Stolen, «է», գողցած:
- Stood, «է», կեցայ,
կայնեցայ, կեցած:
Storm, «է», Բժ Բժ, փոթորիկ:
Stove, «է», վառարան:
Straw hat, «է», Բժ Բժ, յար-
դէ Բժ Բժ:
Stupidity, «է», Բժ Բժ Բժ Բժ:
սխմարութիւն:
Such, «է», անհի:
Swear (to), «է», (տ-),
Բժ Բժ Բժ:
Swim (to), «է», (տ-),
լողալ:

- Swore, ասած, երդուայ: — the day after to-morrow
 - Sworn, ասած, երդուայ: — the day after to-morrow
 Գուհայ:

Tongs, Գուհայ, ունեւոր (կը-
 րակի):

Tongue, Գուհայ, լեզու:

Too, Գուհայ, նաև:

Tooth, Գուհայ, ականջ:

Tore, Գուհայ, պատուհան:

Torn, Գուհայ, պատուհան:

Trade, Գուհայ, արհեստ,
 վաճառականութիւն:

Translate (to), Գուհայ, թարգմանիչ
 (Գուհայ), թարգմանիչ:

Translation, Գուհայ, թարգմանիչ
 թարգմանութիւն: [Թիւն,

Treason, Գուհայ, մատնութեան

Trial, Գուհայ, դատ:

Trouble, Գուհայ, նեղութեան
 թիւն, ծանրութիւն:

Trowsers, Գուհայ, ան-
 դրակարակիք:

Try (to), Գուհայ (Գուհայ), փոր-
 ձել, ջանալ:

U

Understand (to), Գուհայ, հասկնալ:

Understood, Գուհայ, հասկնալ:

Unexpected, Գուհայ, անակնկալ,
 անսպասելի:

Unhappily, Գուհայ, անապահով,
 բաղդաբար:

United States (the), Գուհայ,
 Միացեալ Նահանգներ:

T

To taste, Գուհայ, ճաշ-
 անել, համը անոնել:

Taught, Գուհայ, սորվեցուցի,
 սորվեցուցած:

Tear, Գուհայ, արցունք:

Tear (to), Գուհայ (Գուհայ),
 պատուհան:

Teeth, Գուհայ, ականջներ:

Thames, Գուհայ, Թամիզ:

That, Գուհայ, որ, թիւն:

Themselves, Գուհայ, ինքն-
 քան ինքնին, զիրենք:

Think (to), Գուհայ (Գուհայ),
 մտածել:

Thirst, Գուհայ, ծարաւ:

Thither, Գուհայ, հին:

Thorn, Գուհայ, փուռ:

Thoroughly, Գուհայ, ամբողջապէս:

Though, Գուհայ, թեպէտ:

Throw (to), Գուհայ (Գուհայ),
 նետել:

Thyself, Գուհայ, ինքն-
 ինքն, ինքեզ:

Ticket, Գուհայ, տոմսակ:

Till, Գուհայ, մինչև որ:

Tired, Գուհայ, յոգնած:
 - to get tired, յոգնիլ:

Tolerably, Գուհայ, անհամարձեռ,
 նեղ, ըստ բաւականի, չա-
 փաւորապէս:

Tomorrow, Գուհայ, վաղը:

Unless, Գուհայ, եթէ ոչ,
 բացահայտ է որ չ:

Unmarried, Գուհայ, անամուսն:

Up (to get), Գուհայ (Գուհայ),
 վեր բլել, ոտք ելլել:

Up (get), Գուհայ, վեր
 ելլել:

Upset, Գուհայ, շփոթ,
 շրջել:

V

Valley, Գուհայ, ձոր:

Vice, Գուհայ, ակամ:

Visit, Գուհայ, այցելութիւն,

W

Wait, Գուհայ, սպասել:

Walk, Գուհայ, շրջան:

- let us go out for a walk,
 Ժողովարար ելլանք:

Walk in, Գուհայ, ներս
 մտնել:

- let us take a walk, -
 Գուհայ, Ժողովարար ելլանք:

- let us walk out, Գուհայ,
 Ժողովարար ելլանք:

Want, Գուհայ, պէտք:

Warm (to) one's self, Գուհայ,
 Ժողովարար ելլանք:

Wash (to), Գուհայ (Գուհայ),
 լուսալ:

Watch, Գուհայ, պահան-
 թիւն:

- to be on the watch, Գուհայ,
 պահանթիւն ընել:

Way, Գուհայ, ճամբան:

- this way, Գուհայ, այս-
 քան:

Wear (to), Գուհայ (Գուհայ),
 կրել, գործածել:

Weep (to), Գուհայ (Գուհայ),
 - I cannot help weeping,
 Գուհայ, Գուհայ, Գուհայ, Գուհայ,

Whatever, Գուհայ, ինչ,

Whether, Գուհայ, եթէ:

Whilst, Գուհայ, մինչդեռ:

Whoever, Գուհայ, ով որ:

Wholesome, Գուհայ, ողջ,
 առողջարար:

Whomsoever, Գուհայ, ով որ:

Whosoever, Գուհայ, ով որ:

Widow, Գուհայ, կին այրի:

Widower, Գուհայ, այրի

Will, Գուհայ, պիտի (պատ-
 նիք քն), կամք:

Win (to), Գուհայ (Գուհայ), չա-
 փել:

Wind (to), Գուհայ (Գուհայ),
 ոլորել, լարել:

- to wind up, Գուհայ,
 լարել:

Window, Գուհայ, պատու-
 հան:

Windy, Գուհայ, հողմայրդ:
 - it is windy, հողմայրդ:

Wine-glass, անձն իւրս, գի.	Wounded, անհասկաց, վե-
նիի գաւաթ:	բաւորեալ:
Without speaking, ան-	Wrong, բռնի, գէշ, վրեպակ,
բանալ ասիւնի, անանց խո-	խանգար:
սելու:	Wrong way (the), բռնի
Won, անհա, շահեցայ,	(պէշ), ծուռ կամ սխալ
յաղթեցի, շահած:	ճամբան:
Wood, անտառ, անտառ,	
փայտ:	
Wore, անհա, կրեցի:	
Worn, անհա, կրած:	
Work, անհա, աշխատու-	
թիւն, գործ:	
Work (to), անհա (տա),	
աշխատել:	You had better, -- պէտքը,
World, անհա, աշխարհ:	լաւ եւս կ'ընէիր:
Would (I), անհա (այ),	Yourself, ետեւիւն, գուր ինք-
կ'ուզէի:	նին, զբեզ:
Wound (I), անհասկաց (այ),	Yourselves, ետեւիւն,
լարեցի, լարած:	գուր ինքնին, զձեզ:

Y

THE
ARMENIAN EXERCISES

TRANSLATED

INTO

ENGLISH

AS AN AID TO THE STUDENT

61

Has the shoemaker brought the shoes for your sister? He has not yet brought them; he told me that he will bring them next week. Have you done your exercises? I have not yet done them; I shall stay at home this evening to do them; are you satisfied? I shall be satisfied if you will do them well. Has your cousin arrived? He will arrive to-morrow morning at ten o'clock. I think he will not arrive, because he has written to me that he is unwell. Next Sunday we shall stay the whole day at home, because our father does not allow us to go out. Where is your teacher? He is at Paris; he will bring us many useful books. How is the weather, John? Now the weather is not bad, but I think it will rain. Then I shall stay at home the whole day. Is your master at home? No, Sir, he set out this morning very early, and he will return at half-past eleven.

To-day you shall not play, because you have been too naughty; I will allow you to play to-morrow. The cook shall stay at home and the maid-servant shall go out. On Sunday I will give you the money which I have promised to you. He has invited me to dinner, but I will not go there, because he lives too far; my son shall go there. I will tell it to the teacher, and you shall be punished. It is fine weather; I will not stay at home; I will go out at four, will go to the coffee-house and will play at chess with my friend Mr. Wish. To-morrow you shall be paid; at nine o'clock I will send you the money which I promised you.

When will you return the money to me which I lent you? I shall return it to you when my father sends me the thousand francs which he has promised me to pay my debts. You will never learn the English language thoroughly if you do not go to England. The best means of being happy is by doing good. When shall you go to France? I shall go to France before you. Will you do me this pleasure? I cannot do it, because I have no time. Will you have time the day after to-morrow? I don't know; I hope I shall have time before. Why do you throw these cards out of the window? Why don't you open the window? Because it is too cold. I shall throw your hat out of the window if you don't take it off.

Who has done something wrong? Our neighbour's

son has soiled his shirt. He is a very lively boy; he shall be punished; he shall not walk out with his friends; he shall stay at home the whole day. He has done nothing wrong; he is only a little lively. Who shall water our flowers? The gardener shall water them. What have you in that basket? I have some cherries which my uncle's farmer brought yesterday in the afternoon; would you like to eat them? It is a very wholesome fruit. Why do you run about the whole day; why don't you study? You will always be a good-for-nothing; you will never be a clever young man like your brother. It is not wholesome to eat much in the evening; to-morrow you will be ill if you eat so much, my dear child. He does not listen to you; he is a very wild child. Will you take our children out to walk? I shall not, because they are too wild. Will you be at home at six o'clock? I shall not stay at home to-day, because the weather is very mild, and I like to walk out when the weather is so fine.

Oxen are very useful animals; they are more useful than horses. Have you given the grass to the oxen? Yes, Sir, and they have eaten it all. This ox is too fat; he eats much grass. Lend me your die, if you please. What will you do with it? I will play at dice with my friend Goodhumor. You had better study your lesson. I cannot; I have the toothache. How many pence have you given to little Willie? I have given him five pennies. You had better give him good books.

My dear mother, I want a pair of scissors. Here are two francs to buy them. What is your maid-servant looking for? She is looking for the bellows to blow the

fire. I have seen them in the kitchen. I beg your pardon, Sir ; in the kitchen there are the snuffers and the tongs, but not the bellows. Here they are, at last I have found them. The tailor has brought your trowsers ; he asks when you will pay him ? When he comes you shall tell him I don't like these trowsers, and that I will pay him when he brings me another pair.

The idle are despised by the good. The poor have few friends. That boy is praised by every one who knows him ; he has many friends who like him very much. You have many vices, my dear ; you will always be unhappy. It is not true, I have no vices ; only I like play more than study. The bad are hated and despised. How many pence have you in your pocket ? I have eighteen. What will you do with them ? I will buy something for my good sister.

I am at a loss to find a good teacher ; I had one, but he charged me too much. When do you go to hunt ? Tomorrow ; will you go too ? Thank you, I don't like hunting ; I wish you good sport. How much do you charge me for this pair of trowsers ? Sixteen francs. Why don't you go to the country this year ? Because I am at a loss to find a good house. I have one which is very fine. How much do they charge you ? Fifty francs a month. I shall write a letter to John's father ; but I am at a loss how to send it.

Madam, I have the honour to bring you some game,

which my friend John, who is a great hunter, sends you. What sort of game does he send me ? Some hares. Do you like partridges ? I thank you, but I don't like game. They say that you are very fond of hunting ; is it true ? It is true, because it is the fashion to be a hunter. It is said that lad shall go to France to learn French well. I do not believe it. Nor do I believe it either ; he loves his parents very much and will not go far from them. If by chance you stay long in Paris, please to write me very often. I will do so. Are you fond of travelling ? I am not. Nor I either ; I prefer to stay in my city where I have many friends. Madam, is it true that you are going to be married ? Yes, Sir ; I am going to marry your friend Mr. Short.

Shall you go out hunting on Sunday next ? I would go, but I have neither gun nor dog. Would you like some ham ? I would take some willingly, but I am not hungry. Has your friend much business ? He should have much business, but he is too lazy. Would you believe it ? He sleeps until ten o'clock. He would go every evening to the theatre, but he has not money enough. Why do you not go out ? the weather is fine. We would go out ; but our father does not allow it. Why does he not allow it ? Because he says we are too wild. Would you take a lodging in my house ? I would willingly take a lodging in your house, because I like it very much, but it is too far from the town. Will your son go to the country with us ? He would go, but I don't allow him.

I would wash my hands if they were dirty. I should like you if you were as good as your cousin. If I had

done my lesson well I should have been praised by the teacher. You would have had more money if you were not so idle. I would ask a favour of him if he were here. Would you go with me to London? I would go if I had money enough. What would you propose to do on Sunday next? I should propose to go out hunting if I had a gun. Lend me, if you please, that book which is upon the table in your brother's room. I would lend it to you willingly if I had read it. What would you buy? I would buy a fine dress if I had money.

72

I should be more happy if I had less debts. When shall you return to me the money I lent you? As soon as possible. With whom are you angry? I am angry with my hatter, who has not yet brought my new hat. I have been this morning to his shop and he told me that he will bring it to you as soon as possible. Shall you go to France next year? I would rather go to England to learn English well. If you are sleepy, why do you not go to bed? I would go to bed, but I must wait for my master who has gone to the theatre. At what o'clock will he return? Indeed I do not know. Are you angry with me? No, I am angry with that idle boy, who is always sleepy.

73

Can you swim? Yes, Sir. For God's sake, take care of your health; what will your children do if you die? I should take a boat, but I fear the storm. Never fear; I can swim. I would rather take a carriage, and go to the public garden; it is a beautiful walk. Why is there so great a crowd in the street? I think the king has arrived. No, a boat has been upset. Take care of your

purse; there is a robber between us. Was there a great crowd at the theatre? Yes, there was also the king with his son. Are there many boats on the Thames? Oh, yes; too many; last week two were upset by the storm.

74

What have you in that basket? Five pairs of silk stockings, and two dozen of linen handkerchiefs. Do you like straw hats? I like to wear them in summer, when it is too warm. My brother-in-law has promised a silk gown to the daughter of the joiner. I will give you a gold watch if you do me this favour. What did you buy in that shop? I bought a red silk cravat. Why do you wear this black cloak? Because it is cold. Do you like silk handkerchiefs? I prefer linen handkerchiefs. You are right.

75

My dear friend. I am angry with you because you did not answer my last of the 14th of April, and because you write to me so seldom. Have you already forgotten our friendship? I cannot believe it, and I rather fear some misfortune has happened to you. Are you perhaps so busy that you have no time to answer your dearest friends? I should want your advice because you have more knowledge than I. If you like me, as you did once, I pray you to write me as soon as possible. Good bye.

76

Why did you escape from the window? Because a robber had entered my room and I was afraid. Where did you take refuge? In the grocer's shop near the door of my house. Was the robber taken? No, he

escaped with all the money of which he robbed me. Would you know him, if you saw him? I could swear that I should know him. You will catch a cold if you don't put on the cloak. If you don't swear, I don't believe you. He was pursued by his creditors who have sold his furniture. If he does not pay me, I will pursue him.

77

What reward did he receive for having protected the king? I don't know. I have a mind to protect him, because he likes me. Have you a mind to go to the play to-night? I have no mind to go there. In the battle of the twentieth of August two thousand soldiers were killed. If you will protect me faithfully, I will give you a reward worthy of you. Have you a box for the play of to-night? I have not a box, and therefore I shall go in the pit. There will be a crowd in the pit; I have no mind to go there. He was killed by the friend whom he always had liked faithfully.

78

Pay your debts. Take off your hat. Go. Bring me a glass of fresh water. When you go out, buy me a pair of spectacles. Are you shortsighted? Yes, Sir. Let us write our exercises, it is already late. Your brother wishes to go out. Let him go, but not alone; let the servant go with him. Who is there? It is a gentleman who wears spectacles, and wishes to speak to you. Let him come in. Sit down, Sir, and tell me what is the matter with you. Speak; I listen to you. Why does Willie cry? He is thirsty. Let him drink a glass of fresh water and thus he will quench his thirst. Do not eat so much. Read louder.

79

Where do the Laplanders live? In the North of Europe. Which is the best gift they have from nature? The rein-deer. What does the rein-deer eat? Moss. With what does it quench its thirst? With snow and ice. What does it draw? Sledges. Are there many mountains and valleys in Norway? Are there sledges in England? Yes, but it snows there seldom. Sell me ten rein-deer hides. I will send you them next month. Send them to me as soon as possible.

80

Will your father come and dine with us? I don't know; but whether he come or not, I will keep my word and will come. Would you like him if he were more diligent? When will you set off? I must stay here until the fifteenth of August, unless I receive a letter from my uncle who is in France. Whether you stay or go away, I shall always like you. If that boy had a better teacher he would learn more. If he liked books more than play, his parents would be more satisfied. Whether he writes to me or not, I will not answer him.

81

Can you lend me ten pence? If I could I would lend you even twenty pence; but unhappily I cannot; I have no money about me. Shall you be able to lend them to me this evening? I hope so. If I could, I would write a letter to my cousin who lives in London. Why can you not? Because I don't know English, and he does not understand Armenian. May I go home, dear teacher? You may if you have finished your exercises. You may

take a walk if you like, but come back soon; it may rain. I don't think so. Pray, can you tell me which is the way to St. Peter's church? I cannot tell you.

82

Where is Edward? I don't know; he asked if he could go out, but I did not allow him; I told him that you might scold him. I cannot find my inkstand and I fear the teacher may scold me. Buy another one. Could you not lend me yours? I cannot lend it to you, because I must finish my work; and if I do not finish it, I cannot go to the country next Sunday. The flowers are dry, why don't you water them? I cannot, I have no time now. Have you finished your work? Not yet; I will finish it this evening. Who sings so well? I don't know.

83

Do you know Mr. Howells and his nephew? Yes, I know both of them; I saw them yesterday morning riding at the public gardens. Mr. Howells was mounted on a black horse, and his nephew on a white horse. If I could, I would ride every day. I should join him if he had not run so much. Take care; there is a robber behind you, he may steal something from you. Allow me to put a question to you; where did you buy this fine dress? From Mr. Birdinghame who lives in Oswego street. May I ride in the carriage with you? Mount, but make haste; I must join the king who is riding in the park.

84

They say you were scolded by your teacher, but I don't believe it, because I know you are a good boy. The more one has, the more one wishes to have, because

one is never satisfied. What did they talk about last evening at the teacher's? They talked about many things. What is that peasant doing at the gate? I don't know; apparently he is on the watch. They say your father is ill; is it true? No, Sir, he is perfectly well; he is riding now one of his best horses. What do they look at? They see a man swimming in the river. Who has ordered you to be on the watch? The king has ordered it.

85

Come and take a walk with me. I cannot; I must write to my brother-in-law who begged me to answer him as soon as possible. Where will you go this evening? I will go nowhere; I will stay at home because I must learn by heart my French lesson. Sir, there is a friend who wishes to speak to you. Go and tell him I have no time. He asked me when he must return. He may return at half-past seven. If you go any where this evening, put on your cloak, because it is cold. Will you allow your son to go with me this evening? I cannot allow it, because he must write many letters to our friends. Please sit down; you must be very tired.

86

Here is Mr. Polite who will tell us the news of the day. I am very sorry, gentlemen, but to-day I have had much business; I was obliged to write many letters, and therefore I have not read the newspapers, and I cannot tell you if there is any news. Is it true that our physician's son must leave? It is true. Where will he go? I do not know. Will you come this evening to my uncle's to play at chess? No, Sir. I think I must set out for France. My teacher wrote to me that he was ill; I think

I must go and see him. You had better stay at home; your teacher lives very far, and you may catch a cold, because the weather is very bad. What will you bring your sons? I will bring them either clothes or books.

With whom were you speaking when I walked in? I was speaking with my shoemaker who has brought me the boots; he says he wants money. You ought to pay him; he is a poor fellow. It is a lie; he is very rich. You ought never to lie. What have you in that hand? I wounded myself with your pen-knife. Little boys should never have knives in their hand. You are right. You ought not to listen to flatterers; they never speak the truth. You ought to read two hours every day. Unhappily I cannot do it, because I have not money to buy books or newspapers. You owe me five thousand seven hundred and fifty francs; when shall you pay me? It is not true; I owe you nothing; it is a lie.

Will you come to-morrow to see me? I feel unwell; if I am not better I shall be obliged to send for the physician. I will go, if you please, for one of my friends who is a very clever young man. You will be always a good-for-nothing; what will you do when your father dies? I don't know. Were there many people at the theatre on Monday evening? Go for my tailor. I cannot go because I have no time; I must go and see one of my relations, who has arrived from France; send your servant for him. He is not at home; what shall I do? Friends should assist each other; but you are not a friend; you are but a flatterer.

He rises at seven o'clock. We rise at eight o'clock. She combs her hair at eleven. They amuse themselves. You repent. She applies herself to the study of the languages. Why do you apply yourself so much? Because to-morrow I have no time to work. Rise, dear friend, it is already late. I will rise later, because I am not well. If you like to amuse yourself you must also work. Have you amused yourself last night? Very much. If you do not do what I told you you will repent it. Why do you not dress yourself? It is time to go out. You have done a very beautiful work today; but have you done it yourself? I can assure you that I have done it myself; you can ask my father also who saw me while I was working. I would not believe it because it is very difficult, and I have not found any faults. When shall you call on your brother-in-law? I shall call on him to-morrow at eleven.

When I was at the window I perceived a man who was warming himself in the sun. Who was he? I don't know. He availed himself of my kindness and asked for money. Have you given him any? No, because he does not deserve it. Where is John? He is in my room, warming himself at the stove. I take the liberty to ask you a favour. He rejoiced with me at my happiness. If there is fire in the stove, I will warm myself. Repent, and I will like you. If you go to the window, you will see the Emperor. I am cold and don't care to go to the window to see the Emperor; there is nothing worth seeing in him. I take the liberty to write to you because I cannot call on you myself.

What have you burnt? I burnt a piece of paper to make a fire in the stove. Take care not to burn the trowsers which have cost me twenty-five francs. Mine cost me much less and they are finer than yours. Allow me to gather some roses under that bower. What will you do with those roses. I will make a nosegay for my mother, who likes roses very much. You had better gather pinks; roses have thorns, and you may hurt yourself. Do not fail to remind yourself of your promise. If you go too near the fire you will burn yourself. What is the matter with your daughter that she is so sad? She burnt her new hat which cost her eighteen francs. It is a pity indeed. About what were you speaking with the teacher, when I saw you from the window? I was speaking about several things. Have you spoken also about my boy? Yes, and he praised him very much.

Are you satisfied with me? I am not satisfied with you, because you are very lazy. I met your brother-in-law this morning; he told me his father has returned from America, where he made a great fortune; but I do not believe it. It is true. He went there with twenty francs and he came back with one hundred thousand. And my father who went there with ten thousand francs, returned without money. I am sorry. I, too, am very sorry for this misfortune, because I cannot buy any books. Have you need of books? I have; because when I have not good books I don't know how to pass the time. I will lend you some. Thank you; you are very kind.

On whom did you call on Sunday morning? On your good uncle; he had the kindness to show me the whole house, and I admired its internal cleanliness. He is a very good man; every body praises him for his kindness and knowledge. Did he show you some of his son's pictures? He showed me some, and I admired their beauty. Did he show you his garden too? He showed it to me. Has he given you some flowers? He gave me some. What have you done with them? I have made a nosegay which I took with me. Show me your translation. I am sorry, but I cannot show you any thing, because I have translated nothing. Did you try to translate your exercise? I tried, but I found it very difficult. You should try another time; ask your brother the words you do not know. I will try to do it. Why have you not shut the door? Because it is too hot. Your brother has promised to call on me, but he has not kept his word.

Did you hear the birds singing? This morning I heard two nightingales singing in the wood. Have you heard any thing about Mr. Lame? I heard that he is in Vienna, and that he is very well. From whom have you heard? From a friend of mine who arrived last week. Where have you laid the trowsers and the coat which the tailor sent yesterday morning? I laid them upon a chair in your brother's room. Whose grammar is this? I don't know. Did you stay long in the country this year? I stayed there only one month, because the weather was bad; it was very cold and it rained almost every day. Your books are spoiled, because you lay them always in the water. Who told you that I was ill? A friend of yours told me.

Have you begun to study the French language? Not yet, because I have not much time to spend in the study of the languages. Did you spend much money when you were in Paris? I spent more than two thousand francs. Did you understand English before your going to England? I understood it before, but now I understand it better. Did you understand that English gentleman? I could not understand him because he spoke very fast. Nobody will understand you if you do not speak more slowly. I met your teacher this morning; he told me that you began the study of the English language two months before me. Where did you meet him? In the king's park.

With your bad behaviour you are your parents and friends' shame. Why can you not follow Felix's example who is his father and uncle's joy and honour? I can't understand why in Augustus' exercises there are so many faults, and in Felix's there are none. I cannot suffer those ladies' pride. William and John's friends are bad boys; you should never go with them.

The Marquis and the Marchioness have arrived in company with the Earl and the Countess. A friar and a nun have travelled with them. How many servants has the Earl? Two man-servants and a maid. In Oswego they say there are neither friars nor nuns. The Countess has received from her friend the Marchioness a fine mare, as a New Year's gift. The cock and the hen

which our maid-servant has bought will be sent to the lady who has presented a bitch to our daughter. Why has that lady remained unmarried? Because he whom she loved preferred to remain a bachelor. Yet she was the heiress of a large fortune, and should have made her heirs happy.

Who has broken the bottles which were on the table? I broke them, but do not fear, I will pay for them. Do not run so much, otherwise you will break the glasses which you carry. Why did you not come quicker? Because my father fell and broke his leg, and I was obliged to go for the physician. Where was he going when he fell and broke his leg? He was going to pay a visit to a friend whom he knew long ago. Why do you cry, my dear child? I fell and broke the watch. I am sorry for it. If I knew him, I would speak to him. He did not know me, although he spoke to me many times.

Why do you swear so often? Once I told a lie, and therefore they wouldn't believe me. Whoever you may be, and whatever you may say, I cannot believe you. The owner of this horse swore that it cost him two hundred francs. I swear that he is not the owner; he has stolen it from a gentleman whom I know. Then he is a thief? I could swear that you lie. I do not lie, I swear to you. Where have you put the book which was lent to you? It was stolen from me. Who has stolen it from you? If I knew it I should be very happy. Why do you always wear black clothes? Because I like this colour best. Once I wore spectacles because I was short.

sighted ; but now I see very well and don't wear them any more.

100

Please, tell me what o'clock it is. I cannot tell you, because I forgot to wind up my watch. My father has wound his up, but it does not go well. Who has bound these books? The bookseller who lives in Babylon street Number 62. He binds books very well. He binds them well, but not so well as he who has bound my English grammar. Have you been at the counsellor's and have you spoken to him about our affair? I have been, but I have not found him at home. I want to speak to my counsellor, because I am at a loss to finish this affair. Your bill reached me unexpectedly, and as I am in want of money, I shall not be able to settle it until next week; therefore I take the liberty of praying you to wait until then; I shall be exceedingly obliged to you. The other day I received a nice letter from Mrs. Spaulding; I am glad to know that she is well.

101

You are very lightly clothed; it is a frosty day, and you may catch cold: if you like to follow my advice, go and put on warmer clothes. How much do you earn a day? Three francs. That poor boy is nearly dead from the cold; he has lain the whole night on the straw. What did you drink last night at the English Ambassador's? I drank beer and tea. Did you also play? Yes, at cards; and I won two thousand francs. I won ten thousand, but afterwards I lost nearly eight thousand. As for myself, I never play; because when I play I never win. I fear by following your method I should fatigue myself very soon.

102

He can not help working the whole day, although he is rich and can live upon his income. Were I as rich as you, I would travel much, because by travelling one learns more than by studying in books. So much the more when one only reads bad books, as you do. I could not help weeping when I saw him so unhappy. Had he a trade to live upon, he would not be so unhappy. You mistake; he could live upon his trade, but he cannot help gambling all the day along. Then he deserves his unhappiness.

103

How can you bear such insolence? I bore it once because it was my duty, but I assure you, I shall not bear it any more, and if he insults me again, I shall shed his blood or he shall shed mine. Take care of the dog, he will bite you, because he is mad. The tears that you have shed, have spoiled your beautiful eyes. One summer's day, John, our friend, could not bear the heat; he went to take a bath in the river; but there were two mad dogs which bit him. As soon as he saw me, he fled. I tell you again, take care; that man is mad, he may hurt you. Scarcely had I said it, than the mad dog ran at him and bit him; and Mr. Pinkerton could not help him.

104

What do you want, Sir? I want a pair of shoes, but they must be good. I make only good ones. So much the better. Why have you wept? Because my sister tore my silk dress and spilled ink on the cotton one. Poor girl,

I pity you indeed. Have you scolded her? I scolded her indeed and therefore she is angry with me. Your mother also should scold her; otherwise she will tear all your dresses. The young sister is prettier than the elder one. Have you brothers? I have a good brother and a bad one, an ugly sister and a handsome one. Take care, if you tear this book the teacher will scold you, and you shall buy another one. I am sorry; I have already torn it; but it was old; I will buy a new one and I promise you I shall not tear it.

105

When I met him, I shook him by the hand, and asked him if he wanted any thing. He dared not answer me and stayed nearly a quarter of an hour without saying a word; finally moved by my praying, he dared to ask me for money, because he had not eaten for two days. Since you have shaved yourself, please to lend me your razor, that I may shave myself also. I perceived him an hour ago, but I dared not speak to him. Where have you seen him? He stayed behind you. If I had seen him we should have shaken hands, because I have known him many years, and we are friends. Since you are his friend, please beg him to pay me what he owes me, because I dare not. He sent me a bill payable at sight, but I could not yet get the money.

106

Our correspondent at Vienna requested of us the balance of accounts; I don't know how to send him what is due to him, because I am in want of money, and there are many other payments to be made this month. Enclosed you will find the receipt for the payment, made

to balance our accounts; there is still seven thousand two hundred and seventy-five francs due to me. One month ago I requested of you to send the balance of our accounts, and yet the payment hasn't been made. I would like to have a receipt for the payment I made for you; you can send it enclosed in a letter the first time you have occasion to write.

107

Be so kind as to introduce me to that gentleman; I am told he speaks English tolerably, and therefore I wish to make his acquaintance. I am sorry I am not acquainted with him; I have never been introduced to him; however I know his father, who fought in America under my command, and if you like I will introduce you to him. I assure you he is a gallant officer, and he has always fought bravely against the enemies of his country. What did he mean by those words? Indeed I don't know; perhaps he intended to offend you; if so, you must send him a challenge and fight with him. What do you say? Nothing that can offend you. Do you intend to set out soon? I don't know; perhaps I shall set out next week by steam-boat. Will Miss Alice Parsons follow you? I hope so.

108

After having stolen and murdered he got off with one year's imprisonment. I thought he was acquitted. Were you not at the trial? No; when did it take place? The twenty-fifth of last month. I was not there because I did not feel well. How do you feel now? Better, I thank you. What was the matter with you? I was frightened when the soldiers broke into the town.

Have you been long ill? I got off with three days' fever. He put out the candle, and went to bed. Put out the fire; it is too warm in this room. If the weather clears up, I shall take a walk with my children. He was arrested for having stolen some cloth from our uncle's tailor. Was he punished? No, he was acquitted. After having written a letter, he put out the candle and walked out.

109

Why did you not sing the other night at the theatre? I am told you sing very well. I didn't sing because I felt unwell; but my brother sang an Italian song. Show the gentleman into the drawing-room. Where will you go? To the dining-room. It is on the first floor. Go up stairs and walk in at the second door to the left. This way, gentlemen. On which floor does the physician live? On the fifth. Study, my dear, that you may get forward and be the joy of your parents. They knock at the door. Who is there? It is Mr. Brounrigg. Show him into the drawing-room, and tell him I am coming directly. Willie, have you laid the cloth? Not yet; you told me to lay the cloth at six, and it is only half past five o'clock. When it is ready, come and tell us.

110

I would leave my country and go and live in England if my parents did not need me. Where have you left the corkscrew? On the table in the dining-room. Why have you not shown the gentlemen into the drawing-room? Because they refused to walk up. Tell the servant as we have company at dinner, I wish to have mushrooms. I should have written to you long ago, if I had not had so much business; I hope you will be so kind as to

pardon my negligence. He would have left me long ago had he not loved me. You would have spoken English fluently long ago if you had been more diligent, and had always come to the lessons. You are wrong to be angry with me; if you had given me notice that you wanted money I should have balanced our accounts long ago. Give me notice when you wish to have the books you commissioned me to buy.

111

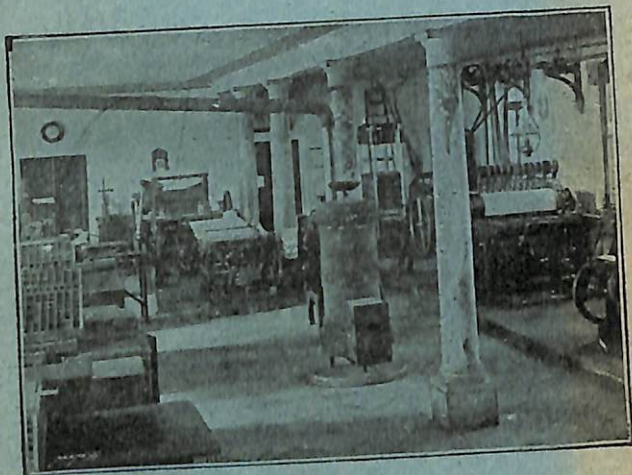
I am very uneasy, as I have not received news of you for a whole month. I sent you a letter with one enclosed of great importance, which I begged you to deliver to its address. I take the liberty of sending you a bill of exchange, payable at sight, upon Messrs N. N. who will deliver you, doubtless, the cash, which please keep for the full balance of our accounts.

114

I am very sorry that I have not been able to
write to you for a long time. I have been very
busy with my work and have not had time to
write to you. I hope to write to you soon.
I am very sorry that I have not been able to
write to you for a long time. I have been very
busy with my work and have not had time to
write to you. I hope to write to you soon.

I am very sorry that I have not been able to
write to you for a long time. I have been very
busy with my work and have not had time to
write to you. I hope to write to you soon.
I am very sorry that I have not been able to
write to you for a long time. I have been very
busy with my work and have not had time to
write to you. I hope to write to you soon.

Գիմեր ուղղակի հետեւեալ հասցէին

Imprimerie Arménienne

St. LAZARE

VENISE (Italie)

2013 559

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0058150

